

*Vogelwerkgroep Losser
Jaarverslag 2010*



Inhoudsopgave

Colofon	2
Voorwoord	3
Medewerking	4
Nestkastverslag 2010	5
Ringactiviteiten 2010	11
De Losserse Ooievaars in 2010	20
Midwintertelling watervogels 2010	21
Klapekstertelling winter 2009-2010	23
De Oelemars in 2010.....	24
Telpost Oelemars 2010	26
Mega buizerdtrek over telpost Oelemars	31
Middelste Jager op de Oelemars	33
Broedvogelonderzoek gemeente Losser 2010.....	34
2010: een geslaagd steenuilenjaar in Losser!.....	40
Verspreiding van de Middelste Bonte Specht in Losser e.o.....	44
Broedvogelinventarisatie 2010 Duivelshof, Hakenberg en Haagse Bos.....	50
Nachtvlinderinventarisatie 2010	55
Dagvlinder- en libellenwaarnemingen Losser 2010	56
Waarnemingen Oelemars t/m 2010	58
Soortenlijst gemeente Losser	63
Foto's	65

**Dit jaarverslag kwam mede tot stand dankzij financiële steun
van de Rabobank Twente Oost.**



Colofon

Vogelwerkgroep Losser 2010

Bestuur	Ben Heerink - voorzitter Rudi Lanjouw - penningmeester Sander Wansing - secretaris Ben Hulsebos Henk Noordkamp	benheerink@home.nl RMRMLanjouw@cs.com info@vvglosser.nl benhulsebos@home.nl noordkamp@ziggo.nl
Website	http://vvglosser.nl	
Oelemars	Ben Hulsebos, Sander Wansing	info@vvglosser.nl
Excursies	Ben Hulsebos, Sander Wansing	info@vvglosser.nl
Jaarverslag	Ben Hulsebos, Leo Hassing, Sander Wansing,	benhulsebos@home.nl
Ringstation	Leo Hassing, Harrie Linckens	ringstation-overdinkel@kpnplanet.nl
SOVON Vogelonderzoek Nederland	Ben Hulsebos, SOVON - districtscoördinator Twente	benhulsebos@home.nl
Nestkasten (controle)	Bennie Egberink	b.egberink@home.nl
Nestkasten (productie)	Paul Halman	p.halman@home.nl
Telgebied Losser	Ben Hulsebos Rudi Lanjouw	benhulsebos@home.nl RMRMLanjouw@cs.com
BMP-projecten	Ben Hulsebos	benhulsebos@home.nl
Steenuilprojecten	Friso Koop	frisokoop@home.nl

In 2010 werd o.a. samengewerkt met de hierna vermelde instanties/organisaties:

- Gemeente Losser
- IVN Losser
- Kerkuilenwerkgroep Twente
- Natuurmonumenten, Landschap Overijssel en Staatsbosbeheer
- Nederlandse Entomologische Vereniging
- Regio Twente Arboretum Poortbulten
- SOVON
- Steenuilenwerkgroep Nederland en Overijssel
- Stichting Gierzwaluwwerkgroep Nederland
- Stork, Ooievaarswerkgroep Nederland
- Twentse Vogelwerkgroep
- Vlinderstichting
- Vogelbescherming Nederland
- Waterschap Regge en Dinkel

Redactie jaarverslag 2010:

- Leo Hassing
- Ben Hulsebos
- Sander Wansing

Fotografie: eigen leden

Foto omslag: Steenuil © Ronald Kamphuis



Zojuist hebben we met een achttal vogelaars de Klapkestertelling gehouden. Onder prachtige omstandigheden, want het dikke pak sneeuw van deze winter heeft de natuur om ons heen betoverd. Helaas hebben we geen Klapkester gezien. Afgezien van het feit dat het niet bepaald gunstige omstandigheden voor vogels zijn om met dat pak sneeuw hier te blijven, komt er toch ook een gevoel bij me op dat deze vogel, die al decennialang geen broedvogel meer is in Twente, als overwinteraar achteruit gaat.

Als zelfstandige vogelwerkgroep, dus zonder IVN back-up, hebben we op moment van schrijven net ons eerste verenigingsjaar achter de rug. De sprong in het diepe die we in het najaar van 2009 waagden, blijkt een geslaagde te zijn geweest. Ik durf te stellen, dat we op alle gebieden van vogelbescherming en vogelstudie waar we ons mee bezig houden, floreren als nooit tevoren. Daarvan getuigt dit jaarverslag: weer meer pagina's en een verdere verdieping op het punt van al die aspecten van vogelstudie en –bescherming die ons zo na aan het hart liggen. We liggen duidelijk op schema. Net als die schaatsers die nu over mijn tv-scherm flitsen bij het Europees kampioenschap in Collalbo. Bij schaatsen doen ze nogal veel op schema's.

Enkele wapenfeiten die geboekt werden door de trouwe vogelaars die in weer en wind telpost Oelemars bemanden, wil ik hier zeker niet onvermeld laten. Bij de zgn. Birdwatch in oktober was voor de verzamelde vogelaars, dat waren er minstens 20, sprake van wat ik zou willen noemen een 'cosmic mindfucker' toen er zomaar een uiterst zeldzame Middelste Jager langs vloog. De euforie bij uw voorzitter en vele anderen was bijna met geen pen te beschrijven!

Ook de 16^e oktober werd er een met een gouden randje, want in slechts enkele uren tijd trokken er maar liefst 1075 Buizerds over de telpost. En dat er daarbij in 1 groep maar liefst 228 exemplaren voorbij kwamen, is ook al bijna niet te geloven. Dat schema hadden wij nog nooit gezien.

Een opsteker van jewelste in 2010 was het besluit van het College van Losser dat natuurgebied 'de Oelemars' nu daadwerkelijk wordt voorzien van de klei- en leemhoudende grond die elders in Losser in depot ligt. Het heeft even geduurd, maar als Koning Winter die op dit moment heerst zijn scepter afgeeft, wordt nog in januari begonnen met deze zgn. verontdieping, waarbij de oevers voor de vogelhut in ere worden hersteld. Voorwaar, het was een lange weg die we moesten gaan, want de startbijeenkomst van dit karwei met alle participanten werd gehouden op 13 december 2005. Vaak is er daarna verslag gedaan van de vorderingen in onze ledenbijeenkomsten en steeds was de opmerking van onze grote animator, het komt uiteindelijk goed, we liggen nog steeds op schema. En ik ben er van overtuigd dat het de moeite waard zal zijn, als de doortrekkende steltlopers, eenden en andere leuke vogelsoorten ons straks verrassen met hun aanwezigheid.

Ook de activiteiten op het ringstation in Overdinkel moet ik beslist even memoreren. De teller staat daar nu, vanaf de start in 1976, op meer dan 70.000 geringde vogels! Dat is beslist geen sinecure. Wat een werkuren zijn daar wel niet mee gemoeid. Hulde aan de ringers die deze inspanningsverplichting al die jaren voor hun rekening hebben genomen. Ook daar liggen ze op schema.

Een vooruitblik op 2011 wordt mij, doordat de jaarplanning van de vogelwerkgroep inmiddels wordt gepubliceerd op onze prachtige website, wel erg gemakkelijk gemaakt. Verbazingwekkend eigenlijk hoeveel we van plan zijn uit te voeren. Daarom ook een aansporing aan onze leden om dit programma in eendrachtige samenwerking tot een succes te maken. Er is ongetwijfeld wel iets te vinden waarvoor je je kunt inzetten! Dat is toch de reden voor aansluiting bij de werkgroep?

Vanaf deze plaats wens ik eenieder een heel gezond en vogelrijk 2011 toe.

We liggen op schema!

Ben Heerink, voorzitter.

Medewerking

Vogelbescherming:

- Nationale Tuinvogeltelling
- Op 2 oktober is medewerking verleend aan het bemannen van telpost Oelemars in het kader van de Euro Birdwatch Day. Onze gegevens zijn opgenomen in het landelijke bestand.

SOVON:

- Bijdrage artikelen SOVON-Nieuwsbrief Overijssel
- BMP-A NM-terreinen
- BMP-B Smoddebos
- BSP-niet broedvogelproject (registratie zeldzame soorten die buiten het broedseizoen worden gezien) via waarneming.nl
- Klapekstertelling
- LSB project kolonievogels en Zeldzame broedvogels in Telgebied Losser
- Midwintertelling Watervogels
- Monitoring Steenuil in drie onderzoeksgebieden
- Nestkaartenproject
- Project NESTKAST
- Punttransecttellingen wintervogels op twee routes
- Slaapplaatstellingen Scholekster

Vlinderstichting:

- Insturen van waarnemingen van soorten en aantallen van dag- en nachtvlinders en libellen.

Twentse Vogelwerkgroep:

- Publicatie in Ficedula van diverse artikelen.

Rondleidingen:

- Rondleidingen voor diverse groepen op het Ringstation.

Media:

Medewerking is verleend aan:

- Interview op RTV-Losser-Oldenzaal over herstel vogeleilandjes
- TC Tubantia, Losser Journaal en Nieuwe Dinkellander: aanleveren van artikelen en medewerking verleend aan diverse interviews.

Natuurmonumenten/Staatsbosbeheer/Waterschap Regge en Dinkel:

- Met NM is het jaarlijkse overleg gevoerd en zijn alle waarnemingen in hun gebieden verzameld en gedigitaliseerd aangeboden. Voor NM zijn specifieke BMP A inventarisaties verricht in vier NM-terreinen. Aan SBB en WRD zijn de relevante onderzoeksgegevens uit Telgebied Losser doorgegeven.

Landschap Overijssel:

- Dit jaar is het Smoddebos geïnventariseerd via het BMP-B project.



Nestkastverslag 2010

Het totale aantal soorten dat dit jaar gebruik heeft gemaakt van onze nestkasten was 20 stuks. Enkele soorten deden het beter dan in 2009, maar door de lange winter was het voor vooral de Kerkuil en de Grote Gele Kwikstaart niet zo'n best jaar.

De Grote Gele Kwikstaart had maar 7 eerste broedsels en er werd geen enkel tweede broedsel vastgesteld. Van de 7 broedsels mislukten er ook nog eens 3. Wel vloog het **1.000^{ste}** jong uit een van onze kasten sinds de start van ons project in 1992.

De Kerkuil is erg gevoelig voor winters met veel sneeuw. Het voedsel, muizen, zit dan onder de sneeuwlaag en is dan moeilijk bereikbaar voor deze muizenvanger. Bij een langdurig sneeuwdek kunnen veel Kerkuilen het loodje leggen of verzwakt uit de winter komen en niet in goede conditie zijn voor het broedseizoen.

Ondanks de lange winter met veel sneeuw deed de Steenuil het uitstekend. Gelukkig is de Steenuil niet alleen afhankelijk van muizen, maar zijn de soorten prooidieren zeer divers. Enkele in het voorjaar geplaatste nestkasten werden al snel bezet en hier brachten de uilen een broedsel groot. Het aantal broedsels steeg van 23 in 2009 naar 29 dit jaar, het aantal uitgevlogen jongen steeg van 61 in 2009 naar 100 in het afgelopen seizoen.

Soort	Ei	Jong	Uit	Totaal aantal broedsels	2 ^e broedsels	3 ^e broedsels	Mislukt
Koolmees	1018	845	827	138	20	0	18
Pimpelmees	377	338	324	41	6	0	7
Glanskop	10	8	8	1	0	0	0
Zwarte Mees	6	6	6	1	0	0	0
Bonte Vliegenvanger	239	228	219	42	0	0	3
Grauwe Vliegenvanger	8	8	8	2	0	0	0
Winterkoning	6	6	6	1	0	0	0
Witte Kwikstaart	12	10	10	3	0	0	1
Grote Gele Kwikstaart	35	20	20	7	0	0	3
Huiszwaluw	168	158	148	34	14	0	4
Boomklever	33	23	15	6	0	0	2
Gierzwaluw	23	19	19	12	0	0	1
Ringmus	8	8	8	2	1	0	0
Spreeuw	42	36	36	9	0	0	1
Holenduif	8	7	5	3	0	0	1
Torenavalk	17	13	13	4	0	0	1
Kauw	8	8	8	2	0	0	0
Bosuil	5	5	5	2	0	0	0
Kerkuil	54	53	53	14	1	0	0
Steenuil	124	100	100	32	0	0	6
Totaal	2201	1899	1838	353	42	0	48



Duivelshof

Aantal nestkasten 98 Bezetting 70%

Soort	Ei	Jong	Uit	Totaal broedsels	2 ^e broedsels	Mislukt
Koolmees	246	181	75	38	5	10
Pimpelmees	98	90	84	12	-	2
Zwarte Mees	6	6	6	1	-	-
Glanskop	10	8	8	1	-	-
Bonte Vliegenvanger	92	85	79	17	-	2
Boomklever	13	5	5	2	-	1
Holenduif	2	2	2	1	-	-
Bosuil	5	5	5	2	-	-
Totaal	472	382	364	74	5	15

Losserhof

Aantal nestkasten 141 Bezetting: 75%

Soort	Ei	Jong	Uit	Totaal broedsels	2 ^e broedsels	Mislukt
Koolmees	542	434	432	63	9	7
Pimpelmees	169	138	138	18	4	3
Bonte Vliegenvanger	130	126	123	21	-	-
Boomklever	14	12	4	2	-	1
Winterkoning	6	6	6	1	-	-
Ringmus	8	8	8	2	1	-
Spreeuw	23	17	17	5	-	1
Holenduif	2	2	2	1	-	-
Totaal	894	743	730	113	14	12

Arboreteum

Aantal nestkasten 60 Bezetting: 90%

Soort	Ei	Jong	Uit	Totaal broedsels	2 ^e broedsels	Mislukt
Koolmees	230	230	220	37	6	1
Pimpelmees	110	110	102	11	2	2
Bonte Vliegenvanger	17	17	17	4	-	1
Grauwe Vliegenvanger	8	8	8	2	-	-
Witte Kwikstaart	2	0	0	1	-	1
Boomklever	6	6	6	2	-	-
Spreeuw	19	19	19	4	-	-
Holenduif	2	1	1	1	-	-
Totaal	394	391	373	62	8	5

Torenvalk

Dit jaar waren er 4 broedsels van deze kleine valk in onze nestkasten. Eén broedsel mislukte in de eifase.

Locatie/resultaat	Ei	Jong	Uit	Bijzonderheden
Lanjouw	5	5	5	
Oldenkamp	4	4	4	
Wonniger	4	0	0	
Liebrands	4	4	4	
Totaal	17	13	13	

Stenuil

Dit jaar zaten er 32 broedsels in onze kasten. Dit zijn er negen meer dan in 2009. Van deze 32 broedsels mislukten er 6 in de eifase. Bij Seiger zaten 2 Steenuilen in de kast, ieder op 4 eieren, beide broedsels mislukten. Op enkele plaatsen waar een nieuwe kast was geplaatst, werd deze dit jaar al bezet en vlogen er jongen uit. Het aantal nestkasten wordt nog verder uitgebreid en hopelijk breidt de populatie zich dan ook verder uit.

Naam/Plaats	Ei	Jong	Uitgevlogen	Bijzonderheden
Morsink/Beuningen	3	3	3	
Keizer/Beuningen	4	4	4	
Bos/Beuningen	5	5	5	
Groener/Beuningen	5	5	5	
Groothuis/Lonneker	4	4	4	
Peterinck Lonneker	4	4	4	
Loos/Losser	2	2	2	
W Koop De Lutte	4	2	2	
A Koop De Lutte	5	4	4	
Olde Riekerink/De Lutte	5	5	5	
Notkamp	4	4	4	
Roerink	4	4	4	
Even	4	4	4	
Davina	4	4	4	
Jansink	5	5	5	
Olde Meierink	3	0	0	Mislukt
Brilhuis	4	3	3	
Luijerink	4	4	4	
Sessink	3	0	0	Mislukt
Smudde	5	5	5	
Visser	4	4	4	
Bosman	3	3	3	
Huttenhuis	3	0	0	Mislukt
Wiggers	4	4	4	
Snipperd	4	4	4	
Schopman	4	4	4	
Paalhaar	4	4	4	
Kuipers	2	2	2	
Schutte	4	4	4	
Seiger	4	0	0	2 vrouwtjes in kast
Seiger	4	0	0	2 vrouwtjes in kast
Zwerink	3	0	0	Mislukt
Totaal	124	100	100	



Kerkuil

Dit jaar waren er maar 13 eerste broedsels in onze kasten, in 2008 waren dat er nog 29. Ook 2009 had door de winter en door minder muizenaanbod al een dalende lijn laten zien. Eén tweede broedsel kon worden vastgesteld, hier vlogen 2 jongen uit. Wel werden op 7 plaatsen een of meer adulte vogels in de kast aangetroffen, die niet tot broeden waren gekomen. Door een lagere muizenstand en een lange strenge winter met veel sneeuw, zijn de uilen niet in goede conditie het broedseizoen in gegaan. Wanneer er in 2011 voor de uilen meer muizen te vinden zijn, zal het broedresultaat hopelijk weer verbeteren. Een strenge winter kan de stand natuurlijk nog negatief beïnvloeden.

Naam/Plaats	Ei	Jong	Uitgevlogen	Bijzonderheden
Kreassenberg	3	3	3	
Oude Rengerink	4	4	4	
Austie	5	5	5	
De Bruijn	6	6	6	
Roerink	5	4	4	
Veger	3	3	3	
v.d. Engh	4	4	4	
Olde Heuvel	4	4	4	
Lansink	3	3	3	
Ter Denge	5	5	5	
Cromhof	4	4	4	
Beun	3	3	3	
Ter Riet	3	3	3	
Ter Riet	2	2	2	2 ^e broedsel
Totaal	54	53	53	

Grote Gele Kwikstaart

Het aantal territoria van de Grote Gele Kwikstaart in ons werkgebied is na de twee afgelopen winters duidelijk minder geworden. Waren er voor enkele jaren geleden nog meer dan 30 territoria, dit jaar bleef het steken op 16. Van deze 16 paartjes hebben er 7 gebruik gemaakt van onze nestkasten. Het broedresultaat van deze 7 paartjes was helaas ook bedroevend, 3 broedsels mislukten. Dit jaar konden er ook geen vervolgbroedsels vastgesteld worden. Wel vloog het 1.000^e jong uit onze nestkasten sinds de start van ons project in 1992.

	1 ^e broedsel			Bijzonderheden
	ei	pull	uit	
Beuningbrug	5	5	5	
Kampbrug	4	4	4	
Arboreteum	6	0	0	Mislukt
Kribbebrug	6	6	6	
Schepersvonder	6	0	0	Mislukt
Bossinkbrug	3	0	0	Mislukt
Schutmoatbrug	5	5	5	
Totaal	35	20	20	



Gierzwaluw

Dit jaar hebben 11 paartjes Gierzwaluwen gebroed in de nestkasten bij Polaroid. Naast de 18 jonge vogels konden er ook 3 oude vogel geringd worden en werden 4 geringde oude vogels gecontroleerd. Deze waren respectievelijk geringd in 2006, 2008 (2) en 2009. In 2 kasten werd een jonge asielvogel bijgeplaatst, beide jongen zijn uitgevlogen. In Losser werd een nestkast bezet, helaas mislukte dit broedsel. In De Lutte werd ook een kast bezet, helaas is het broedresultaat bij ons niet bekend.

Nestkastnr.	Ei	Jong	Uit	Bijzonderheden
Polaroid 1	2	2	2	
Polaroid 2	3	2	2	
Polaroid 3	1	1 + 1	1 + 1	Asielvogel bijgeplaatst op 8/7
Polaroid 4	2	1 + 1	1 + 1	Asielvogel bijgeplaatst op 8/7
Polaroid 5	3	3	3	
Polaroid 6	2	1	1	
Polaroid 7	2	2	2	
Polaroid 8	2	2	2	
Polaroid 11	2	2	2	
Polaroid 12	2	1	1	
Polaroid 17	2	2	2	
Losser/Wansing	2	1	0	Mislukt
Totaal	25	20 + 2	19 + 2	

Huiszwaluw

De onderstaande tabel biedt een overzicht van de kwartblokken met bewoonde nesten. De grootste kolonie met 97 nesten bevond zich dit jaar weer bij Zanderink aan de Austweg in De Lutte. Ongeveer 38% van de in totaal 89 kunstnesten werd door de Huiszwaluwen ook daadwerkelijk gebruikt. De kolommen 2010 t/m 2004 geven het aantal bewoonde nesten inclusief de kunstnesten weer. De huiszwaluwpopulatie in de gemeente Losser vertoont de laatste jaren een redelijk stabiel beeld. In de tabel zijn enkele kleine correcties verwerkt m.b.t. de aantallen in voorgaande jaren.

Kwart-blok	Plaats	Kunstnesten 2010		2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
		aantal	bewoond							
2931-4	Beuningen	6	2	8	6	7	4	15	35	26
2932-3	Beuningen			1	2	1	1	1	1	1
2932-4	Beuningen	25	15	76	76	79	66	73	80	95
2941-1	Rossum	3	0	0	0	0	0	0	1	4
2941-2	De Lutte			30	50	35	18	0	0	0
2941-3	De Lutte	16	4	34	24	31	26	21	17	18
2941-4	De Lutte	30	7	59	67	61	58	50	41	34
2942-1	De Lutte			44	61	45	47	56	59	61
2942-3	De Lutte			122	82	82	86	112	105	100
2951-1	De Lutte			16	22	26	13	21	10	14
2951-2	De Lutte			13	13	22	21	32	33	26
2951-3	Lonneker	9	6	29	40	68	40	31	28	36
2951-4	Losser			3	9	10	8	5	16	12
2952-1	De Lutte			14	18	19	26	35	47	40
2952-3	Losser			10	9	6	2	1	0	0
3511-2	Losser			8	13	6	10	15	25	9
Totaal		89	34	467	492	498	426	468	498	476

2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
46	51	47	48	50	53	47

Aantal locaties van de Huiszwaluw per jaar.

Boerenzwaluw

In de volgende tabel staat een overzicht van de bezochte locaties op de aanwezigheid van Boerenzwaluwen. De genoemde aantallen betreffen uitsluitend bewoonde nesten die aangetroffen zijn in gebouwen, waar ook het huiszwaluwenonderzoek plaats vond. Ook voor de Boerenzwaluw geldt dat er binnen de gemeente Losser de laatste jaren een stabiele populatie is. In de tabel zijn enkele kleine correcties verwerkt m.b.t. de aantallen in voorgaande jaren.

Kwartblok	Plaats	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
2848-4	Oldenzaal	5	4	2	6	8	5	5
2931-4	Beuningen	24	15	18	13	12	14	17
2932-3	Beuningen	0	0	1	2	2	1	0
2932-4	Beuningen	69	52	56	58	50	39	45
2941-1	Rossum	0	0	0	0	1	0	0
2941-2	De Lutte	22	12	0	0	0	0	0
2941-3	De Lutte	8	5	8	8	0	0	0
2941-4	De Lutte	51	62	57	82	67	69	44
2942-1	De Lutte	70	82	83	72	91	82	77
2942-3	De Lutte	83	74	72	88	75	69	53
2951-1	De Lutte	6	7	4	4	2	20	0
2951-2	De Lutte	4	4	5	6	7	4	0
2951-3	Lonneker	8	14	18	21	21	23	20
2951-4	Losser	6	15	21	14	21	19	10
2952-1	De Lutte	4	7	4	7	4	3	6
2952-4	Losser	4	5	5	7	5	5	0
Totaal		364	358	354	388	366	353	277

2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
39	43	35	39	33	38	26

Aantal locaties van de Boerenzwaluw per jaar.

Project NESTKAST

De meeste gegevens afkomstig uit de nestkastprojecten zijn aangeleverd bij SOVON, zodat de resultaten in het landelijke bestand meegenomen worden.

Leo Hassing

Ringactiviteiten 2010



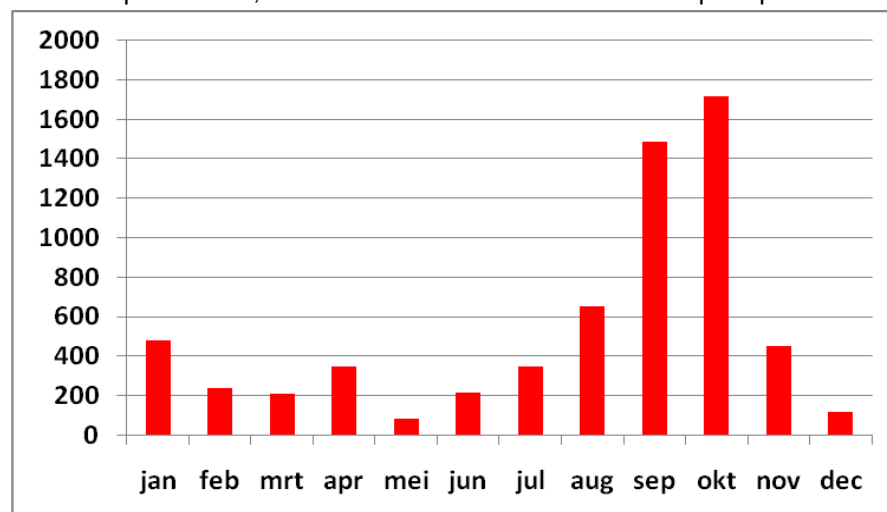
Geringde vogels

Het jaar 2010 was weer een topjaar op het ringstation in Overdinkel met 6325 geringde vogels, verdeeld over 66 verschillende soorten. Ook waren er enkele bijzondere vangsten te vermelden: op 20 oktober werd de eerste Witkopstaartmees gevangen en op 19 november hing de eerste Taigaboombkruiper in het mistnet. Naast deze twee primeurs was er nog een heel bijzondere vangst op 23 september van een Beflijster, het tweede exemplaar ooit.

In januari en februari waren er enkele drukke dagen voor de ringers met flinke aantallen Kramsvogel om te ringen; topdag was 30 januari met 159 exemplaren. Zelfs van een schuwe vogelsoort als de Grote Lijster werden tijdens deze winterse periode een tiental exemplaren geringd. Gedreven door honger en aangelokt door appels, brood en zaad, werden in

januari 480 en in februari 235 vogels gevangen en geringd en dat waren record aantallen voor deze maanden.

Tijdens de voorjaarstrek waren het weer de Zwartkoppen die de boventoon voerden met 230 exemplaren in de maand april. De opmerkelijkste vangst in het voorjaar was echter de Europese Kanarie op 20 maart, maar ook de eerste Fitis van 2010 op 6 april mocht er zijn. Dat er geen enkele



Grote Gele Kwikstaart in het voorjaar werd gevangen, was een teken aan de wand dat we van deze fraaie vogel in 2010 niet te veel mochten verwachten.

Van 11 mei tot 22 juni waren er geen ringactiviteiten op het ringstation, maar waren de vogels in nestkasten aan de beurt. Er werden slechts 151 vogels geringd in nestkasten

en kunstnesten elders in het werkgebied van VWG Losser. Dit kwam deels door de slechte broedresultaten van Grote Gele Kwikstaart en Kerkuil en daarnaast werden door tijdgebrek in het broedseizoen geen pullen in nestkasten geringd van Bonte Vliegenvanger, Boomklever en mezen. Een bijzondere ringdag was 7 juni toen er weer 3 jonge ooievaars werden geringd bij familie Huisman. Met een hoogwerker en hulp van enkele handige leden van onze werkgroep was de klus snel geklaard onder toezien van een immer waakzame "DIRK".

Boven verwachting werd een record aantal van 81 Steenuilen geringd, ondanks de strenge winter met veel sneeuw in januari en februari. Kerkuilen zijn veel gevoeliger voor strenge winters en na het daljaar 2009 met slechts 12 geringde exemplaren, viel het aantal van 25 geringde Kerkuilen in 2010 niet eens tegen.

Na de spectaculaire aantallen geringde Zwartkoppen in 2009, waren de verwachtingen voor 2010 weer hoog, maar al gauw werd duidelijk dat het geen topjaar voor deze soort zou worden. Maar ook met 1271 geringde exemplaren hoorden we bij de landelijke top vier. Het was niet alleen de Zwartkop die achterbleef bij de verwachtingen, ook andere kleine zangvogels bleven achter, zoals Heggenmus, Tuinfluiter, Kleine Karekiet en Gekraagde Roodstaart.

Opvallend was het record aantal Huismussen dat werd geringd; het plaatsen van speciale nestkasten (drie in één) in de buurt van het ringstation is hier zeker debet aan. Ringmussen daarentegen worden steeds minder geringd en in 2010 werden slechts 30 exemplaren van een ring voorzien en dat was het laagste aantal sinds met het ringen van vogels werd gestart in Overdinkel.

Half september begon het aantal Koolmezen dagelijks toe te nemen en in oktober werd het ringstation overspoeld met een golf van Koolmezen met als topdag 26 oktober toen 116 exemplaren werden geringd. Ook Pimpelmezen werden veel gevangen, zelfs een jaarrecord aantal, maar ze bleven ver achter bij hun grotere broer de Koolmees.

Met enig geluk en soms bloedende handen werden 14 Gaaien gevangen die in de herfst in flinke aantallen doortrokken. De grote aantallen Houtduiven in de herfst werden alleen snel overvliegend waargenomen, maar niet gevangen. In december toen de winter weer hard toesloeg, lukte het wel de nodige exemplaren te vangen en ringen.

Soort	2009			2010		
	Ringstation	Kasten	Totaal	Ringstation	Kasten	Totaal
Blauwe Reiger	2	-	2	1	-	1
Ooievaar	-	3	3	-	3	3
Sperwer	12	-	12	13	-	13
Buizerd	1	-	1	5	-	5
Torenavalk	1	6	7	-	8	8
Patrijs	2	-	2	-	-	-
Kokmeeuw	1	-	1	5	-	5
Stormmeeuw	-	-	-	4	-	4
Houtduif*	13	-	13	35*	-	35*
Turkse Tortel	2	-	2	1	-	1
Kerkuil	-	12	12	-	25	25
Steenuil*	1	53	54	-	81*	81*
Ransuil	1	-	1	-	-	-
Gierzwaluw	1	23	24	-	21	21
Groene Specht	3	-	3	2	-	2
Grote Bonte Specht	6	-	6	8*	-	8*
Kleine Bonte Specht	1	-	1	5*	-	5*
Veldleeuwerik	16	-	16	11	-	11
Boerenzwaluw	1	-	1	-	-	-
Boompieper	8	-	8	1	-	1
Graspieper	1	-	1	2	-	2
Grote Gele Kwikstaart	69	66	135	11	10	21
Witte Kwikstaart	2	-	2	-	3	3
Winterkoning	38	-	38	30	-	30
Heggenmus	383	-	383	263	-	263
Roodborst*	332	-	332	353*	-	353*
Nachtegaal	1	-	1	-	-	-
Zwarte Roodstaart	1	-	1	1	-	1
Gekraagde Roodstaart	22	-	22	12	-	12
Beflijster	-	-	-	1	-	1
Merel*	172	-	172	207*	-	207*
Kramsvogel*	123	-	123	548*	-	548*
Zanglijster	67	-	67	64	-	64
Koperwiek	44	-	44	13	-	13
Grote Lijster*	1	-	1	11*	-	11*
Sprinkhaanzanger	6	-	6	17	-	17
Rietzanger	3	-	3	2	-	2
Bosrietzanger	13	-	13	16	-	16
Kleine Karekiet	106	-	106	91	-	91
Spotvogel	2	-	2	2	-	2
Braamsluiper	11	-	11	11	-	11

Soort	2009			2010		
	Ringstation	Kasten	Totaal	Ringstation	Kasten	Totaal
Grasmus	25	-	25	23	-	23
Tuinfluit	188	-	188	113	-	113
Zwartkop	1899	-	1899	1271	-	1271
Bladkoning	1	-	1	-	-	-
Tjiftjaf	422	-	422	415	-	415
Scandinavische Tjiftjaf	-	-	-	1	-	1
Fitis	6	-	6	16	-	16
Goudhaan	18	-	18	32	-	32
Vuurgoudhaan	6	-	6	6	-	6
Grauwe Vliegenvanger	1	5	6	-	-	-
Bonte Vliegenvanger	3	119	122	6	-	6
Staartmees	73	-	73	47	-	47
Witkopstaartmees*	-	-	-	1*	-	1*
Glanskop*	8	9	8	17*	-	17*
Matkop	2	-	2	5	-	5
Kuifmees	5	-	5	4	-	4
Zwarte Mees	6	-	6	17	-	17
Pimpelmees*	449	-	449	680*	-	680*
Koolmees	667	-	667	1440	-	1440
Boomklever*	3	16	19	14*	-	14*
Taigaboomkruiper	-	-	-	1*	-	1*
Kortsnavelboomkruiper	1	-	1	-	-	-
Boomkruiper	28	-	28	12	-	12
Gaai*	1	-	1	14*	-	14*
Ekster	1	-	1	4	-	4
Kauw	130	-	130	67	-	67
Zwarte Kraai	1	-	1	3	-	3
Spreeuw	14	-	14	6	-	6
Huismus*	76	-	76	192*	-	192*
Ringmus	45	-	45	30	-	30
Vink	176	-	176	114	-	114
Keep	65	-	65	4	-	4
Europese Kanarie	-	-	-	1	-	1
Groenling	78	-	78	11	-	11
Sijs	1	-	1	2	-	2
Grote Barmsijs	1	-	1	1	-	1
Goudvink	1	-	1	6	-	6
Rietgors	1	-	1	3	-	3
Totaal exemplaren	5889	312	6201	6325	151	6476
Totaal soorten	71	10	73	66	7	72

* Nieuw jaarrecord



Eigen terugvangsten

Naast de vele ongeringde vogels werden in 2010 ook veel vogels teruggevangen die al eerder op ons eigen ringstation waren geringd. Dit was vooral in de maand november het geval toen veel Koolmezen niet verder doortrokken, maar in de omgeving van het ringstation bleven "hangen" en dus vaker in de mistnetten belandden. Sommige exemplaren lukte dat wel meer dan 10 keer, zoals het makkelijk herkenbare ringnummer V500000, die sinds haar ringdatum van 26 september 2010, al weer 11 keer op het ringstation op bezoek kwam. Het aantal eigen terugvangsten was op sommige dagen wel erg hoog, zoals op 18 november 2010 toen van de 28 gevangen

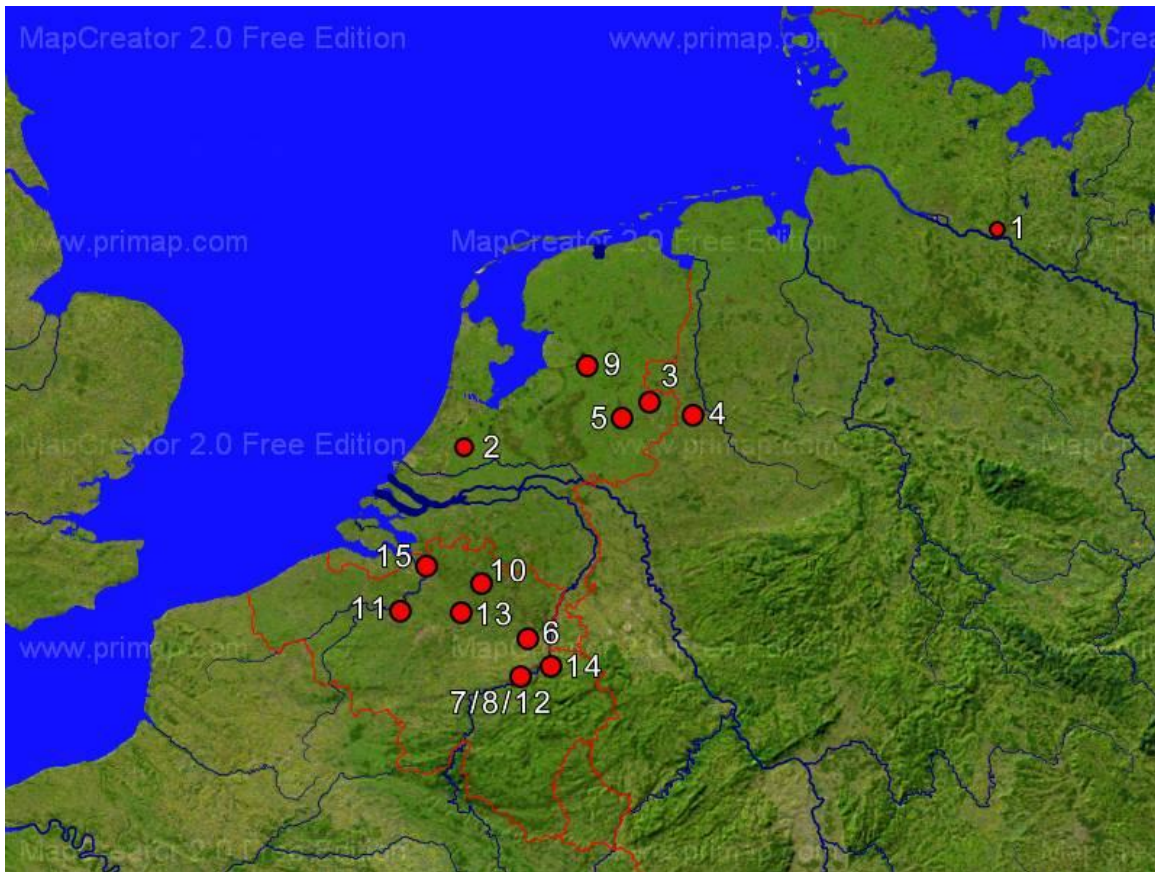
Koolmezen er al 25 eerder op het ringstation waren geringd.

De vogel die het langst geleden was geringd op het ringstation, was een Huismus uit 2003. Een Koolmees die was geringd in 2004 werd 7 maal teruggevangen in 2010 en opmerkelijk waren ook de 2 Staartmezen uit 2004 en een Geelgors uit 2006. En dan is er nog een heel bijzondere eigen terugvangst van een Zwartkop. Op 30 augustus 2009 geringd in Overdinkel, toen op 25 september 2009 gevangen in zuid Portugal en daarna op 7 april 2010 werd deze Zwartkop weer teruggevangen in Overdinkel.

Soort/Jaar	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Totaal
Sperwer								1	1
Houtduif				1		2	1	1	5
Steenuil					2				2
Grote bonte specht			1				1	2	4
Winterkoning							2	13	15
Heggenmus			1	1		6	29	59	96
Roodborst					1	8	9	47	65
Gekraagde roodstaart								2	2
Merel		1		20	29	27	186	120	383
Zanglijster					1		7	5	13
Koperwiek								1	1
Kramsvogel								29	29
Grasmus								1	1
Zwartkop							1	21	22
Tjiftjaf						4	8	27	39
Goudhaan							2	3	5
Bonte vliegenvanger								1	1
Staatmees		2		4		4	29	2	41
Glanskop								11	11
Pimpelmees		1		1	10	6	49	204	271
Koolmees		7	3	1	14	30	69	712	836
Boomklever								30	30
Boomkruiper						1	2	8	11
Gaai								2	2
Kauw					1		5	9	15
Huisemus	1		2	2	2	8	11	54	80
Vink		1	3	7	4		10	27	52
Groenling					1	2			3
Geelgors				1					1
Totaal	1	12	10	38	65	98	422	1.392	2.038

Terugmeldingen

Begin 2010 heeft het Vogeltrekstation in Heteren een nieuw invoerprogramma voor ringgegevens in gebruik genomen. Dit programma, GRIEL (Geautomatiseerd Ring Invoer en Export Loket), biedt de ringers veel gebruiksmogelijkheden, maar zoals gebruikelijk met nieuwe programma's, waren en zijn er nog diverse fouten. Terugmeldingen van in Nederland geringde vogels zijn direct beschikbaar, maar met buitenlandse ringmeldingen is een enorme achterstand. Zo is het nog steeds wachten op meer dan 25 buitenlandse terugmeldingen en zijn in 2010 slechts een beperkt aantal terugmeldingen van buitenlandse ringcentrales ontvangen.



1.Sperwer 3608378. Ofschoon er jaarlijks maar gemiddeld 10 tot 20 Sperwers worden geringd op het ringstation in Overdinkel, wordt er toch bijna elk jaar een exemplaar teruggemeld. Het betreft altijd Sperwers die verongelukt zijn door tegen een raam of auto te vliegen tijdens wilde achtervolging van hun prooi. Deze slachtoffers worden dus bijna altijd gevonden en gemeld, zoals dit exemplaar dood werd gevonden in Basedow in Noord-Duitsland. De doodsoorzaak werd in dit geval niet vermeld.

2.Buizerd 6135087. Op 18 mei 2010 werd langs de spoorbaan bij Bodegraven in Zuid-Holland een Buizerd gevonden. Zowel auto-, trein-, als vliegverkeer veroorzaken veel slachtoffers onder de roofvogels en uilen. Deze Buizerd was begin januari 2010 geringd in Overdinkel.

3.Torenvalk 3530498. Op de voormalige Vliegbasis Twenthe werden Torenvalken weggevangen om het risico van aanvaringen met de vliegtuigen te voorkomen. Ze werden daarna verplaatst naar het ringstation in Overdinkel waar ze geringd werden en weer de vrijheid kregen. Er werden redelijk wat exemplaren teruggemeld, maar sinds de sluiting van de vliegbasis kwamen er geen terugmeldingen meer. Op 16 december 2010 werd echter weer een Torenvalk van dit project die in Albergen tegen een gebouw was gevlogen dood teruggemeld. De melder was geen vogelkenner want op de terugmelding stond bij soort Slechtvalk vermeld.

4.Kerkuil 5438588. Op 15-01-2010 verongelukte een Kerkuil op de spoorbaan in Schüttof in Duitsland. De vogel was echter niet door de voorbijrazende trein gegrepen, maar was zo ongelukkig te worden geëlectrocuteerd door de spanning op de bovenleiding. De kerkuil was een half jaar daarvoor pas geringd als nestjong op de Tankenberg in De Lutte.

5.Steenuil 3649412. In Lonneker werd bij kastcontrole een geringde Steenuil met broedsel aangetroffen. Het bleek dat dit vrouwtje Steenuil 2 jaar eerder was geringd als nestjong in Rijssen door collega-ringer Ben Nijeboer. De afstand tot de ringplek bedroeg 33 km en dat is al een behoorlijk verre geboortedispersieafstand voor steenuilvrouwtjes. Normaal bedraagt de gemiddelde afstand waarop de vrouwtjes Steenuilen zich vestigen slechts 5 km; bij mannelijke Steenuilen daarentegen bedraagt de geboortedispersie gemiddeld 10 km.

6.Heggenmus AS17616. Heggenmussen zijn dagtrekkers en reageren goed op geluid en jaarlijks worden er enkele honderden geringd in Overdinkel, maar ze worden zelden teruggemeld. In 2010 echter werden 2 Heggenmussen gevangen en gecontroleerd in België. In Hoeselt werd op 25 september de eerste Heggenmus gemeld.

7.Heggenmus AS17730. Onze Heggenmussen zijn meest standvogels; jonge vogels willen nog wel eens tot in België en Frankrijk trekken. Wel trekken er veel Heggenmussen uit Scandinavië door met de grootste aantallen in de maand september. Een Heggenmus die op 7 september 2010 werd geringd in Overdinkel werd op 1 oktober gevangen in Awirs in België. Op dit ringstation in de buurt van Luik vingen ze overigens nog enkele vogels die in Twente werden geringd.

8.Bosrietzanger AS18678. Jaarlijks worden op het Ringstation in Overdinkel naast Kleine Karekieten ook een wisselend aantal Bosrietzangers gevangen; dit varieert tussen de 10 tot 25 exemplaren per jaar. In 2010 werd voor het eerst een terugmelding ontvangen. De vogel was op een groot ringstation in Awirs in België gevangen en teruggemeld als Kleine Karekiet. Uiteraard werden de ringlijsten met verzamelde biometrische gegevens gecontroleerd en deze bevestigden dat het echt een Bosrietzanger moest zijn. Omdat deze 2 vogelsoorten heel sterk op elkaar lijken worden bij vangst van deze soorten extra biometrische gegevens verzameld, die helpen tot de juiste determinatie te komen. Mailcontact met de franstalige Belgische ringer leverde geen enthousiaste Belgische instemming op!

9.Kleine Karekiet AT31096. Deze op 2 september 2010 op het ringstation in Overdinkel geringde Kleine Karekiet vloog op 11 september al weer in de mistnetten van het ringstation in Zwartsluis. Tegen de normale trekrichting ZW, was de Kleine Karekiet echter in WNW-richting gevlogen.

10.Zwartkop Bruxelles 10507058. In dit overzicht ook een vogel met buitenlandse ring en wel van de ringcentrale in België. Het was een van de eerste Zwartkoppen die in het voorjaar van 2010 werden gevangen en wel op 10 april. De Zwartkop was al enkele jaren oud want was al in de herfst van 2007 in Geel in België geringd.

11.Zwartkop V431442. Van het grote aantal geringde Zwartkoppen in 2009 kwamen nog 3 terugmeldingen binnen. De eerste melding was van een Zwartkop die geringd was op 30 augustus 2009 en in Lebbeke in België al 9 dagen later werd teruggevangen.

12.Zwartkop V431870. De tweede melding was van een Zwartkop die op 9 september was geringd en 8 dagen daarna in Awirs in België werd teruggevangen.

13.Zwartkop V431137. En de derde Zwartkop werd op 1 september teruggevangen in Begijnendijk in België. Ook deze Zwartkop was pas kort daarvoor in Overdinkel geringd en wel op 23 augustus. Deze 3 Zwartkoppen hadden ongeveer dezelfde afstand in ZW-richting afgelegd en ook de tijdsduur tussen ringen in Overdinkel en terugvangen in België was gelijk.

14.Ringmus V430776. Deze eerstejaars Ringmus werd geringd op 29 juli en al vroeg in de herfst op 10 oktober in Herve in België teruggevangen.

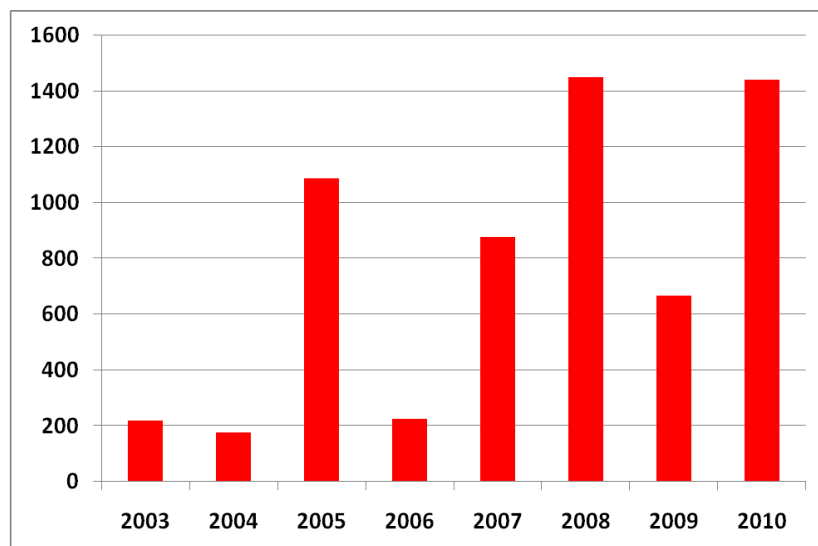
15.Ringmus V430309. Ringmussen zijn bij ons voor een deel standvogel en een deel trekvogel, dit in tegenstelling tot de Huismus, die het hele jaar in zijn eigen vertrouwde omgeving blijft. Er worden jaarlijks niet veel Ringmussen geringd en terugmeldingen zijn dan ook bijzonder. Een Ringmus die in het voorjaar van 2010 op het Ringstation in Overdinkel werd geringd, werd in oktober gevangen in de buurt van Antwerpen.

Vogelsoort Ringnummer	Ringdatum Ringplaats/Land	Vinddatum Ringplaats/Land	Afstand/ Tijd	Bijzonderheid
1.Sperwer Arnhem 3608378	16-02-2008 Ringstation Overdinkel	18-03-2010 Basedow, Duitsland	274 km 761 dag	Dood, onbekend
2.Buizerd Arnhem 6135087	09-01-2010 Ringstation Overdinkel	18-05-2010 Bodegraven	154 km 127 dg	Dood, treinslachtoffer
3.Torenvalk Arnhem 3530498	11-07-2000 Ringstation Overdinkel	16-12-2010 Albergen	23 km 3811 dg	Dood, tegen gebouw gevlogen
4.Kerkuil Arnhem 5438588	06-06-2009 De Lutte	15-01-2010 Schüttorf Duitsland	18 km 223 dg	Dood, op spoorbaan geëlektrocuteerd
5.Steenuil Arnhem 3649412	24-05-2008 Rijssen	20-05-2010 Lonneker	33 km 727 dg	Levend in nestkast met broedsel
6.Heggenmus Arnhem AS17616	30-08-2009 Ringstation Overdinkel	25-09-2009 Hoeselt, België	190 km 26 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd

7.Heggenmus Arnhem AS17730	07-09-2009 Ringstation Overdinkel	01-10-2009 Awirs, België	213 km 24 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
8.Bosrietzanger Arnhem AS18678	09-05-2010 Ringstation Overdinkel	09-08-2010 Awirs, België	213 km 91 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
9.Kleine Karekiet Arnhem AT31096	02-09-2010 Ringstation Overdinkel	11-09-2010 Zwartsluis	77 km 8 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
10.Zwartkop Bruxelles 10507058	22-09-2007 Geel, België	10-04-2010 Ringstation Overdinkel	182 km 931 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
11.Zwartkop Arnhem V431442	30-08-2009 Ringstation Overdinkel	08-09-2009 Lebbeke, België	242 km 9 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
12.Zwartkop Arnhem V431870	09-09-2009 Ringstation Overdinkel	17-09-2009 Awirs, België	213 km 8 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
13.Zwartkop Arnhem V431137	23-08-2009 Ringstation Overdinkel	01-09-2009 Begijnendijk, België	206 km 9 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
14.Ringmus Arnhem V430776	29-07-2009 Ringstation Overdinkel	10-10-2009 Herve, België	195 km 73 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
15.Ringmus Arnhem V430309	24-03-2009 Ringstation Overdinkel	15-10-2009 Strabroek, België	208 km 205 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd

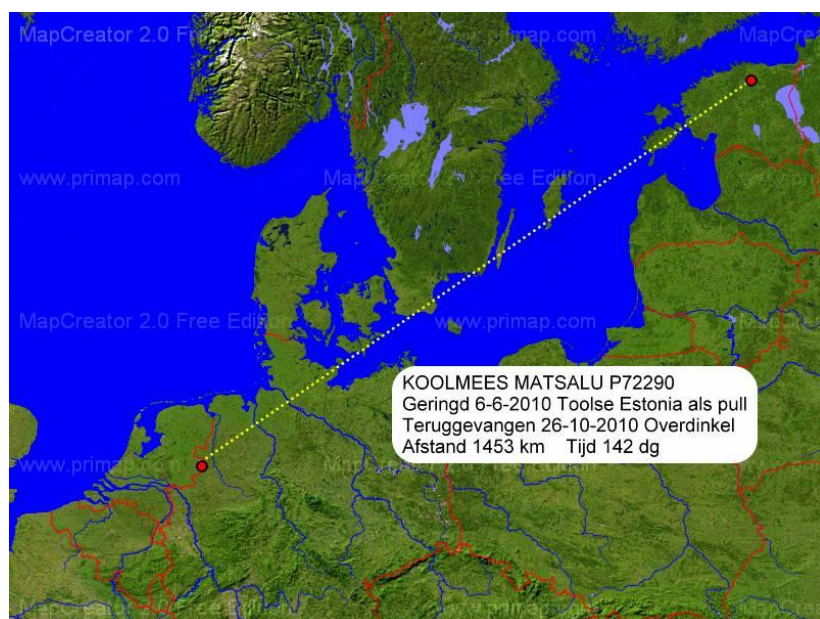
Alweer veel Koolmezen

In 2005 werden voor eerst in de herfst veel Koolmezen gevangen, die afkomstig waren uit



Noordoost-Europa zoals uit de terugmeldingen van geringde exemplaren bleek. Een jaar later, in 2006, was van een invasie absoluut geen sprake, maar in 2007 kwamen weer veel Koolmezen in de herfst naar West-Europa. De invasie in 2008 was nog sterker en werden 1448 exemplaren gevangen en geringd. Ofschoon ook in 2009 sprake was van een invasie, was deze beduidend minder dan de voorgaande invasies. Tijdens de herfst van 2010 was het weer goed raak en was 26 oktober de topdag met 116 Koolmezen. Na 2 regendagen met slechts 12 en 19 exemplaren, was 28 oktober weer een topdag met 113 exemplaren. Uiteindelijk bleef de teller voor 2010 op een totaal van 1440 geringde Koolmezen staan.

Dat het weer Koolmezen uit Noordoost-Europa waren, werd bevestigd door terugvangsten van geringde Koolmezen uit Rusland, Litouwen en Estland. De terugmeldingen van deze geringde exemplaren zijn nog niet ontvangen, maar de ringgegevens van de Koolmees uit Estland werden via een Nederlandse ringer in Estland achterhaald.



De bijzonderheden van deze melding staan op het kaartje op pagina 17.

Inmiddels zijn er ook alweer diverse Koolmezen teruggemeld, die tijdens de invasie in Overdinkel zijn geringd. De eerste Koolmees(1) werd teruggemeld uit Reusel in Noord-Brabant op 13 oktober 2010, waar die werd gevangen en gecontroleerd door een ringer. Geringd was deze vogel pas op 7 oktober en had in 6 dagen 161 km afgelegd in ZW-richting. Koolmees(2) was 17 oktober in Neede een huis binnengevlogen en door ringer Anton Meenink, die te hulp was geroepen, gevangen en gecontroleerd. Na te zijn geringd op 4 oktober in Overdinkel was deze Koolmees slechts 30 km opgeschoten in 11 dagen. Nog minder ver was Koolmees (3) gevlogen, want deze vogel was op 15 oktober geringd en op 30 oktober in Losser aan de Ruhenbergerweg tegen een raam gevlogen. De voorlopig laatste terugmelding kwam van Koolmees (4), die op 26 oktober was geringd en op 16 november in Doesburg werd gevangen en gecontroleerd door weer een bekende ringer nl. Holmer Vonk. Voor de afstand van 65 km had deze Koolmees ruim de tijd genomen, nl. 21 dagen.



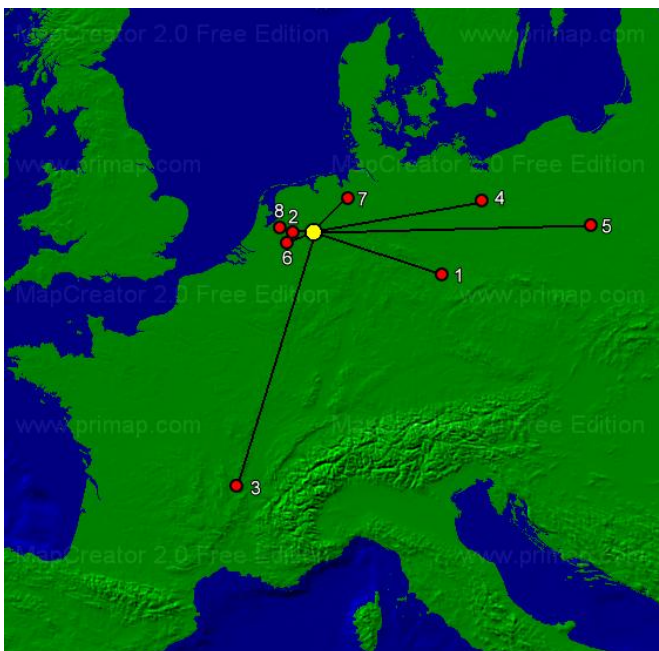
Nieuw materiaal

Dankzij een aanzienlijke bijdrage van Rabobank Oost-Twente was het mogelijk om dit jaar nieuw vangmateriaal, zoals bv. mistnetten, voor het ringstation aan te schaffen.

Harrie Linckens, Leo Hassing en Peter Bleijenberg

Kleurring- halsband- en ringaflezingen

Het ringen van vogels gebeurde van oudsher altijd met metalen ringen die om de poot van de vogels werden aangelegd. Tegenwoordig worden ook veel vogels voorzien van een of meerdere kleurringen om de poot of om de hals. Nog een andere methode van merken zijn wingtags die veel worden toegepast bij roofvogels. Deze verschillende merktekens bieden het voordeel dat ze met verrekijker of telescoop goed zijn af te lezen en de vogels niet gevangen hoeven te worden. Er worden door deze manier van het merken van vogels veel meer terugmeldingen ontvangen. Aanvankelijk werden



alleen de grotere vogelsoorten voorzien van kleurring of halsband, maar tegenwoordig worden ook al veel kleine zangers voorzien van kleurringen. Nog een ander voordeel van deze manier van merken van vogels is dat de melder meestal snel bericht ontvangt waar en wanneer de vogel is geringd en waar de vogel nog op andere tijden of plaatsen is waargenomen en gemeld. De waarneming wordt gemeld via e-mail aan de coördinator van het project, wiens e-mailadres via de website <http://www.cr-birding.be> van Dirk Raes is te achterhalen. Door enkel leden van onze werkgroep zijn in 2010 op de Oelemars en omgeving diverse ringen afgelezen van vogels met halsband, kleurring of pootring. Van één Kokmeeuw die al in 2009 afgelezen werd, kwam pas in 2010 bericht. Een overzicht van de aflezingen:

1.Toendrarietgans-Halsband geel L67

Geringd: 18-11-2008 Tagebau Groitzscher Dreieck, Duitsland

Afgelezen: 05-01-2010 Nabij Oelemars (Mac Bulte)

Afstand: 385 km Tijd:412 dg

2.Stormmeeuw(Russiche)-Kleurring W-ET59

Geringd: 27-01-2010 IJsselkade Deventer

Afgelezen: 13-02-2010 Goormatenweg, Losser (Sander Wansing)

Afstand: 59 km Tijd:17 dg

3.Tafeleend-Kleurring BCARREC

Geringd: 28-04-2009 Arthun Frankrijk

Afgelezen: 20-02-2010 Omleidingskanaal (Martin Bonte)

Afstand: 755 km Tijd:298 dg

4.Kokmeeuw-Kleurring Wit T73N

Geringd: 13-06-2009 Bielinek, Cedynia, Polen

Afgelezen: 16-08-2009 Oelemars (Martin Bonte / Sander Wansing)

Afstand: 488 km Tijd:64 dg

5.Kokmeeuw-Kleurring Wit T9R5

Geringd: 20-06-2010 Przykona Reservoir, Radczyny, Polen

Afgelezen: 21-08-2010 Oelemars (Martin Bonte / Sander Wansing)

Afstand: 792 km Tijd:62 dg

6.Nijlgans-Kleurring W9YE

Geringd: 31-05-2009 Sonsbeek Arnhem

Afgelezen: 25-09-2010 Oelemars (Martin Bonte)

Afstand: 84 km Tijd 482 dg

7.Ooievaar-Ring Helgoland4X..907

Geringd: 09-07-2006 Berne Glüsing, Wiedermarsch, Duitsland

Afgelezen: 20-09-2010 Losser (Ad en Annie Huisman)

Afstand: 142 km Tijd:1534 dg

8.Kokmeeuw-Kleurring W-E4HE

Geringd: 05-06-2010 Veluwemeer, Harderwijk

Afgelezen: 29-10-2010 Oelemars (Martin Bonte)

Afstand: 97 km Tijd:146 dg



Harrie Linckens



De Losserse Ooievaars in 2010

Dat ieder jaar weer anders is, werd begin 2010 wel helemaal duidelijk. We zijn inmiddels gewend dat ooievaar Dirk (1301) in de wintermaanden gewoon op het erf aan de Schoklandweg rondscharrelt en als de nood aan de ooievaar komt dan weet hij zich verzekerd van de culinaire hulp van de familie Huisman. Maar dit keer had Dirk een echte scharrel in de persoon van de ooievaar Elsa, een vrouwtje, dat deze naam kreeg naar de ring die ze droeg. Deze ring was een zogenaamde ELSA (**E**uropean **L**aser **S**igned **A**dvanced) ring, ontwikkeld door de Duitse ringcentrale Radolfzell en het Max Planck instituut. Deze octogonale, kunststof ring is zo gemaakt, dat er geen vuil aan hecht en dat er geen scherpe kanten aan zitten waarmee de vogel zichzelf of het broedsel kan beschadigen. Elsa bleek geringd te zijn bij een vogelopvang in Osnabrück (D). Dirk en Elsa konden het prima met elkaar vinden en trokken al sinds half december 2009 met elkaar op. Aan deze scharrel kwam abrupt een einde toen op 11 februari 2010 Aramis, de vrouw des huizes, terugkeerde uit het zuiden. Elsa moest de nacht in het dorp doorbrengen en de volgende dag werd ze uit het territorium begeleid. De schijnheilige Dirk hielp daar dapper aan mee. Het midwinteravontuur van Dirk had geen verdere invloed op de relatie met Aramis en het koppel begon begin april te broeden. Tijdens het broeden werd het paar regelmatig bezocht door andere ooievaars. Het lijkt er de laatste jaren op dat deze bezoeken steeds frequenter worden. De interesse van andere ooievaars voor deze regio is blijkaar groot. Dit wordt nog eens bevestigd door twee andere broedgevallen in Twente van ooievaars in 2010, een in Volthe en een vlakbij Singraven.

Aan de Schoklandweg in Losser werden op 8 mei voor het eerst drie snaveltjes gezien. Door het koude en natte weer was het de waarnemers niet eerder gelukt om een bevestiging te krijgen of er al dan niet jongen in het nest zaten. Twee weken later blijken er zelfs vier jonge ooievaars te zijn, maar uiteindelijk blijven er daar drie van over die op 7 juni geringd worden. Met hulp van een ver-reiker van de gemeente Losser werden de jongen op een veilige manier uit het nest gehaald en op de grond gewogen en geringd. Ze kregen de namen van figuren uit de sagen en legenden van Wales, het land waar ik ten tijde van het ringen op vakantie was. De drie heten Owain (9524), Peredur (9525) en Brandwen (9526). Een kleine maand later, op 5 juli gebeurt er iets dat sinds 1994 nog nooit gebeurd is. Tijdens vlieg-oefeningen op het nest schat een van de jongen de situatie verkeerd in, landt naast het nest en glijdt over het dak naar beneden de tuin in. Daar zal het jong vervolgens twee nachten bivakkeren alvorens het lukt om op eigen kracht, met een tussenlanding op de schoorsteen, weer terug te keren op het nest.

Een week later verlieten alle jongen het nest en scharrelden onder toezicht van de ouders in de directe omgeving wat rond. Op 8 augustus was de doorkomst van een groep van 12 ooievaars te aanlokkelijk voor twee van de drie jongen. Zij verlieten die dag het ouderlijk nest en gingen met de groep op weg naar het zuiden. Een week trok de tweede "bus" van 15 ooievaars over en daar pikte het laatste jong aan. Dirk en Aramis waren weer alleen op het nest aan de Schoklandweg. Maar dat duurde slechts een paar dagen, want toen vertrok ook Aramis naar het zuiden.



Eind oktober hebben leden van de vogelwerkgroep het nest grotendeels schoongemaakt en daarbij een aanhanger vol nestmateriaal van het dak gehaald. De constructie is daarbij goed gecontroleerd en het geheel is er weer klaar voor de volgende 2-3 jaar.

Aan het eind van het jaar scharrelde alleen Dirk nog in de omgeving van het nest rond. Maar dat zijn we inmiddels gewend. Voor Dirk hoeft het allemaal niet zo ver weg. 's Winters smaakt een kuikentje uit de diepvries aan de Schoklandweg ook prima en misschien vindt hij ook deze winter weer een leuke scharrel.

Storchenpflege HERKT D-49078 Osnabrück
bitte anrufen 0541 441387
Bird protection HERKT D-49078 Osnabrück
please call 0049.541.441387
50 HERKT D-49078 Osnabrück
please call 0049.541.441387
Storchenpflege HERKT D-49078 Osnabrück
bitte anrufen 0541 441387

Sander Wansing

Midwintertelling watervogels 2010

Telling

Deze telling gebeurt in het kader van de jaarlijkse SOVON-midwintertelling van watervogels, die in het gehele land in het weekeinde in het midden van januari wordt gehouden. De bedoeling van de tellingen is het volgen van de aantalontwikkelingen en de populatiegrootte van watervogels.

Weer

De tellingen vonden dit jaar plaats op zaterdagmorgen 16 januari 2010. De weersomstandigheden waren redelijk gunstig. Het was geheel bewolkt met een stevige zuidoostenwind en een temperatuur rond de 1 graden. De waterstand was normaal. Behalve de Oelemars, Dinkel en de Puntbeek waren alle oppervlaktewateren bevroren.

Gebieden

VWG Losser telt de volgende gebieden:

Dinkel: Rijksgrens-Bossinkbrug (in totaal 6 km)

Oelemars

Omleidingskanaal: Verdeelwerk-Stroothuizerbrug 3,3 km

Puntbeek 1,3 km, Punthuizen, Bewwerskamp

Resultaten

De resultaten van de tellingen staan in onderstaande tabel. Het betreft uitsluitend ter plaatse aanwezige vogels op of bij het water. Invallende en afvliegende vogels zijn ook meegeteld.

In totaal werden er dit jaar 2.227 watervogels geteld, verdeeld over 22 soorten. Dit aantal is een van de hoogste uit de gehele telperiode. Door het dichtvriezen van een groot deel van de oppervlaktewateren en het open blijven van Oelemars, Dinkel en Puntbeek zijn veel watervogels op zoek gegaan naar open water. Ook het aaneengesloten sneeuwdek van 10-15 cm hoogte zorgde er voor dat bv. de meeuwen uitweken naar open water.

Teneinde vergelijking met voorgaande jaren mogelijk te maken zijn de resultaten van de gebieden die in meerdere jaren geteld zijn weergegeven. De Dinkel is vanaf 1997 geteld met in de eerste jaren ook het traject Bossinkbrug-De Poppe. Het Omleidingskanaal en de Puntbeek zijn geteld vanaf 2006. Punthuizen en Bewwerskamp zijn niet in de tabel opgenomen, vanwege het incidentele karakter van de tellingen aldaar. In de tabel zijn de tellingen vanaf 2000 vermeld.

Dinkel

Soort	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Dodaars		1	1			1	1	1	1	3	1
Aalscholver						1		1		5	1
Blauwe Reiger	1	6	3	7	8	1	6	5	13	5	6
Gr. Zilverreiger											
Ooievaar	1	2		1		1		1	1	1	2
Knobbelzwaan											2
Nijlgans					2		2	3		1	
Mandarijneend											1
Smient						2			1	2	
Krakeend										8	5
Wintertaling			13			2	6	2		8	7
Soepeend					2	1				1	2
Wilde Eend	93	49	184	86	161	152	187	40	55	259	310
Kuifeend		1	1						2		
Brilduiker			2	1							
Nonnetje											
Meerkoet			7	129	7	3	19		12	20	9
Waterhoen	2	2	8	4	3	12	25	4	19	13	3
Kievit					13						
Watersnip		1	3				1				
Kokmeeuw		140	40	31	736		15	618	440	63	225
Stormmeeuw											10
IJsvogel		2	1			1	1				
Gr. Gele Kwik			1	1				1			
Waterpieper		7									
Totaal	97	211	264	260	932	177	263	676	544	388	584

Oelemars

Soort	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Dodaars					1						
Fuut	7	9		2	4	4		3	7		2
Aalscholver		2				15		7	3		1
Blauwe Reiger							1			2	
Knobbelzwaan							2				
Wilde Zwaan				6							
Grauwe Gans		5				119		2		6	231
Kolgans		2	1			3					
Toendrarietg.											2
Brandgans			3	2	5	3		2			
Soepgans					6	5	5		6	5	9
Nijlgans		5		1	3	8			18		39
Mandarijneend											
Smient	3	6	4	8	12	19	6	18	9		
Krakeend	2	2		2	5	4	20	10	25	6	8
Wintertaling	1	2	41	2		1	4	4	4		38
Soepeend					6				3	3	1
Wilde Eend	558	1.300	721	1.646	1346	313	753	608	1.037	256	1.002
Pijlstaart				1	1	1	1				
Kuifeend		7		8	1			10			3
Witoogeend					1						
Tafeleend		2	2		6		2	2			
Bahamapijlst.									1		
Vlekbekeend				1							
Meerkoet	15	22	113	6	32	16	26	5	29		108
Waterhoen		11					1		1		
Kievit							1		82		
Kokmeeuw	24	25	59	30	1	70	54	12		21	68
Zilvermeeuw		1	2			3					
Stormmeeuw				2							11
IJsvogel		1				1					
Totaal	610	1.402	946	1.717	1.430	585	876	683	1225	299	1.523



Omleidingskanaal-Puntbeek

Soort	2006	2007	2008	2009	2010
Dodaars	1	4	2		1
Fuut		7			
Aalscholver	1	13	20	3	3
Blauwe Reiger	2	7	6	3	3
Gr. Zilverreiger			1	1	3
Knobbelzwaan			1		
Grauwe Gans		6	2	8	9
Nijlgans	2	5	2	2	
Soepeend			6	4	
Wilde Eend	50	28	90	60	71
Kuifeend	3	32	74		7
Gr. Zaagbek		2	8		
Nonnetje					
Meerkoet	24	31	129	97	18
Waterhoen	1	1	6		
Kievit		180			
Kokmeeuw					3
Stormmeeuw					2
IJsvogel	2				
Totaal	86	316	347	178	120

Ben Hulsebos

Klapekstertelling winter 2009-2010

De Klapekster is als broedvogel in Nederland uitgestorven, maar op de doortrek en als wintergast worden ze af en toe waargenomen. Als doortrekker worden ze sporadisch met af en toe tot twee exemplaren per seizoen op Telpost Oelemars gezien. Vaak doen ze het gebied even aan en landen ze in een boomtop om even later op de ochtend weer verder te vliegen. De overwinterende Klapeksters hebben winterterritoria van gemiddeld 50 ha, meestal in heide- en hoogveengebieden. Ze zitten graag boven in struiken en bomen op zoek naar voornamelijk muizen, maar ook wel naar vogels, amfibieën, reptielen en insecten. Deze prooien worden op doornen of scherpe takjes gespietst. Hoewel de Klapekster tot de zangvogels behoort, gedraagt hij zich als een roofvogel. Het aantal overwintersaars in geheel Overijssel wordt geschat op 23-30 Klapeksters.

Waarneming.nl heeft in november 2007 een landelijke klapekstertelling georganiseerd om de verblijfplaatsen en de overwinterende aantallen goed in beeld te krijgen. Daartoe werden vogelaars en vogelwerkgroepen opgeroepen om potentiële overwinteringplaatsen van Klapeksters tijdens twee telweekenden in hun omgeving te bezoeken om Klapeksters op te sporen. Onze vogelwerkgroep heeft daar ook medewerking aan verleend. In de winterperiode 2009-2010 is het onderzoek opnieuw uitgevoerd.

Op 19 december 2009 werden op 2 locaties Klapeksters gezien, nl. in Punthuizen en bij de Zwartkampsweg bij het Beuninger Achterveld. Op 23 januari 2010 werd de tweede ronde gelopen. De aanhoudende winterperiode had er kennelijk toe geleid dat de Klapeksters de heidevelden hadden verlaten op zoek naar betere oorden, want er werd geen enkele Klapekster meer aangetroffen.

Alle klapekstertellers worden voor hun telwerk, dat deze keer onder gunstige weersomstandigheden heeft plaats gevonden, bedankt door de organisatoren van de Klapekstertelling: Waarneming.nl en SOVON.

Ben Hulsebos

De Oelemars in 2010

Ligging

De Oelemars is een zandafgraving ten zuidoosten van Losser, pal tegen de grens met Duitsland ter hoogte van klooster Bardel. De zandafgraving is omringd door open weiden en akkers, een zanddepot en lage begroeiing, met aan de randen hier en daar riet en lisdodde. Het gebied van de Oelemars wordt begrensd door de Ravenhorsterweg, de Grensweg en de Drielandweg.

Werkzaamheden

Dit jaar heeft de vogelwerkgroep op de Oelemars de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Voor- en najaarstrekellingen op Telpost Oelemars
- Afwerken oeverwal met zand, schoonmaken nestgangen en terugdringen van de wilgenopslag en een doorgang maken voor de zandtransporten voor herstel van de vogeleilandjes. De werkzaamheden zijn in maart en in november gerealiseerd.
- Vlinder- en libelleninventarisaties.

Soortenaantal

Vanaf 1983 zijn er tot nu toe 237 vogelsoorten geregistreerd, waarbij ook broedvogels van exotische herkomst als o.a. Fazant, Nijlgans en Mandarijneend meegeteld worden. Het jaarlijkse overzicht staat in onderstaande tabel. Op 30 augustus kon een Blauwborst als soort 235, op 2 oktober een Middelste Jager als 236 en op 4 december een Kuifduiker als 237 aan de lijst worden toegevoegd.

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
136	167	161	166	172	172	176	179	175	171	179

Soortenlijst 2010

De lijst van vogelsoorten van dit jaar is in onderstaande tabel weergegeven en het aantal waargenomen exemplaren van enkele bijzondere soorten is vermeld.

Roodkeelduiker	1	Bergeend	9	Wespendief	12	Tureluur	X
Parelduiker		Carolinaeend		Sperwer	X	Zwarte Ruiter	21
Geoorde Fuut	26	Mandarijneend		Havik	X	Groenpootruiter	31
Kuifduiker	1	Wilde Eend	X	Torenvalk	X	Grutto	1
Dodaars	X	Krakeend	X	Roodpootvalk		Rosse Grutto	5
Fuut	X	Pijlstaart	X	Boomvalk	X	Kemphaan	3
Roodhalsfuut	1	Slobeend	X	Slechtvalk	10	Wulp	X
Aalscholver	X	Smient	X	Smelleken	16	Regenwulp	16
Roerdomp		Wintertaling		Patrijs		Houtsnip	
Blauwe Reiger	X	Zomertaling	X	Kwartel		Watersnip	X
Purperreiger		Tafeleend	7	Fazant	X	Bokje	2
Kleine Zilverreiger		Krooneend	X	Waterral		Poelsnip	
Grote Zilverreiger	77	Witoogeend	1	Waterhoen	X	Kleine Jager	
Koereiger		Topper	1	Meerkoet	X	Middelste Jager	1
Ooievaar	66	Kuifeend		Kraanvogel	353	Kokmeeuw	X
Zwarte Ooievaar	2	IJseend	X	Scholekster	X	Stormmeeuw	X
Flamingo		Zwarte Zee-eend		Kluut		Zwartkopmeeuw	5
Knobbelzwaan	X	Grote Zee-eend		Griel		Zilvermeeuw	X
Kleine Zwaan	37	IJseend		Kleine Plevier	X	Geelpootmeeuw	2
Wilde Zwaan	41	Brilduiker	11	Bontbekplevier	6	Pontische Meeuw	1
Zwarte Zwaan		Nonnetje	3	Zilverplevier	4	Kleine Mantelmeeuw	X
Taigarietgans	10	Grote Zaagbek	52	Morinelplevier		Grote Mantelmeeuw	3
Toendrarietgans	X	Middelste Zaagbek	1	Goudplevier	114	Dwergmeeuw	1
Kleine Rietgans	1	Zeearend		Kievit	X	Dwergstern	
Kolgans	X	Visarend	18	Kanoet		Visdief	10
Dwerggans		Rode Wouw	24	Drieteenstrandloper		Noordse Stern	
Grauwe Gans	X	Zwarte Wouw	1	Steenloper		Zwarte Stern	3
Rotgans		Bruine Kiekendief	24	Bonte Strandloper	9	Holenduif	X
Brandgans	X	Blauwe Kiekendief	37	Krombekstrandloper	1	Houtduif	X
Sneeuwgans		Grauwe Kiekendief	1	Temmincks Strandl.	7	Turkse Tortel	X
Grote Can. Gans	X	Ruigpootbuizerd	3	Kleine Strandloper		Zomertortel	1
Nijlgans	X	Buizerd	X	Bosruiter	10	Kuifkoekoek	
Indische Gans	1			Witgat	87	Koekoek	X
Casarca	5			Oeverloper	X	Bosuil	

Ransuil		Rouwkwikstaart		Sprinkhaanzanger		Kauw	X
Velduil	1	Gele Kwikstaart	X	Kleine Karekiet	X	Roek	X
Kerkuil		Noordse Kwikstaart	2	Bosrietzanger	X	Zwarte Kraai	X
Steenuil	1	Grote Gele Kwikst.	X	Spotvogel		Bonte Kraai	5
Gierzwaluw	X	Winterkoning	X	Fitis	X	Spreeuw	X
Hop		Pestvogel		Fluiter		Wielewaal	X
IJsvogel	X	Heggenmus	X	Tjiftjaf	X	Huismus	
Mid. B. Specht	1	Roodborst	X	Goudhaan	X	Ringmus	X
Zwarte Specht	X	Nachtegaal		Vuurgoudhaan		Vink	X
Groene Specht	X	Blauwborst	1	Grauwe Vliegenv.	X	Keep	X
Grote B. Specht	X	Gekraagde Roodst.	X	Bonte Vliegenvanger	X	Kneu	X
Kleine B. Specht	X	Zwarte Roodstaart	X	Koolmees	X	Frater	
Draaihals		Tapuit	X	Zwarte Mees	X	Grote Barmsijs	
Veldleeuwerik	X	Paapje	X	Pimpelmees	X	Kleine Barmsijs	9
Boomleeuwerik	36	Roodborsttapuit	X	Kuifmees	X	Putter	X
Strandleeuwerik		Zanglijster	X	Glanskop	X	Groenling	X
Oeverzwaluw	X	Koperwiek	X	Matkop	X	Sijs	X
Boerenzwaluw	X	Grote Lijster	X	Staartmees	X	Europese Kanarie	3
Huiszwaluw	X	Kramsvogel	X	Buidelmees	1	Goudvink	X
Duinpieper		Merel	X	Boomklever	X	Appelvink	X
Waterpieper	10	Beflijster	6	Boomkruiper	X	Kruisbek	76
Oeverpieper		Tuinfluiter	X	Taigaboomkruiper		Rietgors	X
Graspieper	X	Zwartkop	X	Grauwe Klauwier		Sneeuwgors	
Boompieper	X	Braamsluiper	X	Klapekster	1	IJsgors	1
Roodkeelpieper		Grasmus	X	Ekster	X	Ortolaan	
Witte Kwikstaart	X	Rietzanger		Gaai	X	Geelgors	X

Recente ontwikkelingen

Inmiddels is het gebied Oelemars-Zandbergen opgenomen in het Wandelnetwerk Twente en staat er een welkomspaneel met kaart bij de uitkijktoren aan de Ravenhorsterweg. Het overzichtspaneel bij de uitkijktoren in de Zandbergen is dit jaar vernieuwd. Helaas zijn kaart en werkelijke route nog steeds niet met elkaar in overeenstemming. Ook is het gebied opgenomen in het fietsnetwerk Twente met genummerde trajecten. Een door onze VWG speciaal voor natuurliefhebbers ontwikkelde route (Beleef de Vogels) voert ook door dit gebied. De route is voor € 2,- te koop bij de VVV in De Lutte. Een nieuwe route tussen Losser-Overdinkel-Gildehaus en Bad Bentheim is klaar. Deze grensoverschrijdende route voert eveneens langs de Oelemars. Alleen de sponsoring voor deze route moet nog gebeuren.

De wegen Ravenhorsterweg, Beerninksweg en Grensweg die langs de Oelemars voeren zijn in 2009 voor gemotoriseerd verkeer afgesloten, met uitzondering voor bestemmingsverkeer en invaliden. Het effect hiervan is gedeeltelijk al bespeurbaar, want voor fietsers en wandelaars is de verkeersdruk wel verminderd. Dit jaar is een onderbord aan de bebording toegevoegd met de tekst: Startpunt wandelnetwerk bereikbaar.

De paaltjes langs het fietspad langs de Grensweg zijn dit jaar gedeeltelijk hersteld. Het blijft echter nog steeds mogelijk om met auto's over het fietspad te rijden.

De plannen om de bestaande eilandjes voor de observatiehut te verhogen, zodat er een grote plasdraszone ontstaat, zijn op 9 november goedgekeurd door het College van B&W van de gemeente Losser. Een aanvraag voor subsidie bij Nationaal Landschap Noordoost-Twente is door de participanten (VWG Losser, gemeente Losser, Provincie Overijssel, Texploza en NM) voorbereid en is inmiddels ook toegekend. De werkzaamheden zullen in januari 2011 plaatsvinden.

Net als voorgaande jaren zijn er weer visstropers actief geweest op de Oelemars. Vermoedelijk wordt er vooral 's nachts gevist. Enkele keren zijn deze illegale vissers door politie en jachtopzieners beboet en van het terrein verwijderd.

De hut is inmiddels weer gerepareerd en naast de ingang is een bord aangebracht waarop staat te lezen dat de hut niet toegankelijk is voor onbevoegden tussen zonsondergang en zonsopgang, onder verwijzing naar artikel 461 van het Wetboek van Strafrecht. Met deze vermelding is het mogelijk dat de politie voortaan tussen zonsondergang en zonsopgang overtreders kan beboeten en verwijderen. Het effect is dat ernstige vernielingen zoals in 2009 dit jaar gelukkig niet hebben plaatsgevonden.

Ben Hulsebos

Telpost Oelemars 2010

Ligging

Telpost Oelemars ligt midden in het cultuurland. De post ligt in zeer open gebied met een uitstekend uitzicht rondom temidden van maïsakkers en weilanden op de verharde toegangsweg naar het zanddepot aan de oever van een zandwinningplas. Er zijn veel afrasteringen tussen de percelen. De weg is afgesloten voor het publiek. De telpost heeft afgezien van het water van de zandwinningplas en een klein slikveld geen bijzondere factoren die tot microstuwing kunnen leiden en is vergelijkbaar met iedere andere plaats in het Twentse boerenlandschap. Een satellietfoto van de telpost is te vinden op <http://vwglosser.nl> onder de knop Trektellen.

Nationale bekendheid

Langzaam maar zeker begint telpost Oelemars landelijke bekendheid te krijgen. Van alle telposten in Nederland staan we op de zevende plaats met betrekking tot het aantal geïnvesteerde uren. Kijken we alleen naar de landtrektelposten dan staan we op de vijfde plaats. In de rij van 423 Europese telposten nemen we plaats 13 in. Onze bijdrage aan het landelijke meetnet is dus aanzienlijk. Op website www.trektellen.nl wordt telpost Oelemars jaarlijks ongeveer 60.000 keer bekeken.

Plaatselijke soorten

Bij elke telpost wordt het trektellen bemoeilijkt door het luchtverkeer van de plaatselijke soorten. Foerageer- en slaaptrek moeten nl. zoveel mogelijk worden uitgesloten. Bij Telpost Oelemars is daarom al het plaatselijke luchtverkeer van eenden, ganzen, Kokmeeuwen, Kauwen, Roeken, Zwarte Kraaien, Houtduiven, Spreeuwen, Graspiepers, Kneuen, Geelgorzen en Veldleeuweriken buiten beschouwing gelaten. Plaatselijke bewegingen in de trekrichting zijn bijna niet uit te sluiten, maar hier is dan vooral op de vlieghoogte gelet en zijn laagvliegende vogels niet geteld. Houtduiven in de najaarstrek voor 1 oktober worden door ons als foerageerders beschouwd, tenzij het om compacte hoogvliegende groepen gaat in de trekrichting.

Voorjaartrek

De resultaten

Er is geteld van 2 januari t/m 30 juni 2010. Er zijn 114 tellingen uitgevoerd, soms lang soms kort, afhankelijk van de weersgesteldheid en de temperatuur. Bij goede avondtrek is er af en toe een tweede telling op die dag uitgevoerd. Tijdens de tellingen hadden we dit jaar de volgende belemmerende weersfactoren:

- Neerslag 15 tellingen
- Gedeeltelijk dichte mist 7 tellingen
- Westelijke wind 4 Bft of meer 20 tellingen

Het zijn beslist geen mooiweertellers die het telwerk verrichten, want bij wat minder gunstige weersomstandigheden werd er ook geteld. Dat gebeurde dan vanuit de kofferbak van de auto, waardoor nu via trektellen.nl het begrip kofferbaktelling landelijk bekend is.

Op www.trektellen.nl zijn de resultaten te zien en kunnen er bewerkingen worden gemaakt. Zo kunnen er grafieken per soort getoond worden en verspreidingskaartjes van Nederland worden gemaakt om de doortrekpatronen per soort over het land te zien. Ook is het mogelijk het aandeel van Telpost Oelemars in het landelijke geheel van telposten te zien.

Nieuw in de voorjaartelling waren Zwarte Ooievaar, Taigarietgans, Bontbekplevier, Bokje, Grote Mantelmeeuw, Middelste Bonte Specht, Gekraagde Roodstaart, Bonte Kraai en Europese Kanarie. Ondanks meer uren veldwerk is het voorjaarsrecord voor het aantal waargenomen soorten niet verbroken. De voorjaarstellingen in de periode 2002- 2007 zijn in de tabel weggelaten, omdat het aantal teluren toen aanzienlijk minder was.

Soortnaam	2008	2009	2010	Soortnaam	2008	2009	2010
Fuut	-	6	-	Grote Mantelmeeuw	-	-	3
Aalscholver	987	575	653	Zilvermeeuw	88	193	91
Grote Zilverreiger	4	6	6	Visdief	-	2	2
Blauwe Reiger	169	94	54	Zwarte Stern	28	2	-
Ooievaar	13	7	14	Holenduif	56	93	149
Zwarte Ooievaar	-	-	1	Houtduif	21.698	5.734	5.923
Knobbelzwaan	11	18	34	Turkse Tortel	28	23	16
Kleine Zwaan	-	5	25	Koekoek	2	-	1
Wilde Zwaan	21	-	37	Gierzwaluw	522	857	765
Rietgans spec.	178	160	625	Grote Bonte Specht	7	2	3

Toendrarietgans	240	1.485	1.643	Middelste B. Specht	-	-	1
Kolgans	4.914	6.230	9.516	Boomleeuwerik	10	1	4
Grauwe Gans	830	333	1.403	Veldleeuwerik	358	659	1.139
Anser gans spec.	512	383	1.842	Oeverzwaluw	18	29	47
Brandgans	2	8	49	Boerenzwaluw	652	986	1.130
Gr. Canadese Gans	2	5	36	Huiszwaluw	8	9	46
Nijlgans	40	15	20	Boompieper	55	21	17
Casarca	-	3	3	Graspieper	7.421	2.223	1.238
Bergeend	11	5	4	Waterpieper	2	1	3
Smient	102	44	53	Gele Kwikstaart	189	168	259
Krakeend	5	13	20	Grote Gele Kwikstaart	6	6	1
Wintertaling	37	52	78	Witte Kwikstaart	227	166	241
Wilde Eend	852	1.469	811	Heggenmus	1	4	2
Pijlstaart	18	26	-	Zwarte Roodstaart	5	5	1
Slobeend	27	2	6	Gekraagde Roodst.	-	-	1
Zomertaling	2	1	-	Paapje	7	4	4
Tafeleend	1	4	4	Roodborsttapuit	1	1	1
Kuifeend	6	9	6	Tapuit	14	20	57
Brilduiker	7	-	-	Beflijster	-	5	4
Grote Zaagbek	4	4	21	Merel	7	10	10
Wespendief	3	12	3	Kramsvogel	5.072	1.573	7.258
Zwarte Wouw	3	1	1	Zanglijster	74	35	36
Rode Wouw	11	21	15	Koperwiek	1.214	1.316	244
Bruine Kiekendief	25	17	6	Grote Lijster	51	33	51
Blauwe Kiekendief	4	2	15	Braamsluiper	-	1	1
Grauwe Kiekendief	-	2	-	Grasmus	-	1	-
Havik	3	3	6	Tjiftjaf	-	4	2
Sperwer	83	52	60	Fitis	-	3	-
Buizerd	355	264	223	Staartmees	25	41	3
Visarend	15	7	8	Zwarte Mees	1	-	1
Torenvalk	27	19	8	Pimpelmees	48	7	10
Roodpootvalk	2	-	-	Koolmees	19	35	24
Smelleken	6	7	6	Wielewaal	2	-	1
Boomvalk	2	4	1	Gaai	4	5	1
Slechtvalk	3	8	4	Ekster	3	5	8
Kraanvogel	8	406	186	Kauw	729	304	721
Scholekster	29	25	27	Roek	62	54	23
Kluut	-	5	-	Zwarte Kraai	67	47	24
Kleine Plevier	10	21	15	Bonte Kraai	-	-	1
Bontbekplevier	-	-	1	Spreeuw	2.616	3.663	2.827
Goudplevier	36	6	100	Ringmus	5	4	13
Kievit	2.606	2.159	4.935	Europese Kanarie	-	-	1
Bonte Strandloper	-	2	-	Vink	3.368	3.621	1.564
Watersnip	2	9	7	Keep	13	19	-
Bokje	-	-	1	Groenling	161	76	119
Grutto	13	2	1	Putter	19	34	38
Regenwulp	8	2	3	Sijs	483	33	109
Wulp	35	16	19	Kneu	162	169	202
Zwarte Ruiter	1	-	-	Barmsijs spec.	15	69	1
Tureluur	7	5	2	Grote Barmsijs	3	-	-
Groenpootruiter	6	6	11	Kruisbek	1	1	63
Witgat	23	26	47	Goudvink	12	29	16
Bosruiter	-	-	7	Appelvink	9	11	8
Oeverloper	8	-	-	Geelgors	29	16	11
Zwartkopmeeuw	2	1	4	Rietgors	28	32	55
Dwergmeeuw	16	-	1	Totaal	61.878	40.175	52.074
Kokmeeuw	3.658	3.325	4.469	Soorten (incl. exoten)	110	113	117
Stormmeeuw	106	284	277	uurgemiddelde	237	148	188
Kleine Mantelmeeuw	62	29	31	Teluren	261,5	271	277

Bijzondere soorten en aantallen

Als we kijken naar opmerkelijke soorten gedurende de voorjaars trek over de Oelemars vallen de volgende soorten op: Grote Zilverreiger, Zwarte Ooievaar, Casarca, Zwarte Wouw, Rode Wouw, Smelleken, Slechtvalk, Visarend, Kraanvogel, Bokje, Zwartkopmeeuw, Middelste Bonte Specht, Beflijster en Europese Kanarie. Deze behoren alle tot het Bijzondere Soortenproject Niet-broedvogels van SOVON. Deze zeldzame soorten worden landelijk geregistreerd teneinde een goed beeld van het voorkomen en de verspreiding over Nederland te verkrijgen.

Regionale schaarse soorten waren: Kleine en Wilde Zwaan, Brandgans, Grote Canadese Gans, Bergeend, Pijlstaart, Zomertaling, Grote Zaagbek, Wespandief, Bruine en Blauwe Kiekendief, Boomvalk, Kleine Plevier, Goudplevier, Watersnip, Grutto, Groenpootruiter, Witgat, Kleine en Grote Mantelmeeuw, Visdief, Zwarte Stern, Boomleeuwerik, Waterpieper, Grote Gele Kwikstaart, Paapje, Roodborsttapuit, Tapuit, Wielewaal, Bonte Kraai, barmsijs en Kruisbek.

Enkele dagtotalen zijn eveneens vermeldenswaardig:

Datum	Soort	Aantal	Datum	Soort	Aantal
27-2	Wilde Zwaan	32	23-3	Goudplevier	50
06-3	Veldleeuwerik	552	19-4	Witgat	14
06-3	Kramsvogel	1045	19-4	Bosruiter	7
13-3	Kolgans	1658	25-4	Zwartkopmeeuw	3
13-3	Kievit	1544	09-5	Tapuit	17
15-3	Brandgans	26	11-5	Gierzwaluw	234
21-3	Kleine Zwaan	21	28-6	Kruisbek	63

Vooraf 13 maart met 3682 en 14 maart met 3149 vogels waren topdagen in de voorjaars trek. Tussen 22 maart en 27 april is ook enkele keren 's avonds geteld. Het bleek dat in die periode tegen de avond grote aantallen meeuwen (Kokmeeuw, Stormmeeuw, Zilvermeeuw en Kleine Mantelmeeuw) zeer hoog in noordoostelijke richting vlogen. Dit jaar werd het recordaantal van 117 soorten (was 113) in de voorjaars trek waargenomen.

Najaarstrek

De tellingen

De najaarstrek werd tussen 1 juli en 29 december gevolgd. Er werden 128 tellingen verricht. Ongunstige factoren waren regen (23 tellingen), harde wind met 4 Bft of meer (27 tellingen), noordoostelijke wind (14 tellingen) en mist (17 tellingen).

De resultaten

Het belangrijkste is natuurlijk het uiteindelijke telresultaat. In de 128 tellingen werden gedurende 413,25 teluren in totaal 133 soorten met in totaal 298.111 vogels overvliegend gezien. Er waren zeven nieuwe telpostsoorten in de najaarstrek telling: Indische Gans, Nonnetje, Ruigpootbuizerd, Middelste Jager, Geelpootmeeuw, Pontische Meeuw en Blauwborst.

In de volgende tabel staan de resultaten van de najaarstellingen van de afgelopen drie jaren.

Soortnaam	2008	2009	2010	Soortnaam	2008	2009	2010
Fuut	1	3	1	Zwarte Stern	12	1	3
Aalscholver	2.123	1.652	1.664	Visdief			5
Grote Zilverreiger	31	55	66	Holenduif	508	466	296
Blauwe Reiger	87	72	94	Houtduif	154.141	39.770	169.014
Purperreiger	-	1	-	Turkse Tortel	96	85	55
Ooievaar	4	9	52	Zomertortel	1	3	1
Zwarte Ooievaar	-	6	1	Koekoek	-	1	-
Knobbelzwaan	33	11	74	Gierzwaluw	1.499	1.247	702
Kleine Zwaan	17	14	12	Velduil	--	-	1
Wilde Zwaan	29	-	4	Zwarte Specht	1	-	-
Rietgans spec.	936	1.075	189	Grote Bonte Specht	37	4	13
Toendrrietgans	1.448	516	1.472	Kleine Bonte Specht	1	3	-
Kolgans	3.115	4.854	7.727	Boomleeuwerik	129	81	36
Grauwe Gans	2.455	2.575	1.500	Veldleeuwerik	4.392	3.476	2.092
Anser gans spec.	1.259	2.620	1.963	Oeverzwaluw	99	135	84
Brandgans	39	5	-	Boerenzwaluw	13.251	15.051	13.724
Sneeuwvangans	1	-	-	Huiszwaluw	1.416	2.116	1.878

Gr. Canadese Gans	4	85	104	Boompieper	110	133	89
Nijlgans	171	310	56	Graspieper	2.835	2.469	1.060
Indische Gans	-	-	1	Waterpieper	4	18	9
Casarca	1	-	-	Roodkeelpieper	1	1	-
Bergeend	2	-	1	Gele Kwikstaart	554	929	415
Smient	106	116	53	Grote Gele Kwikstaart	43	19	17
Krakeend	4	5	6	Witte Kwikstaart	1.039	1.079	535
Wintertaling	13	6	82	Winterkoning	-	-	2
Wilde Eend	682	382	619	Roodborst	4	-	-
Pijlstaart	5	1	6	Heggenmus	149	155	122
Slobeend	-	1	5	Blauwborst	-	-	1
Zomertaling	-	1	1	Zwarte Roodstaart	8	5	4
Tafeleend	157	34	32	Gekr. Roodstaart	5	1	1
Kuifeend	24	19	40	Paapje	42	23	35
Brilduiker	-	-	3	Roodborsttapuit	2	4	4
Grote Zaagbek	7	4	24	Tapuit	76	38	49
Nonnetje	-	-	1	Beflijster	1	-	2
Wespendief	96	22	8	Merel	62	78	63
Rode Wouw	4	8	9	Kramsvogel	3.079	2.530	2.557
Zeearend	1	-	-	Zanglijster	624	731	225
Bruine Kiekendief	44	21	17	Koperwiek	19.822	3.085	1.832
Blauwe Kiekendief	10	5	22	Grote Lijster	231	271	85
Grauwe Kiekendief	1	-	1	Kleine Karekiet	1	7	5
Havik	5	6	5	Grasmus	1	13	8
Sperwer	320	219	244	Tuinfluit	-	1	-
Buizerd	717	899	1.597	Tjiftjaf	130	159	191
Ruigpootbuizerd	-	-	3	Fitis	12	15	9
Visarend	21	11	9	Buidelmees	-	-	1
Torenvalk	51	27	16	Goudhaan	24	-	-
Roodpootvalk	1	-	-	Staartmees	67	62	60
Smelleken	10	15	10	Zwarte Mees	866	1	70
Boomvalk	24	15	13	Matkop	5	2	
Slechtvalk	8	9	5	Glanskop	5	-	6
Kraanvogel	78	-	127	Pimpelmees	646	252	450
Scholekster	5	26	7	Koolmees	317	170	343
Morinelplevier	-	1	-	Klapekster	3	-	1
Kleine Plevier	2	3	1	Gaai	2	8	262
Bontbekplevier	3	4	2	Ekster	2	10	3
Goudplevier	12	20	12	Kauw	661	1.750	2.039
Zilverplevier	2	3	4	Roek	308	379	239
Kievit	3.039	1.947	1.453	Zwarte Kraai	41	73	51
Bonte Strandloper	4	5	9	Bonte Kraai	-	1	-
Kemphaan	2	1	1	Spreeuw	12.728	20.522	28.382
Watersnip	40	68	117	Ringmus	257	237	320
Bokje	-	1	1	Huismus	-	1	-
Rosse Grutto	-	-	5	Vink	86.813	23.874	43.034
Regenwulp	1	4	12	Keep	685	69	2.805
Wulp	10	18	3	Europese Kanarie	3	13	2
Zwarte Ruit	3	1	5	Groenling	439	340	293
Tureluur	1	-	-	Putter	81	237	125
Groenpootruiter	12	17	19	Sijs	303	349	538
Witgat	24	13	31	Kneu	1.489	1.438	783
Bosruiter	3	1	3	barmsijs spec.	538	14	62
Oeverloper	9	7	2	Kruisbek	19	30	13
Steenloper	1			Goudvink	11	25	77
Middelste Jager			1	Appelvink	24	23	11
Dwergmeeuw		1		IJsgors	2		1
Kokmeeuw	2.980	4.619	2.698	Ortolaan	1		
Stormmeeuw	62	40	63	Geelgors	64	111	63

Kl. Mantelmeeuw	34	40	23	Rietgors	229	248	276
Gr. Mantelmeeuw		3		Grijze Valkparkiet	1		
Geelpootmeeuw			1	Totaal	331.578	147.096	298.111
Pontische Meeuw			1	soorten	135	125	133
Zilvermeeuw	127	122	161	uurgemiddelde	847	346	721
				teluren	391,25	425,5	413,25

Nieuwe dagrecords waren er voor: Aalscholver, Blauwe Kiekendief, Buizerd, Rosse Grutto, Regenwulp, Visdief, Huiszwaluw, Tjiftjaf en Keep.

Nieuwe hoogste najaarstotalen werden bereikt voor: Grote Zilverreiger, Knobbelzwaan, Toendrarietgans, Kolgans, Grote Canadese Gans, Wintertaling, Grote Zaagbek, Rode Wouw, Blauwe Kiekendief, Buizerd, Zilverplevier, Watersnip, Regenwulp, Groenpootruiter, Visdief, Tjiftjaf, Koolmees, Spreeuw, Keep en Goudvink.

Een invasie was er dit najaar van Buizerd, Ruigpootbuizerd, Gaai en Koolmees.

Voor een aantal soorten werd dit najaar een sterk verminderde doortrek geconstateerd. Dat waren Torenavalk, Kievit, Veldleeuwerik, Graspieper, Witte Kwikstaart, Zanglijster, Koperwiek, Grote Lijster en Kneu.

In de volgende tabel staan enkele hoogtepunten vermeld.

Datum	Soort	Aantal	Datum	Soort	Aantal
16-07	Visdief	3	16-10	Aalscholver	337
21-08	Regenwulp	7	16-10	Buizerd	1075
28-08	Huiszwaluw	284	16-10	Velduil	1
28-08	Grauwe Kiekendief	1	24-10	Ruigpootbuizerd	1
11-09	Rosse Grutto	5	25-10	Keep	1286
11-09	Tjiftjaf	23	07-11	Blauwe Kiekendief	5
11-09	Zwarte Ooievaar	1	07-11	Kraanvogel	112
25-09	Grote Zilverreiger	7	08-11	Houtduif	52.364
02-10	Middelste Jager	1	21-11	N. Trompetgoudvink	1
02-10	Zilverplevier	3	11-12	Grote Zaagbek	7

De top-10

De top-10 van Telpost Oelemars bestond dit najaar uit:

1	Houtduif	169.014	6	Keep	2.805
2	Vink	43.034	7	Kokmeeuw	2.698
3	Spreeuw	28.382	8	Kramsvogel	2.557
4	Boerenzwaluw	13.724	9	Veldleeuwerik	2.092
5	Kolgans	7.727	10	Kauw	2.039

Dankwoord

De heer de Lange van de firma Temmink en Mevr. ter Denge danken we voor hun toestemming om op hun grondgebied de tellingen te mogen uitvoeren. Peter Kamphuis van de firma Temmink danken we voor het egaliseren van de telpost. En uiteraard de vele tellers voor hun telinspanningen. Bij de voorjaarstellingen hebben 24 personen hun bijdrage geleverd aan het telwerk en bij de najaarstrek waren dat er 43. De Rabobank danken we voor het beschikbaar stellen van een luxe tent voor het secretariaat en de keuken tijdens de Euro Birdwatch Day. De coördinatie van de telpost was dit jaar weer in handen van Ben Hulsebos en Sander Wansing.

Ben Hulsebos

Mega buizerdtrek over telpost Oelemars

Aan de hand van enkele Twitterberichten op onze website <http://vwglosser.nl> volgt hier een reconstructie van een gedenkwaardige dag voor vogelend Nederland. Op 12 oktober 2010 staat het volgende bericht op de website:



vwglosser VWG Losser

Video over de enorme buizerdtrek bij Falsterbo (S) op 11-10-2010. [youtube.com/watch?v=H64GKN...](https://www.youtube.com/watch?v=H64GKN...) Er zijn gisteren 10.000 buizerds overgestoken.

12 Oct

De meeste trektellers volgen de doortrek bij Falsterbo (zuidpuntje van Zweden) om te zien wat er na een paar dagen over hun eigen telpost te verwachten is. De berekeningen wijzen op een mogelijke doorkomst van deze enorme hoeveelheid van 10.047 Buizerds (ook voor Falsterbo een nieuw dagrecord) op zaterdag 16 oktober over Nederland en Duitsland. Maar hoe zal het weer zijn? Op 15 oktober geeft het volgend Twitterberichtje van VWGLosser al aan dat de verwachting inderdaad zaterdag 16 oktober zal zijn:



vwglosser VWG Losser

Zaterdag 16-10 mooi weer op de telpost. Zijn de Falsterbo buizerds gearriveerd? Of gaan ze allemaal met een NO wind hard en hoog over? (SW)

15 Oct

Het voorspelde mooie weer bleek een enorme miskleun te zijn van de weermannen, want op zaterdagmorgen 16 oktober stonden de trektellers op telpost Oelemars af en toe in de stromende regen met een zicht tot maximaal 1000 m en een strakke noordoostenwind van 4 Bft. In dergelijke situaties vinden op onze telpost dan de zgn. kofferbaktellingen plaats. Dat wil zeggen dat de auto's met de kop op de wind worden gezet en dat de achterklep open gaat om daar met zijn tweeën of drieën droog en uit de wind te kunnen plaats nemen. Er is een korte opleving in de kofferbakken als na een uur tellen een Bonte Strandloper overkomt en daarna een Velduil die al die tijd achter de begroeiing op 50 m van de telpost had gezeten plotseling opvliegt:



vwglosser VWG Losser

9:12 uur. Velduil laag over de akker langs de telpost Oelemars. Opgejaagd door kraaien in de lage bewolking verdwenen.

16 Oct

Na urenlange regen besloten de meeste trektellers om naar huis te gaan. Met dit weer was er echt geen Buizerd te verwachten. De meeste andere telposten in Nederland die ook klaar zaten om de stroom Buizerds te registreren, haakten eveneens tegen het middaguur af. Maar enkele jeugdige tellers besloten vol te houden en ze zouden zeker tot 17.00 uur blijven, want volgens hun moesten die Buizerds zonder enige twijfel komen. Wij wensten hen veel geluk met hun optimisme en gingen naar huis. Nauwelijks thuis gekomen ging de telefoon en een opgewonden stem zei: "Ze komen!! We hebben een bel van 30 Buizerds. Je moet komen!" Zo tegen 1 uur 's middags was het namelijk gaan opklaren en direct achter het regenfront trokken voorafgegaan door een Rode Wouw en een Smelleken de verwachte Buizerds. De ene na de andere groep werd ontdekt, vaak superhoog. Groepen van 70 en 80 Buizerds soms cirkelend, maar meestal snel afzeilend trokken in rap tempo snel achter elkaar over de telpost. De groepen zaten meestal zo hoog dat ze zelfs in de kijker als kleine puntjes tegen de lucht en de bewolking afstaken. Door de strakke noordoostenwind vlogen de Buizerds met grote snelheid over. Het toppunt werd bereikt toen een afzeilende groep van 228 exemplaren werd ontdekt, die als een lange ketting minutenlang door het kijkerbeeld vloog. Op Twitter verscheen toen het volgende bericht:



vwglosser VWG Losser

Telpost Oelemars is vandaag klein Falsterbo. In 3 uur tijd passeren 1075 buizerds de telpost. Grootste groep 228 exemplaren.

16 Oct

De Buizerds vlogen tussen 13.30 uur en 16.30 uur in ongeveer drie uur tijd over. Opvallend was daarbij dat ze vogels heel strak aan de rand van het front bleven vliegen. Gelijk met de opklaringen,

die van noord naar zuid over de telpost schoven, verplaatsten zich de lijntjes met buizerds ook over de telpost. Om 16.30 uur droogde de stroom op en werd de telling met een Slechtvalk afgesloten.



vwglosser VWG Losser

Oude dagrecord buizerd wordt verpulverd. Stond op 339. Ook het landelijke record van de Nolle (950 exx op 21-10-1997) is verleden tijd.

16 Oct

Vergelijking met andere telposten wees uit dat deze buizerdstroom in een vrij smalle baan over Nederland moet zijn gekomen. Gealarmeerd door onze Twitterberichten en de waarnemingen die via PDA's onmiddellijk op www.waarneming.nl waren gezet, zijn nog diverse telposten in Zuid-Nederland en België ijlings naar hun telpost gesneld, maar de aantallen bleven daar toch vrij laag. In het onderstaande overzicht van www.trektellen.nl staat deze gedenkwaardige dag in de vorm van een simpele tabel weergegeven. Slechts de aanwezige tellers hebben de emotie van die dag beleefd. Het zal wel even duren voordat dit dagrecord weer verbroken wordt.

Oelemars (Losser)

Zaterdag 16 oktober 2010

Telperiode: 8:00-17:00

Weer: Wind 1-4 N, 's morgens veel regen en af en toe even droog, 's middags kwam de zon er door, zicht tot 1000m gedurende de eerste uren, daarna goed zicht, bewolking 8/8-4/8, temp. 6- 8gr.

Tellers: Jelle Diepeveen, René Wijering, Bert Haamberg, Vincent de Lenne, Ben Hulsebos, Bart ter Beek, Wolfgang Waanders, Ben Heerink, Henk Noordkamp, Martin Bonte, Sander Wansing, Marc Bulte, Timo Roeke

Aalscholver	377	Kokmeeuw	25	Pimpelmees	2
Ooievaar	8	Stormmeeuw	4	Koolmees	2
Knobbelzwaan	7	Zilvermeeuw	9	Kauw	13
Toendrarietgans	25 r.N	Holenduif	11	Roek	16
Grauwe Gans	19	Houtduif	3485	Zwarte Kraai	1
anser gans spec.	44	Velduil	1	Spreeuw	1184
Wintertaling	15	Veldleeuwerik	7	Ringmus	36
Wilde Eend	5	Boerenzwaluw	1	Vink	118
Rode Wouw	1	Graspieper	10	Keep	4
Sperwer	25	Witte Kwikstaart	11	Groenling	12
Buizerd	1075	Heggenmus	1	Putter	2
Torenvalk	2	Kramsvogel	14	Sijs	1
Smelleken	1	Zanglijster	2	Kneu	1
Slechtvalk	1	Koperwiek	5	Rietgors	2
Bonte Strandloper	1	Grote Lijster	1		
Watersnip	10	Tjiftjaf	1		

Totaal: 6598 exemplaren, 46 soorten, 9:00 uren

Ter plaatse: **Kleine Rietgans** 1, Kolgans 1, Smient 20, Krakeend 2, Slobeend 1, Kuifeend 9, Havik 1, Veldleeuwerik 45, Witte Kwikstaart 13

Vet = Opmerkelijke waarneming (schaarse of zeldzame vogelsoort of hoog aantal)

Opmerking: Het voorspelde mooie weer bleek een enorme miskleun van de weermannen. Dus dan maar een kofferbaktelling. Velduil werd door Jelle Diepeveen ontdekt toen de uil opvloog op 50m vanaf de telpost, waar die waarschijnlijk al die tijd al had gezeten. De uil vloog om 9.12 uur zwaar belaagd door kraaiachtigen naar zuid weg. Dit was pas de derde waarneming van een Velduil op deze telpost. De vorige waren op 10-10-2006 en 4-10-2007. T.p. een Noordse Kauw. Na 13:00 uur, toen de regen wegtrok en de opklaringen kwamen veranderde telpost Oelemars in de 3 uren daarna in klein-Falsterbo, waarbij het locale dagrecord buizerd werd verpulverd en het all-time landelijke record uit de boeken werd geschreven. De grootste groep buizerds trok rond 15:30 uur langs en bestond uit 228!! exemplaren. Aalscholvers waren ook een nieuw dagrecord. Ooievaars samen om 12:45, rode wouw om 13:30, smelleken om 13:40 en de slechtvalk was de afsluiter om 16:40

Ben Hulsebos

Middelste Jager op de Oelemars

Het is nog vrijwel donker als de tellers op zaterdagmorgen 2 oktober 2010 op telpost Oelemars arriveren. We hadden afgesproken om 7 uur 's morgens de grote RABO-mastertent gezamenlijk op te bouwen, die de rest van de dag als hoofdkwartier, gastenontvangst, keuken en secretariaat zou fungeren. Terwijl een miezerige motregen neerdaalt, wordt het licht en kan de telling in het kader van de Euro Birdwatch beginnen. Gestoken in regenpak tellen we de eerste doortrekkers. Ondanks de regen vliegen er in het eerste uur 649 vogels voorbij waaronder twee Grote Zilverreigers. In het tweede uur met 782 vogels komen o.a. een Bruine Kiekendief en een Bonte Strandloper langs vliegen. Om 11 uur wordt het droog en even later vliegen er drie Zwarte Sterns en drie Zilverplevieren samen met een Bonte Strandloper over. Het weemoedige roepen van de Zilverplevieren roept herinneringen op aan leuke zeetrekdagen in het verleden.

De meeste telposten in Nederland hebben inmiddels vanwege het slechte weer en de matige aantallen vogels het bijltje er bij neergegoid, maar gesterkt door erwtensoep, baklever en bakbloedworst (met appeltjes) gaan wij door.

De slogan van medeteller Wolfgang Waanders "Schlechtes Wetter, gute Vögel" kennen we maar al te goed en is in het verleden keer op keer bewaarheid. En ook nu klopt het weer, want om 14.50 uur op het moment dat er een wel erg donkere meeuw overvliegt, roept Wolfgang "Skua!!" En ik roep er "Jager" achteraan om de groep te waarschuwen. Vanuit het zuidoosten vliegt de jager op zo'n 100 m afstand over het zanddepot van de Oelemars en duikt meteen op een van de altijd aanwezige Kokmeeuwen. Tijdens de wilde achtervolging is de vogel zowel aan de boven- als onderzijde goed te zien. Ook is de jager duidelijk groter dan de Kokmeeuw. Beide vogels draaien af naar het noordoosten, waarna even later de jager koers zet naar eerst zuidwest, daarna naar noordwest om vervolgens achter de uitkijktoren uit beeld te verdwijnen.

Tijdens de achtervolging van de Kokmeeuw kon op een afstand van ongeveer 400 m in de telescoop de volgende kenmerken worden gezien: donkere forse jager met verhoudingsgewijs brede vleugels en diepe vleugelslagen, zware buik, stompe staart, witte vleugelvlak op bovenvleugel en dubbele witte vleugelvlak op ondervleugel. Vooral dit laatste kenmerk is belangrijk en zo kon de vogel al snel als een juveniele Middelste Jager worden gedetermineerd.

Bij de tellers waren bijzondere vreugdegeluiden te horen en de beginnende vogelaars werden er stevig op gewezen dat ze iets heel bijzonders hadden gezien en dat ze misschien nog wel 100 jaar moesten wachten op de volgende Middelste Jager in Twente. Voor de gemeente Losser was dit een nieuwe soort, evenals voor de Oelemars. Het soortenaantal voor de Oelemars kwam hiermee uit op 236 soorten (inclusief in Nederland broedende exoten).

Voor Twente was dit de vierde waarneming. De eerste vogel betrof een exemplaar op 8 oktober 1918 bij Beckum. De tweede vogel, een ws. juveniele Middelste Jager, arriveerde op 2 november 1985 tijdens een invasie van Middelste Jagers in Nederland. Tijdens een inventarisatieronde op Het Rutbeek bij Enschede werd een jager met duidelijke witte vleugelvlakken boven het water rondvliegend waargenomen. Waarschijnlijk dezelfde vogel werd later jagend waargenomen op 3 en 16-17 november 1985, eveneens op Het Rutbeek. Er is toen ook gezien dat deze jager een juveniele Kokmeeuw sloeg, die een ring uit Estland bleek te dragen. Op 11 november 2002 werd een derde juveniele Middelste Jager waargenomen op telpost Engbertsdijksvenen.

Al met al een bijzondere Euro Birdwatch. Na een Kleine Jager op 3 oktober 2004 nu een Middelste Jager. Een foto van deze vogel is te zien op www.waarneming.nl, maar de afstand was helaas te groot om de kenmerken duidelijk in beeld te brengen.

Ben Hulsebos



Broedvogelonderzoek gemeente Losser 2010

Het broedvogelonderzoek in de Gemeente Losser bestaat uit twee gedeelten. In de eerste plaats is dat het al jaren draaiende LSB-onderzoek, een van de vele SOVON-projecten en daarnaast een aanvullend onderzoek naar andere broedvogelsoorten, waarvan het de moeite waard is de populatiegrootte te monitoren.

LSB SOVON

De afkorting LSB staat voor Landelijk Soortonderzoek Broedvogels. Bij dit project van SOVON (Vogelonderzoek Nederland) wordt getracht jaarlijks de volledige Nederlandse broedvogelpopulatie van kolonievogels (bv. Blauwe Reigers, Kokmeeuwen, Oeverzwaluwen en Roeken) en landelijk zeldzame broedvogelsoorten, zoals IJsvogels, Grote Gele Kwikstaarten, Kleine Plevieren, Ooievaars, enz. te tellen. Ook de Vogelwerkgroep Losser doet al jaren aan dit project mee, zowel aan het tellen van alle kolonievogels in de gemeente Losser als aan het inventariseren van zeldzame broedvogels. De coördinatie voor het LSB-project is in handen van de districtscoördinator van SOVON. Deze beheert het netwerk van tellers in Twente, stimuleert tellingen en zorgt er voor dat de gegevens bij SOVON ingevoerd worden.

LSB-Kolonievogels

In de gemeente Losser komen vier soorten kolonievogels voor, nl. Blauwe Reiger, Oeverzwaluw, Huiszwaluw en Roek. De kolonies worden jaarlijks in het voorjaar geteld en de resultaten worden rechtstreeks bij SOVON of via de districtscoördinator geregistreerd.

Blauwe Reiger (4 bewoonde nesten)

In 2008 is voor het eerst een bewoond nest van de Blauwe Reiger binnen de gemeente Losser ontdekt. Deze uit 1 nest bestaande kolonie bevond zich langs de Dinkel bij De Poppe. Deze kolonie bestond dit jaar uit 3 nesten. Bij de Oelemars aan de Kolkersweg is in 2009 een tweede kolonie ontstaan met 1 nest, waar ook dit jaar een paartje jongen voortbracht.

Oeverzwaluw (138 bewoonde nesten)

Dit jaar zaten alle Oeverzwaluwen in de betonnen wand.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Oelemars	43	121	148	95	117	70	156	156	138
Dinkel/Schokland	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Lutterzand	0	0	4	9	2	8	0	0	0

Huiszwaluw

De grootste kolonie met 67 nesten bevond zich in 2010 bij Zanderink aan de Austweg in De Lutte. Hieronder staan de jaarlijkse aantallen bewoonde nesten van deze zwaluw. De laatste jaren is de populatie tamelijk stabiel.

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
330	353	476	498	468	426	498	492	499

Roek

Binnen de gemeente Losser zijn momenteel vier kolonies bewoond:

Locatie	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Kraesgenberg/Denekamperdijk	49	0	0	0	0	0	0	0	0
Dinkieweide/Gildehauserweg	7	0	0	0	0	0	0	0	0
Grensweg/Gildehauserweg	42	41	0	0	0	0	0	0	0
Brilmansdennen	30	25	47	86	112	122	119	120	151
Zoekerweg/Gronausestraat	27	54	76	76	66	81	39	27	23
Maria Geboortekerk	3	8	6	3	0	0	0	0	0
Kennebroeksweg	46	83	0	0	0	0	0	0	0
Losserhof	0	10	11	0	0	0	0	0	0
Bakkerskamp	0	1	5	3	5	8	5	7	0
Ringstation Overdinkel	0	0	2	1	1	0	0	0	0
Begraafplaats Overdinkel	5	6	1	0	0	0	0	0	0
R.K.-kerk Overdinkel	0	0	1	0	0	0	11	9	21
Invalsweg Overdinkel								5	10
Totaal	209	228	149	169	184	211	174	168	205

In de afgelopen jaren groeide de kolonie in de Brilmansdennen door verstoringen in het buitengebied. De grote, rustig gelegen kolonies aan de Denekamperdijk, Grensweg en Kennebroeksweg zijn van het ene jaar in het andere compleet verdwenen, waarna de vogels richting Losser zijn getrokken. Aan de Invalsweg in Overdinkel is in 2009 een nieuwe kolonie ontstaan.

LSB-Zeldzame Broedvogels

Monitoring Steenuil

Voor de monitoring van de Steenuil zijn drie telgebieden aangewezen. Jaarlijks worden hier in het voorjaar 's nachts 3 tellingen uitgevoerd. Een gebied bevindt zich rondom het Ringstation in Overdinkel, het tweede gebied ligt bij de steenfabriek aan de noordkant van Losser en het derde is Beuningen-Oost/Denekamp-Oost. Dit laatste gebied is in 2010 door Friso Koop gestart en ligt gedeeltelijk in Denekamp. Van de 17 territoria zaten er 11 in Losser Het betreft gebieden met landelijk gezien zeer hoge dichtheden.

Locatie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Steenfabriek e.o.	7	8	9	8	8	9	9	11
Ringstation e.o.	11	12	14	13	10	12	14	15
Beuningen-/Denekamp-oost	-	-	-	-	-	-	-	17

Telgebied Losser

Teneinde de aantalontwikkelingen van zeldzame broedvogels goed te kunnen volgen zijn telgebieden die jaarlijks geïnventariseerd worden voor SOVON Vogelonderzoek Nederland erg nuttig. De jaarlijkse monitoring zorgt er voor dat de gegevens vergelijkbaar zijn. Van alle onderzochte soorten zijn digitale kaarten in Google Maps gemaakt. Vanuit dit digitale archief kunnen links verstuurd worden naar instanties als SBB, NM en Waterschap Regge en Dinkel.

Ooievaar (1)

Het paartje Ooievaars heeft het nest op het dak van een woonboerderij langs de Dinkel. Van de jongen zijn er 3 groot geworden.

Brandgans(2)

Op het terrein van zandafgraving de Oelemars hebben 2 paartjes een territorium gehad.

Grote Canadese Gans (1)

Hoewel elders in Nederland deze soort een geweldige toename laat zien, is er in ons werkgebied slechts 1 paar aangetroffen. Het territorium bevond zich bij het Omleidingskanaal.

Kleine Plevier (3)

De Kleine Plevier is een soort van kale terreinen. Al deze pioniersbiotopen zijn onderzocht. Het leverde 3 paren op, waarvan een aantal succesvolle broedgevallen. De territoria bevonden zich op de Oelemars (2 terr.) en de Luttermolen. Op de Duivelshof is er wel een waargenomen, maar dat leidde niet tot een geldig territorium.

Kwartelkoning (1)

In het Kremersveen werd op 7 juni 's nachts een baltsende Kwartelkoning gehoord. Deze waarneming is voldoende om er een geldig territorium van te maken.

Stenuil (101)

Dit jaar zijn in het gehele werkgebied 101 territoria van de Steenuil gevonden. Dat zijn er 18 meer dan bij de laatste telling in 2005. De toename is grotendeels toe te schrijven aan het plaatsen van vele nestkasten door VWG Losser.

Kerkuil (16)

In de gemeente Losser bevonden zich in 2009 10 paren Kerkuilen. Deze bevonden zich alle in nestkasten die door VWG-Losser worden gecontroleerd. In 2008 waren dit er nog 27. Door de ineensstorting van de muizenstand was 2009 een dramatisch slecht kerkuilenjaar. Dit jaar waren er 16 territoria, waarvan er slechts vier gebroed hebben. De langdurige aanwezigheid van een aaneengesloten sneeuwdek (meer dan 60 dagen) heeft ervoor gezorgd dat de Kerkuilen nauwelijks tot broeden zijn overgegaan.

Nachtzwaluw (16)

Er konden 16 territoria worden gekarteerd. De verdeling dit jaar was als volgt: Beuningse Achterheide 4 terr., Stroothuizen 2 terr., Punthuizen 3 terr. en Lutterzand 7 terr.

Oehoe (0)

Er zijn twee waarnemingen (1 op 12 april en 1 op 13 mei) van een Oehoe geweest binnen de gemeente Losser. Het gaat om ver uit elkaar liggende locaties in het noordelijk deel van Losser. Een van de vogels is zelfs roepend gehoord. In beide gevallen zijn er onvoldoende waarnemingen om tot een geldig territorium te besluiten.

Middelste Bonte Specht (41)

In 2005 konden 8 territoria van deze superzeldzame soort worden vastgesteld. In 2006 is de populatie spectaculair gegroeid naar 26 terr., in 2007 tot 32 terr., 2008 had 30 terr. en dit jaar konden 41 terr. worden vastgesteld. Met deze aantallen behoort Losser inmiddels tot een van de beste gebieden voor de Middelste Bonte Specht in Nederland. Ook vindt er een uitstroom vanuit Losser plaats richting Enschede, waar de aantallen dit jaar behoorlijk stegen. De locaties liggen o.a. in het Borgbos Singraven, bij camping Oldekottink, Meuleman, Hakenberg, Paaschberg, Tankenberg, Boerskotten, Koppelboer, Kalheupink, Duivelshof, Smoddebos, Zandbergen en Koksbos.

Draaihals (1)

Bij de Molterheurne werd in het broedseizoen een roepende Draaihals waargenomen. Deze locatie werd ontdekt tijdens het onderzoek naar de Rode Wouw, waarvan 2 exemplaren zich hier gedurende enkele maanden ophielden. Toch kon van de Rode Wouw geen geldig territorium worden vastgesteld.

IJsvogel (5)

In de Gemeente Losser konden in 2009 nog maar 6 van de 15 territoria van deze beekoeverbewoner worden opgespoord. De strenge vorstperiode in die winter heeft 60 % verlies opgeleverd onder de IJsvogels. Het ergste werd gevreesd toen de afgelopen winter eveneens flink uithaalde. Maar de schade bleef beperkt tot nog 1 territorium minder dan vorig jaar. De locaties dit jaar waren: Oelemars/Zandbergen, Elsbeek, Dinkel Borgbos Singraven, Dinkel Lutterzand en Dinkel Kampbrug.

Grote Gele Kwikstaart (16)

In de gemeente Losser zijn alle mogelijke locaties uitgekamd op deze beeksoort. Een groot aantal broedt in speciale nestkasten onder de bruggen over de Dinkel. In totaal zijn in 2009 nog 17 terr. geregistreerd tegen 27 in 2008, maar ook hier heeft de vorstperiode huisgehouden onder deze beekvogels en heeft verliezen tot 40% veroorzaakt. De afgelopen winter heeft deze soort nauwelijks gedeerd, want er was maar 1 territorium minder. Voor de Grote Gele Kwikstaart is Losser een van de landelijke bolwerken.

Grauwe Klauwier (1)

Een geslaagd broedgeval van deze voor Twente zeldzame soort vond plaats in kleinschalig cultuurland in de omgeving van de Duivelshof. Voor de datumgrens waren er nog waarnemingen van Grauwe Klauwieren in hun oude broedgebieden, nl. 1 op 15 mei in Punthuizen en 1 aan de Strengveldweg en nog 1 op 16 mei in Stroothuizen. Aangezien er geen vervolgwarnemingen waren, zijn dit geen geldige territoria.

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen hoe in de loop der jaren de zeldzame broedvogels zich binnen ons werkgebied hebben ontwikkeld. De soorten van de Rode lijst staan met een * aangegeven.

Soort	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ooievaar	1	1	1	1	1	1	1
Gr. Canadese Gans	0	0	0	1	1	0	1
Kolgans x Brandgans	0	0	0	1	0	0	0
Brandgans	2	2	3	2	2	1	2
Smient	0	1	0	0	0	0	0
Kwartelkoning	0	0	0	0	0	0	1
Kleine Plevier	3	5	4	4	4	4	3
Kerkuil*	18	20	20	22	27	10	16
Steuil*	n.g.	83	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.	101
Nachtzwaluw*	7	12	14	16	14	12	16
Middelste B. Specht	2	8	26	32	31	30	40
Draaihals	0	0	0	0	0	0	1
IJsvogel	9	11	10	13	15	6	5
Grote Gele Kwikstaart	29	29	31	31	27	17	16
Grauwe Klauwier*	0	1	0	0	0	1	1
Europese Kanarie	2	7	7	5	2	2	0

Overige soorten

Naast dit LSB-onderzoek bestond er de behoefte om uitgebreider onderzoek te doen naar de overige schaarse broedvogels. In 2004 zijn we begonnen met een soortenlijst van vogels (zie tabel) waarvan we ieder jaar het aantal territoria willen vaststellen. Aan iedere soort is een soortonderzoeker gekoppeld, iemand die er voor zorgt dat uiteindelijk alle gegevens verzameld worden en dat deze worden opgeslagen in ons archief. Aangezien het onderzoeksgebied 100 km² beslaat, gaat de meeste aandacht uit naar het inventariseren van de LSB-soorten en is de onderzoekskwaliteit van de overige soorten niet altijd elk jaar hetzelfde. In een BMP-jaar zullen soorten met een lage trefkans (bv. Boomleeuwerik) in een BMP-plot eerder opgespoord worden dan in andere jaren. De meeste BMP-plots verschuiven ieder jaar via een circuitmodel. Toch zien we elk jaar kans om de meeste overige soorten in kaart te brengen.

Soort	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Fuut	n.g.	7	8	7	10	6	6
Dodaars	5	5	6	8	10	6	5
Grauwe Gans	3	3	5	7	7	3	11
Kwartel	7	5	2	6	6	8	5
Watersnip*	1	0	1	2	3	0	0
Grutto*	n.g.	n.g.	1	2	4	3	1
Tureluur*	n.g.	n.g.	3	2	2	2	2
Veldleeuwerik*	n.g.	n.g.	9	13	18	12	17
Boomleeuwerik	6	5	5	3	6	3	3
Graspieper*	n.g.	n.g.	2	1	2	3	2
Gele Kwikstaart*	n.g.	n.g.	6	8	12	12	12
Roodborsttapuit	2	5	6	8	11	13	15
Kruisbek	n.g.	n.g.	4	0	0	0	3

Aantallen territoria overige broedvogelsoorten in telgebied Losser

Dit jaar zijn Patrijs, Zomertortel en Knobbelzwaan aan de lijst toegevoegd. Waarnemingen van deze drie soorten zijn van harte welkom om een compleet beeld van deze soorten te verkrijgen. Voor komend jaar zijn ook alle waarnemingen van Nachtegaal, Spotvogel en Koekoek welkom. Deze soorten verdwijnen sluipenderwijs uit ons gebied en we willen deze ontwikkelingen goed documenteren.

Waarnemingen doorgeven

Een veelgestelde vraag is welke vogelsoorten van belang zijn om door te geven aan www.waarneming.nl of aan onze vogelwerkgroep. In principe kun je op waarneming.nl elke waarneming van een vogel doorgeven. Dan ben je er zeker van dat je waarneming niet verloren gaat. De meeste waarnemers beperken zich echter tot een geselecteerd aantal vogelsoorten die regionaal of nationaal belangrijk worden geacht. Het probleem is echter dat een soort die nu algemeen is over enkele jaren wel eens op de Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten terecht kan komen en dan zijn er te weinig waarnemingen doorgegeven om te kunnen vergelijken met het verleden.

VWG Losser heeft als hulpje een lijst opgesteld van vogelsoorten die voor ons telgebied van belang zijn. Daarbij gaat het om drie categorieën. De eerste categorie bestaat uit broedvogelsoorten die jaarlijks landelijk integraal geteld worden en die ook in Losser voorkomen. Dat zijn de zogenaamde Z-soorten (Zeldzame soorten) waarvan de gegevens via SOVON landelijk verzameld worden. Via Telgebied Losser worden onze gegevens jaarlijks aan SOVON doorgegeven.

De tweede categorie bestaat uit broedvogelsoorten die niet door SOVON worden geregistreerd, maar waarvan de populaties in angstwekkend tempo kelderen. VWG Losser registreert deze broedvogels zo veel mogelijk om een vinger aan de pols te houden. Bovendien is het dan ook mogelijk de jaarlijkse populaties in Losser te monitoren.

In de derde categorie staan soorten die in Losser behoorlijk schaars zijn en waarvan we de populaties graag jaarlijks willen volgen.


Als je als waarnemer een soort uit de eerste categorie ziet dan zou VWG Losser het bijzonder op prijs stellen als deze waarneming doorgegeven wordt. Veel leden doen dit al, maar nog niet iedereen geeft waarnemingen door. Ook waarnemingen van vogels uit de tweede en derde categorie zijn bij ons welkom. Hoe meer gegevens we binnen krijgen des te betrouwbaarder worden onze overzichten. Alle gegevens worden door VWG Losser op digitale verspreidingskaarten gezet. Instanties als SOVON, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Landschap Overijssel en Waterschap Regge en Dinkel krijgen jaarlijks van ons de voor hun noodzakelijke overzichten, zodat het beheer in hun gebieden er eventueel op aangepast kan worden.

Dan nu de soorten die in Losser waargenomen kunnen worden en waarvan VWG Losser alle gegevens verzameld :

Soorten die landelijk geregistreerd worden	Soorten die ernstig bedreigd worden	Schaarse soorten in Losser
Ooievaar	Watersnip	Fuut
Canadese Gans	Grutto	Dodaars
Brandgans	Tureluur	Grauwe Gans
Zwarte Zwaan	Veldleeuwerik	Kwartel
Rode Wouw*	Graspieper	Boomleeuwerik
Kwartelkoning*	Gele Kwikstaart	Roodborsttapuit
Kleine Plevier	Patrijs	Kruisbek
Oehoe*	Zomertortel	Knobbelzwaan
Ruigpootuil*	Nachtegaal	
Nachtzwaluw	Koekoek	
IJsvogel	Spotvogel	
Draaihals		
Middelste Bonte Specht		
Grote Gele Kwikstaart		
Paapje		
Tapuit		
Grote Karekiet		
Kortsnavelboomkruiper*		
Grauwe Klauwier*		
Europese Kanarie*		

* Kwetsbare soort via e-mail melden en/of via embargo/vervaging op waarneming.nl

Als je in het broedseizoen (globaal maart t/m juli) een van de soorten uit de tabel hebt waargenomen dan vragen wij of je deze wilt doorgeven. Dat kan simpel via www.waarneming.nl, behalve de met een sterretje genoemde kwetsbare soorten uit de tabel. Deze soorten zijn kwetsbaar, omdat vogelvangsters en soortenjagers hier gericht naar gaan zoeken. Met als gevolg stroperij, verstoring of betreding van niet toegankelijk terrein. Op www.waarneming.nl kunnen deze soorten tot een zelf te kiezen datum onder embargo worden gezet of kan via vervaging de locatie vervaagd worden. Handig is om bij een melding via www.waarneming.nl ook de rubriek gedrag die begint met 'ter plaatse' in te vullen. Rol deze lijst eens uit en kies dan de meest passende omschrijving. Een paar in broedbiotoop geeft meer zekerheid dan een exemplaar ter plaatse. Overvliegende vogels hoeven niet gemeld te worden, want het gaat om broedvogels.



Vogelwerkgroep Losser

Recente waarnemingen ▾ Overzichten ▾ Mijn waarneming.nl ▾ Regioadmin ▾

Projecten ▾

Ingelogd als | [Uitloggen](#) [Forum](#) [Help](#) [Kies taal en/](#)

Waarneming Help

Velden met ! zijn verplicht

! datum en tijd :

! gebied

soortgroep

! soort

aantal en geslacht onbekend man vrouw

stadium (kleed) en gedrag

Zeker Escape onthoud kleed en gedrag

waardplant

biotoop

weer

toelichting

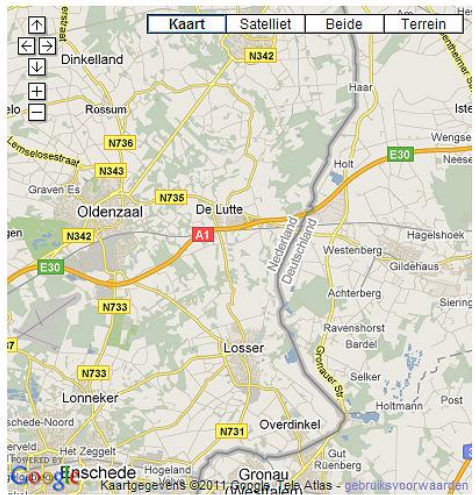
(geen locatiedetails)

toelichting locatie

Bescherming van kwetsbare situaties !

Vervagen tot op km²

Embargo tot



X: Y: gebruik een punt om decimalen aan te geven
123.453

Waarnemers die niet bekend zijn met www.waarneming.nl vragen we hun waarnemingen per mail te sturen via vwglosser@gmail.com met vermelding van zoveel mogelijk gegevens (datum, plaats, gedrag). De broedvogelcoördinatoren zoeken daarna met behulp van de handleiding van SOVON uit welke waarnemingen leiden tot een geldig territorium. Kortom, laat je waarnemingen niet verloren gaan en help ons mee een goed beeld te krijgen van de broedvogels in ons werkgebied de gemeente Losser.

Ben Hulsebos en Rudi Lanjouw

2010: een geslaagd steenuilenjaar in Losser!

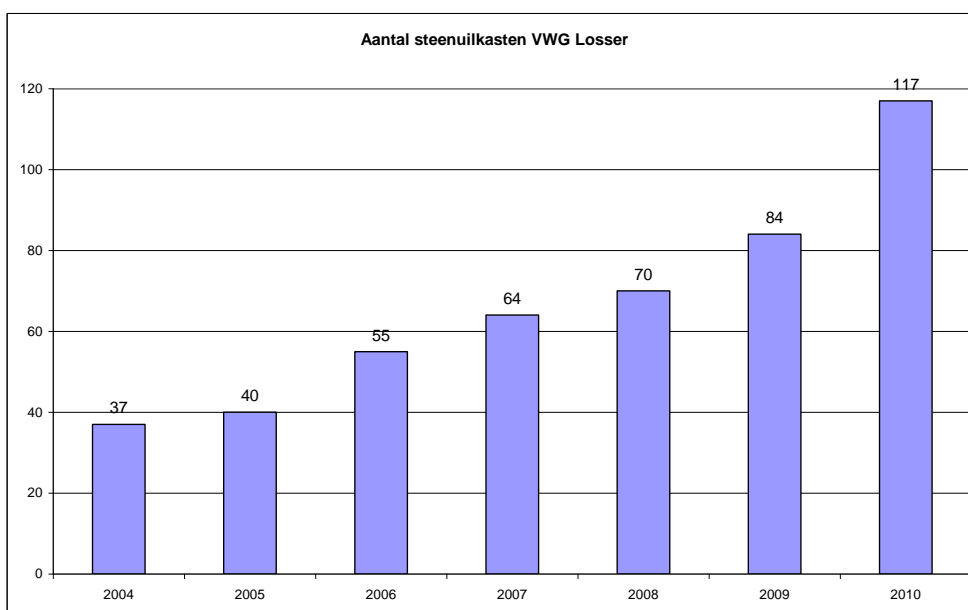


101 broedparen vastgesteld

Tijdens de inventarisatie tussen medio februari en medio april zijn 101 broedparen vastgesteld binnen de gemeente Losser. Op een bruto oppervlak van 99,6 km² (inclusief voor de Steenuil ongeschikte gebieden als bebouwde kommen en bossen) betekent dit een gemiddelde dichtheid van ongeveer 1 paartje per km² binnen de gemeente.

Rond Overdinkel worden dichtheden gehaald van 4 tot 7 paartjes per vierkante kilometer. Dergelijke dichtheden behoren tot de hoogste in Nederland. Ook de omgeving rond Losser en Beuningen zijn prima steenuilgebieden.

In 2005 werden er tijdens de inventarisatie 83 broedparen vastgesteld. De toename van 18 paartjes kan enerzijds worden verklaard uit een intensievere inventarisatie van enkele deelgebieden, maar is zeker ook het gevolg van het ophangen van vele nestkasten voor de Steenuil door de vogelwerkgroep. Onderstaande grafiek toont de toename van het aantal steenuilnestkasten van de vogelwerkgroep.



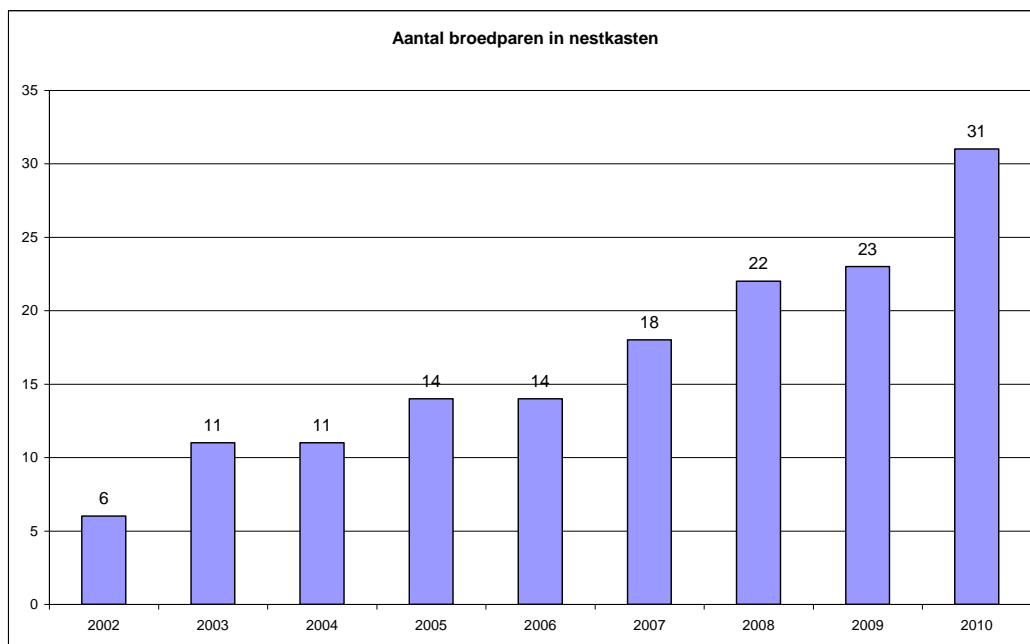


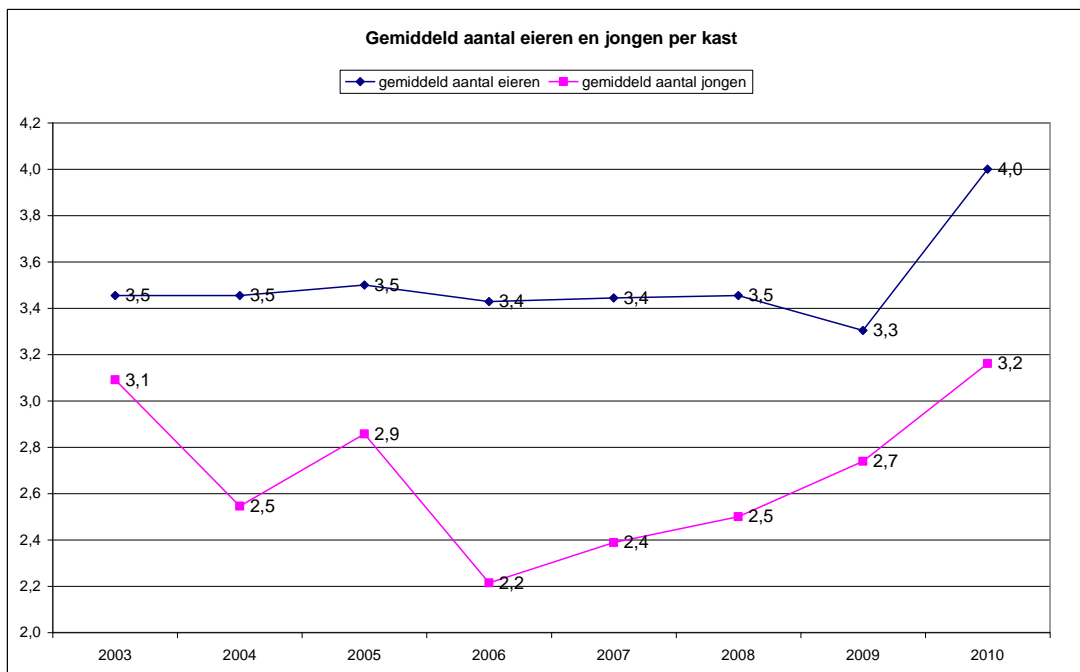
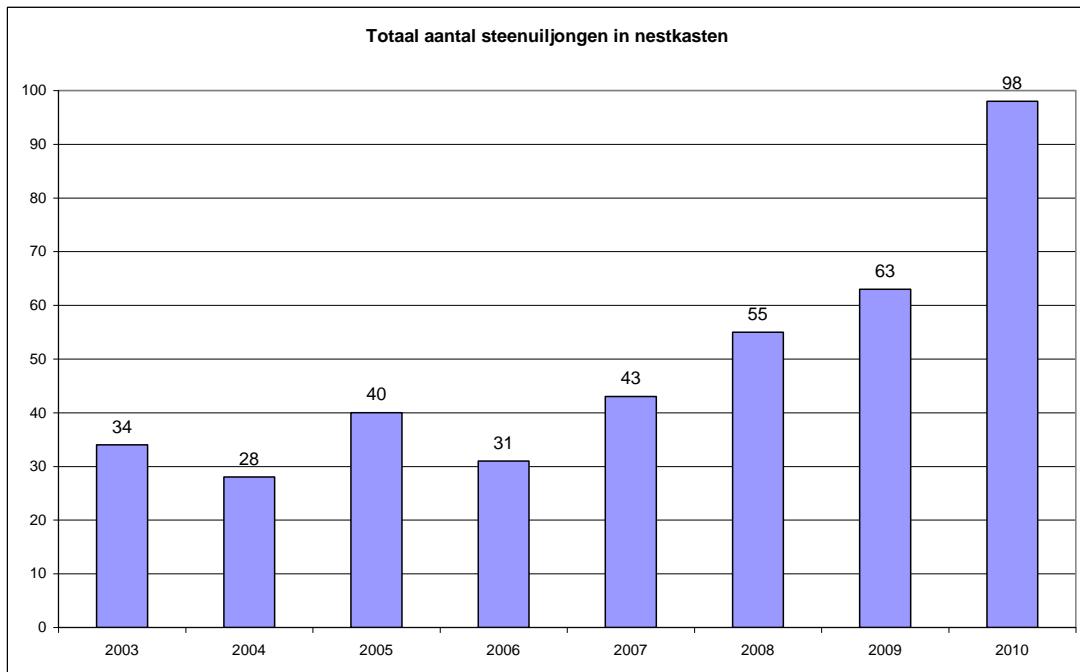
31 broedsels in nestkasten

In totaal werden er 31 broedsels vastgesteld in nestkasten van de vogelwerkgroep. Dit betekent dat iets meer dan een kwart van de nestkasten bezet was. Van de 31 broedsels waren er 25 succesvol. De 25 succesvolle broedsels brachten 98 jonge Steenuilen voort. In 2009 waren dat er 63 uit 19 succesvolle broedsels. Opnieuw een vooruitgang dus. Het aantal eieren bedroeg in 2010 gemiddeld 4,0 per broedsel (mislukte broedsels meegerekend). Overigens bevonden 5 van de broedsels in nestkasten zich buiten de gemeente Losser (2x Lonneker, 2x Denekamp en 1x Mander).

Onderstaande grafieken tonen achtereenvolgens:

- het aantal broedsels in nestkasten vanaf 2002
- het totaal aantal jongen per jaar vanaf 2003
- het gemiddeld aantal eieren en jongen per broedsel vanaf 2003





Dat Steenuilen graag gebruik maken van nestkasten bleek dit jaar wel weer uit het feit dat enkele in het voorjaar van 2010 geplaatste nestkasten meteen al bezet waren. In De Lutte werd op 31 maart een nestkast opgehangen in een veldschuur; op 29 mei konden in de kast al 4 grote jongen worden geringd.



Hoewel het plaatsen van nestkasten zeer succesvol blijkt te zijn, kan op basis van de nestkastcontroles wel worden vastgesteld dat ongeveer 75% van de Losserse Steenuilen nog steeds in natuurlijke nestplaatsen broedt. Naar verwachting broeden de meeste uiltjes nog 'gewoon' onder daken van oudere schuren of veestallen. In Beuningen had een paartje Steenuilen een nestplaats gevonden in een meer dan 100 jaar oude notenboom.

In enkele nestkasten werden vrouwtjes met ring teruggevonden. Zo werd een in Weerselo als nestjong geringde steenuil (2009) teruggevonden in een nestkast in Losser (afstand 10 km) en een in Reutum geringde uil (2009, nestjong) werd met drie jongen teruggevonden in een nestkast in Beuningen (afstand 9 km).

Een minder vrolijke terugmelding kwam uit Beuningen, waar een dode Steenuil werd aangetroffen bij het schoonmaken van de schoorsteen. Het uiltje was in de schoorsteen naar beneden gevallen en terecht gekomen op het rooster boven de open haard in de huiskamer. Gelukkig was de open haard al een tijdje buiten gebruik, maar de Steenuil kon zich geen weg meer naar boven vinden en kwam om van de honger. Het uiltje bleek in 2009 geringd te zijn als nestjong in De Lutte (afstand 6 km).

Geslaagd steenuilenjaar

Al met al kan 2010 als een zeer geslaagd steenuilenjaar worden beschouwd. De uiltjes zijn de strengere winter met veel sneeuw goed doorgekomen. Eens te meer een teken dat Steenuilen een uitgebreid scala aan prooidieren hebben en niet alleen afhankelijk zijn van muizen, zoals de Kerkuil dat wel is. In tijden van kou en sneeuw schakelt de steenuil relatief makkelijk over op andere prooi-soorten. Uit de inventarisatie is gebleken dat de gemeente Losser nog steeds als een steenuilenbolwerk kan worden gezien. Niet alleen op regionale schaal, maar ook op landelijke schaal!

Friso Koop

Verspreiding van de Middelste Bonte Specht in Losser e.o.

Inleiding

Het Bentheimer Wald bij Bad Bentheim in Duitsland, net over de grens bij De Lutte, heeft altijd al aantrekkingskracht gehad op vogelliefhebbers uit Twente. Dit was tenslotte de enige plaats in de omgeving waar een Middelste Bonte Specht waargenomen kon worden. In de jaren negentig van de vorige eeuw moest nog moeite gedaan worden om deze specht waar te nemen. Hierin kwam verandering toen, voor het eerst in 1999, weer drie broedgevallen in dit 'oerbos' konden worden vastgesteld. In de jaren hierna werd in dit deel van Duitsland een toename geconstateerd die verklaard wordt uit het oprukken van de populatie naar het westen. Hoewel enkelen er wel rekening mee hadden gehouden dat de Middelste Bonte Specht zou terugkeren naar Twente, kwam het toch nog als een verrassing toen Rolf de By en Carl Derks in 2004 op de Paaschberg in De Lutte een nestholte van de Middelste Bonte Specht vonden.

Op niet al te grote afstand (Egheria) werd een ander broedgeval vastgesteld (med. Theo Velner). Beide broedgevallen waren succesvol. In april van datzelfde jaar werd een roepende vogel waargenomen op Boerskotten.

Dit was voor Peter Waardenburg en Rudi Lanjouw aanleiding deze nieuwkomer in Losser op de voet te volgen. Nu, zo'n zeven jaar later, wordt het tijd de balans op te maken.

Niemand kon toen vermoeden dat de Middelste Bonte Specht in korte tijd zou gaan behoren tot een 'gewone' spechtensoort in het oosten van Twente.

Het inventarisatiegebied omvat de gemeente Losser en enkele delen van de gemeente Oldenzaal (Kalheupink, Hoge Venterink, De Hulst) en Enschede (Haagse Bos).

De meeste Middelste Bonte Spechten worden vastgesteld op De Hooge Lutte, een gebied dat sterk geaccidenteerd is. Het hoogste punt ligt op 81,8 m boven NAP (Egheria). Het laagste punt ligt 5 km ten noordoosten hiervan op een hoogte van 26,0 m boven NAP (Meuleman).

In het gebied bevinden zich enkele grote aaneengesloten boscomplexen. Hiervan springt het boscomplex op de Hooge Lutte (Tankenberg – Egheria – Paaschberg) het meest in het oog. Deze bossen bestaan geheel of gedeeltelijk uit Zomereik. In 1902 stonden op de plaatsen waar zich tegenwoordig eikenbossen bevinden houtopstanden met loofhout. Gezien de dikte van de eiken nu, is het waarschijnlijk dat het toen ook Zomereiken betrof. Men mag aannemen dat deze eiken minstens 100 jaar oud zijn.

Opvallend is (en kan de hoofdoorzaak zijn van de explosieve toename van de specht) het plaatselijk hoge percentage dode eiken op stam. Dat bedraagt hier en daar tegen de 50% (i.h.a. 10% - 20%), zie ook eind van artikel.

Verder bestaat het gebied uit kleinere bossen die aaneengeregen zijn door houtwallen afgewisseld met weilanden en akkers. Aan de oostzijde van Oldenzaal staan Zomereiken in een parkachtig landschap met kleine loofbossen.

In het oostelijke deel van Losser bevinden zich een aantal weidegebieden en het Lutterzand. Dit gebied is door het ontbreken van grotere percelen Zomereiken tot nu toe ongeschikt gebleken voor de Middelste Bonte Specht.

Methode

Uit de literatuur blijkt dat de Middelste Bonte Specht een voorkeur heeft voor bospercelen die geheel of gedeeltelijk bestaan uit oude eiken. Al deze bospercelen in het bovengenoemde inventarisatiegebied zijn door Peter Waardenburg in 2004 in kaart gebracht. Begin 2005 zijn deze bossen afgezocht op de aanwezigheid van Middelste Bonte Spechten.

Hierbij werden volgens een vaste route in de periode februari – april alle geschikte bospercelen meerdere malen doorlopen. Er is gebruik gemaakt van geluidnabootsing om de Middelste Bonte Specht tot activiteit te bewegen.

Bij het aanbieden van het geluid werd op navolgende manier te werk gegaan. Het gebied werd vanaf zonsopgang doorkruist. De padenstructuur is in de meeste bossen zodanig dat op deze manier het gehele gebied met het geluid kan worden bestreken. Om de 200 meter werd de roep ("gig-geg-geg-geg") twee maal, in een serie van vier, ca. 1 minuut na elkaar aangeboden. In 2005 en 2006 werd ook nog regelmatig de baltsroep ("weh-weh-weh") gebruikt. Toen bleek dat we hier minder succes mee hadden zijn we hiermee gestopt. Alle waarnemingen werden op een kaartje ingetekend. Hierbij is speciaal aandacht besteed aan de richting waaruit de spechten kwamen aanvliegen om dubbeltellingen uit te sluiten.

In de loop van de jaren nam het aantal territoria enorm toe. Daarom zijn in 2007, 2008 en 2009 zogenoemde "mibo-tellingen" gehouden. Hierbij werd eind maart op één dag door ca. 12 personen een zo groot mogelijk deel van het gebied afgezocht op aanwezigheid van Middelste Bonte Spechten. Het was de bedoeling deze dag bij een groot aantal waarnemingen een tweede

waarneming te bemachtigen, zodat van een territorium gesproken kon worden. Doordat, letterlijk, deze tellingen in het water vielen is daar in 2010 van afgezien en hebben inventariseerders “los van elkaar” gebieden voor hun rekening genomen.

De meeste waarnemingen zijn verricht door leden van de Vogelwerkgroep Losser. Een enkele maal bleek een losse waarneming op waarneming.nl nog zeer welkome informatie te verschaffen.

Resultaten

In 2004 zijn twee nesten gevonden, een op de Paaschberg en een op Egheria. Op Boerskotten is een eenmalige waarneming gedaan.

Door deze vondsten aangemoedigd zijn we in 2005 direct van start gegaan wat resulteerde in 8 territoria, waarvan 4 geslaagde broedpogingen. Bovendien werden op twee plaatsen waarnemingen gedaan die twee extra territoria deden vermoeden.

In 2006 nam de populatie enorm in omvang toe (van 8 naar 27). Deze plotselinge toename werd ook elders waargenomen; in Zuid Limburg nam het aantal territoria toe van 15 naar 72.

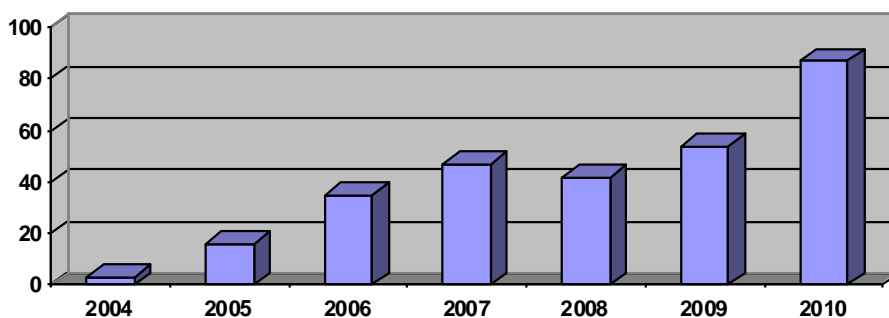
De jaren hierna, 2007 – 2009 bedroeg het aantal territoria in het inventarisatiegebied ongeveer 30. In 2007 en 2009 werden resp. nog 1 en 3 losse waarnemingen gedaan. Deze konden niet meetellen als territorium omdat daarvoor 2 waarnemingen vereist zijn die minstens 10 dagen uit elkaar liggen, waarvan minstens een in de periode 1 maart – 20 juni.

Het kwam als een complete verrassing toen in 2010 nogmaals een enorme toename te constateren viel. Het aantal territoria nam in het inventarisatiegebied toe van 31 in 2009 tot 42 in 2010. Bovendien zijn op vier plaatsen nog losse waarnemingen verricht en waren 5 territoria niet meer bezet (1 valt in beide categorieën). Deze toename is ook in Limburg geconstateerd (med. J.-J. Bakhuizen, DLB).

De plotselinge toename van het aantal Middelste Bonte Spechten in Losser in 2006 en 2010 werd op de volgende manieren zichtbaar:

- Het aantal territoria in het kerngebied nam toe: op de Oldenzaalse Stuwwal liep het aantal in 2010 op van 24 (2009) naar 31 territoria. Ook in andere gebieden nam het aantal territoria toe, zei het minder spectaculair.
- Gebieden die voorheen wel jaarlijks werden onderzocht, maar waar nog nooit een territorium was vastgesteld, herbergden nu plots een territorium. Zo werden in 2010 territoria vastgesteld bij de Zandhuizerbrug (1) en Snippert (2).

Niet alleen in ons inventarisatiegebied neemt de Middelste Bonte Specht in aantal toe. Blijkens onderstaande figuur is de Middelste Bonte Specht in heel Twente toegenomen.

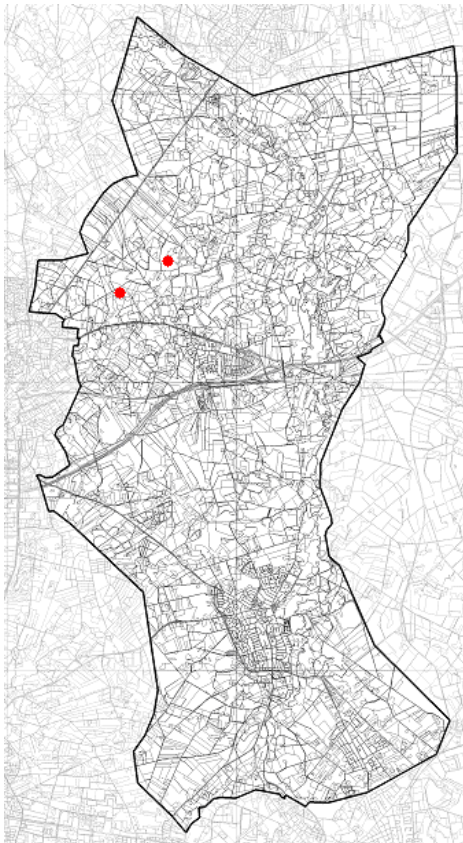


Figuur 1. Toename van de Middelste Bonte Specht in Twente in de periode 2004 – 2010

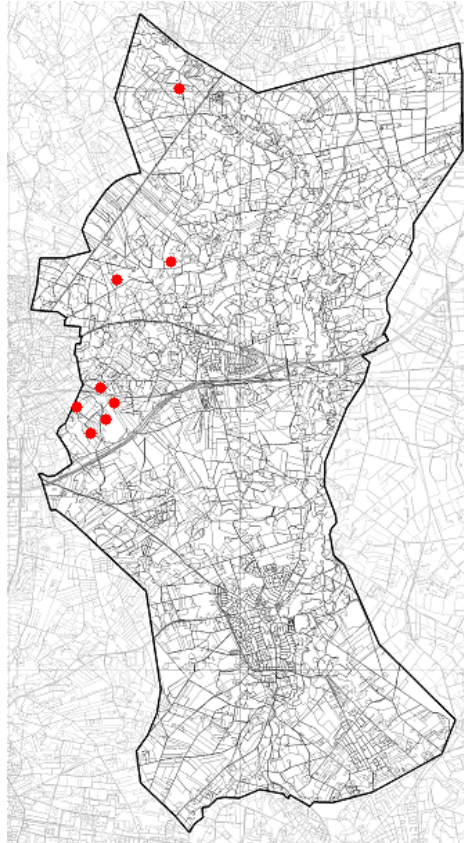
Onderstaande figuren geven per jaar het aantal territoria weer in het inventarisatiegebied. De dikke lijn geeft de gemeentegrens van Losser aan. Samengevat ziet het er als volgt uit:

jaar	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
aantal	2	8	27	33	32	31	42

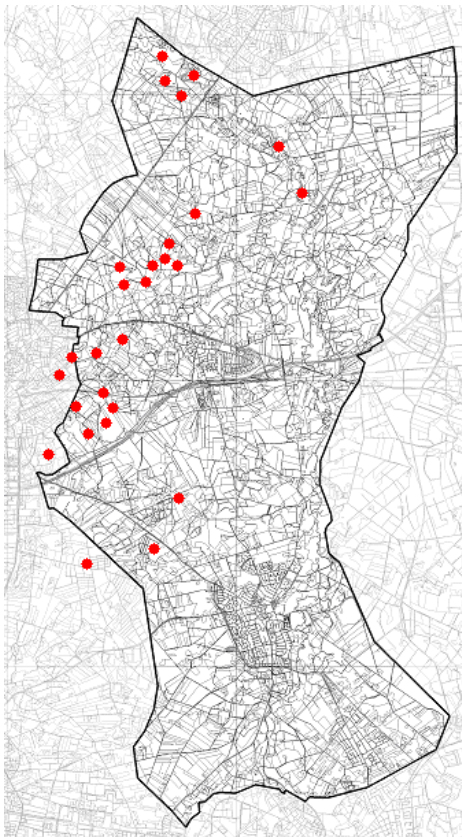
Figuur 2. Toename van de Middelste Bonte Specht in Losser e.o. in de periode 2004 - 2010



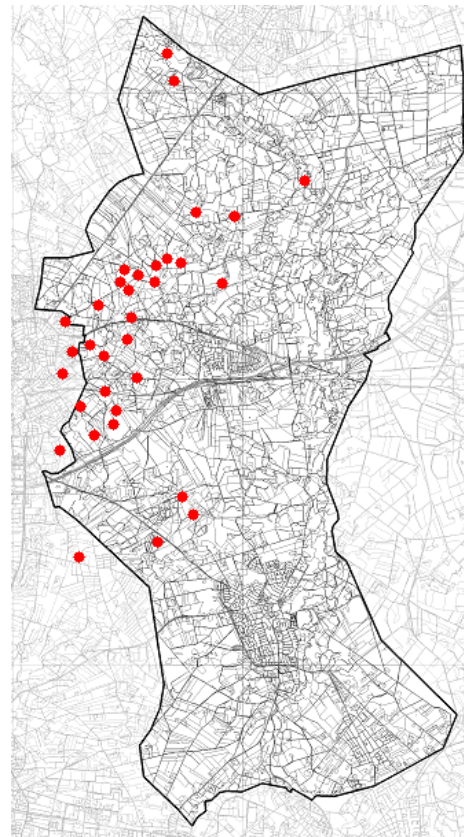
2004 (2)



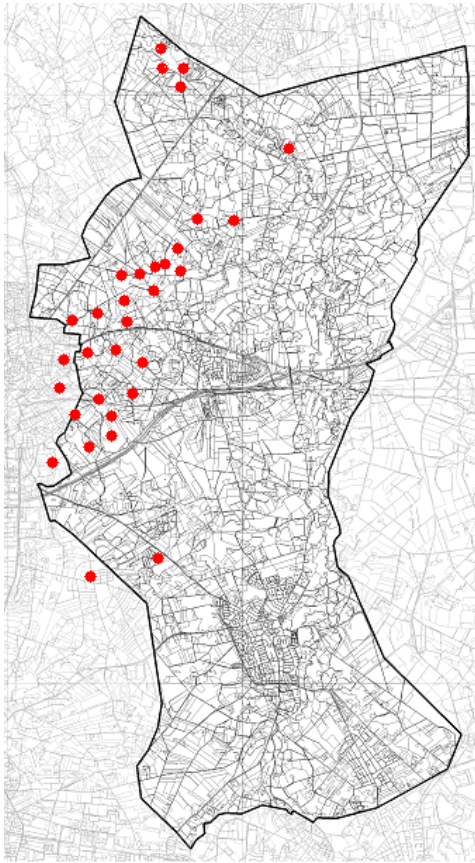
2005 (8)



2006 (27)



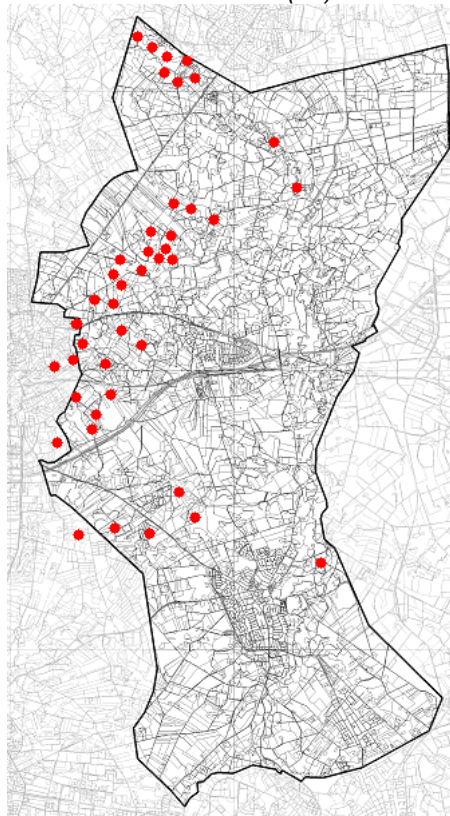
2007 (33)



2008 (32)



2009 (31)



2010 (42)

Discussie

De Middelste Bonte Specht is een stille, onopvallende spechtensoort, die uit zichzelf niet zo snel roept. Bovendien werd, toen in 2004 de eerste broedgevallen werden vastgesteld, zeer voorzichtig met deze gegevens omgesprongen. Ook waarnemers hadden niet veel ervaring met het inventariseren van deze soort. Tegen deze achtergrond moet men de waarnemingen in de eerste jaren dan ook bekijken.

Het volgende valt dan op:

In 2004 werden twee nesten ontdekt. Er werd niet direct groot alarm geslagen omdat men er vanuit ging dat dit de enige broedparen waren op de Oldenzaalse Stuwwal. Er werd ook nog een alarmerende Middelste Bonte Specht op Boerskotten waargenomen.

In 2005 werden op Kalheupink drie waarnemingen gedaan, waaronder die van een uitgevlogen jong dat gevoerd werd door een ouder. Dit territorium lag echter op een afstand van 450 meter van een ander territorium (3 uitgevlogen jongen). Omdat de fusieafstand 500 meter bedraagt werden van deze waarnemingen geen twee territoria gemaakt.

Op Egheria werd in 2005 een nest gevonden, maar onduidelijk was of dit wel van een Middelste Bonte Specht was, terwijl de Middelste Bonte Specht luidruchtig boven het nest heen en weer vloog. Met de tegenwoordige kennis van zaken zouden deze waarnemingen tot twee territoria hebben geleid.

In 2006 gaf Bram Hulshof aan dat in 2004 een Middelste Bonte Specht succesvol broedde op Meuleman.

Het kan bijna niet anders of de soort is in de beginjaren onderteld. Vanaf 2006 kunnen de gegevens als betrouwbaar worden aangemerkt.

Toekomst

De Middelste Bonte Specht is volstrekt afhankelijk van bossen met oude eiken. Bovendien moeten zich hierin een groot aantal dode, staande, eiken bevinden zodat ook in de wintermaanden voldoende voedsel kan worden gevonden. Het voedsel wordt gevonden door in de stam te peuteren en niet zoals een Grote Bonte Specht dat kan in de boom te hakken.

Wat dat betreft mogen we ons gelukkig prijzen dat Natuurmonumenten veel eikenbossen in eigendom heeft. Natuurmonumenten voert namelijk een beleid waarbij alleen eiken die een gevaar kunnen opleveren voor gebruikers van het bos worden gekapt. Dit betekent in de praktijk dat alleen kap plaats vindt langs wegen en paden. Hierdoor wordt de kap van eiken in deze terreinen tot een minimum beperkt.

Maar ook landgoedeigenaren, waarvoor meer dan voor Natuurmonumenten de gelden verkregen uit houtkap belangrijk zijn, gaan in deze streken veelal voorzichtig met eikenbossen om. Op de Paaschberg waren in het voorjaar van 2008 alle dode eiken aangemerkt om gekapt te worden. Na overleg met dhr. P. Grunnekemijer heeft deze besloten het oogsten van het dode hout over een aantal jaren uit te smeren. Hierdoor neemt het aandeel dode eikenbomen geleidelijk af en zullen, voordat de laatst aangemerkte eik is gekapt, anderen al weer het loodje hebben gelegd. Door deze bescheiden manier van kappen zullen Middelste Bonte Spechten vooralsnog altijd dode eikenbomen tot hun beschikking hebben.

Maar ook kleinere bossen behoren tegenwoordig al tot het domein van de Middelste Bonte Specht. Langs de Dinkel, bij de Zandhuizerbrug, kon dit jaar een territorium worden vastgesteld en in andere gebieden is het aantal in 2010 weer toegenomen.

Al met al kan gesteld worden dat de toekomst er voor de Middelste Bonte Specht in Losser op dit moment rooskleurig uit ziet. Iets wat overeenstemt met de ontwikkelingen in Zuid-Limburg (med. J.-J. Bakhuizen, DLB).

Dankwoord

Dank is verschuldigd aan allen die op welke manier dan ook gegevens hebben aangeleverd; hetzij door actief te inventariseren, hetzij door hun waarneming op www.waarneming.nl te zetten. Verder stellen we het zeer op prijs dat Harm Meek ieder jaar weer de gegevens van Singraven aanlevert en dat de Stichting Edwina van Heek hier toestemming voor geeft.

Dhr. P. Grunnekemijer danken we ten eerste omdat hij het mogelijk maakt dat de bossen van landgoed Egheria – ten Cate voor de Middelste Bonte Specht interessant genoeg zijn om er te broeden.

Literatuur

Bakhuizen, J.J. (2006). Natuurhistorisch maandblad, jaargang 95/11:237-239

de By, R.A. & C. Derks (2005). De geruisloze terugkeer van de Middelste Bonte Specht naar Twente. Vogels in Overijssel nummer 4:2-14

van Dijk A.J., F. Hustings & M. van der Weide (2004). Handleiding Landelijk Soortonderzoek Broedvogels. SOVON, Beek-Ubbergen.

van Dongen, R., H.Sierdsema, J.J. Bakhuizen & B. Hulsebos (2009). Over het inventariseren van Middelste Bonte Spechten. Handleiding.

Hulsebos, B (2010). Middelste Bonte Spechten in Twente 2009. SOVON nieuws.

Knolle, P., R.M. Lanjouw & R.A. de By (1998). Vogels in Twente. Broekhuis, Hengelo

Knolle, P., E. Meyer, J. Mülstegen & G. Niehaus (2005). Vögel in der Grafschaft Bentheim. Eine kommentierte Übersicht aller beobachteten Vogelarten, Bad Bentheim.

Lanjouw, R.M. (2006). Boerskotten, Elfterheurne, Beernink e.o in 2006. Intern rapport.

Wieberdink, G.L. (1990). Historische Atlas Overijssel. Robas Producties, Den IJp.

Vogelwerkgroep Losser (2005). Broedvogelonderzoek 2004-2005 in de Gemeente Losser. Intern rapport.

Vogelwerkgroep Losser (2006 – 2009). Jaarverslagen.

Vogelwerkgroep Losser & Natuurmonumenten (2009). Broedvogelinventarisatie 2009. Egheria, Snippert. Intern Rapport.

Rudi Lanjouw en Peter Waardenburg

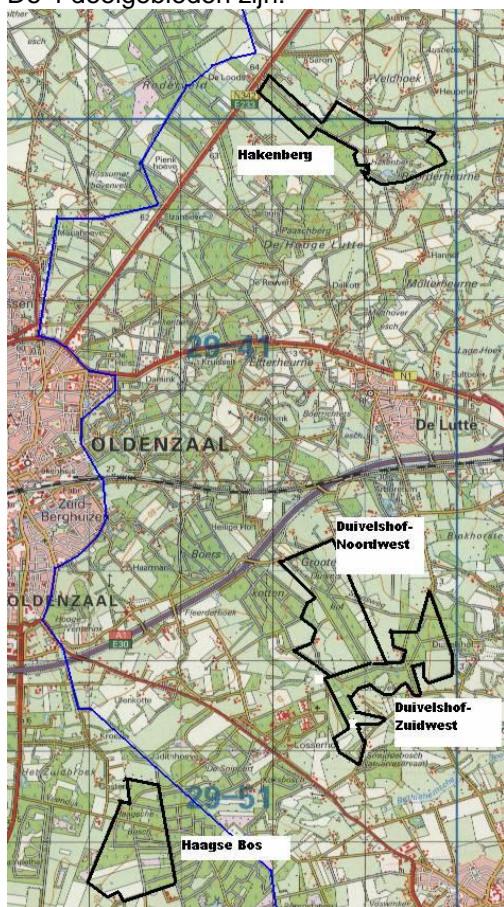


Broedvogelinventarisatie 2010 Duivelshof, Hakenberg en Haagse Bos

Gebied

De totale oppervlakte van de vier gebieden bedraagt 314,4 ha, waarvan op enkele particuliere gedeelten na het terrein aan NM toebehoort.

De 4 deelgebieden zijn:



<u>Deelgebied</u>	<u>Oppervlakte</u>
Duivelshof-Zuidwest	71,9 ha
Duivelshof-Noordwest	90,2 ha
Hakenberg	74,2 ha
Haagse Bos	78,1 ha

Duivelshof en Hakenberg liggen in de gemeente Losser. Het Haagse Bos ligt in de gemeente Enschede. De blauwe lijn op de kaart geeft de gemeentegrens van Losser aan.

Duivelshof-Zuidwest

Dit gedeelte van de Duivelshof kenmerkt zich vooral als bosgebied, zowel met voedselarm droog bos als voedselrijk beekbegeleidend bos, kruidenrijke graslanden, enkele houtwallen en een paar poelen. Het gebied wordt grotendeels omzoomd door agrarisch gebied. Door het gebied stroomt de Snoeijinksbeek.

Duivelshof-Noordwest

Het onderzochte gebied in het noordwesten van de Duivelshof betreft het NM-terrein dat links en rechts naast het noord-zuid lopende fietspad ligt. Dit gedeelte bestaat uit gemengd bos met een groot aandeel naaldhout en kruidenrijk grasland met enkele poelen. Om dit NM-gebied is een groot gedeelte omliggend particulier gebied eveneens geïnventariseerd met aan de oostzijde boerderij het Laoboerke en intensief gebruikt grasland en aan de westzijde eveneens een boerderij en zeer kleinschalig halfopen cultuurland.

Hakenberg

De Hakenberg bestaat uit geaccidenteerd terrein met kruiden- en faunarijke graslanden, cultuurgrond, eiken-, dennen- en beukenbos, een poel en 4 historische bouwwerken (erven en boerderijen). Er zijn enkele poelen en een zoetwaterplas. Door het gebied lopen geen openbare wegen. Wel is er een halfverharde weg en zijn er wat zandpaden.

Haagse Bos

Het Haagse Bos kent aan de noordzijde eiken-, dennen- en beukenbos, veelal op rabatten en aan de zuidzijde voornamelijk cultuurland en kruiden- en faunarijke grasland met houtwallekes. Door het gebied lopen twee openbare wegen: van west naar oost een asfaltweg en van noord naar zuid een zandweg.

Methode

De 4 deelgebieden zijn via de BMP-A (alle soorten) methode geïnventariseerd volgens de Handleiding Broedvogel Monitoring Project SOVON (van Dijk, A.J. 2004).

De tellers

De tellers per deelgebied waren:

Duivelshof-Zuidwest	Ben Hulsebos (coörd.), Bennie Egberink en Friso Koop
Duivelshof-Noordwest	Niels Leerling (coörd.) en Peter Halman
Hakenberg	Rudi Lanjouw (coörd.), Robert Blanke en Martin Bonte
Haagse Bos	René Wijering en Ben Heerink (beide coörd.)

De algemene coördinatie en de verslaglegging waren in handen van Ben Hulsebos.

In deelgebied Duivelshof-Zuidwest hebben enkele enthousiastelingen die graag eens kennis wilden maken met een BMP-onderzoek diverse telrondes meegelopen. Ook hebben ze de Handleiding BMP grondig doorgenomen. De BMP-cursisten waren: Jaap en Annemarie van Daalen, Dick de Goede, Jan Willem Visschers en Jan Blokhuis.

De resultaten

In de volgende tabel staan de algemene resultaten van ons onderzoek

Deelgebied	Aantal soorten	Rode Lijst soorten	Aantal territoria	Dichtheid per 100 ha	Oppervlakte
Duivelshof-Zuidwest	55	6	637	886,0	71,9 ha
Duivelshof-Noordwest	56	9	552	612,0	90,2 ha
Hakenberg	50	5	610	822,1	74,2 ha
Haagse Bos	48	4	506	647,8	78,1 ha

Resultaten BMP-A in de 4 deelgebieden

In de volgende tabel staat het aantal territoria per deelgebied.

Soortnaam	Duivelshof-ZW	Duivelshof-NW	Hakenberg	Haagse Bos
Dodaars	1	-	-	-
Grauwe Gans	-	-	1	0
Nijlgans	-	-	1	0
Wilde Eend	6	1	3	-
Mandarijneend	0	1	-	-
Sperwer	0	1	0	0
Havik	-	-	0	1
Buizerd	2	2	2	1
Boomvalk*	1	-	-	-
Fazant	-	2	2	2
Waterhoen	1	-	-	-
Meerkoet	3	-	-	-
Kievit	1	0	-	3
Tureluur*	0	-	-	0
Houtsnip	13	4	7	2
Holenduif	4	0	6	3
Houtduif	43	22	29	42
Turkse Tortel	-	1	-	-
Koekoek*	1	1	1	-
Bosuil	5	-	6	1
Ransuil*	-	-	-	1
Steenuil*	-	0	-	-
Groene Specht*	2	1	2	2
Zwarte Specht	1	1	1	1
Grote Bonte Specht	10	5	15	13
Middelste Bonte Specht	1	-	3	1
Kleine Bonte Specht	2	-	2	1
Boerenwaluw*	-	29	-	-
Huiswaluw*	-	11	4	-
Boompieper	12	19	1	3
Gele Kwikstaart*	1	-	-	-
Witte Kwikstaart	3	4	2	-
Winterkoning	22	17	24	25
Heggenmus	15	18	15	5
Nachtegaal	-	-	0	-
Roodborst	35	23	33	44
Zwarte Roodstaart	-	1	-	-
Gekraagde Roodstaart	1	6	3	2
Roodborsttapuit	-	1	-	-
Merel	27	28	44	37
Zanglijster	10	10	24	16
Grote Lijster	2	2	2	2
Bosrietzanger	2	-	-	-
Grasmus	6	11	-	1

Soortnaam	Duivelshof-ZW	Duivelshof-NW	Hakenberg	Haagse Bos
Tuinfluitier	16	20	7	2
Zwartkop	69	40	33	34
Fluiter	-	-	0	-
Tjiftjaf	53	36	38	24
Fitis	43	39	8	12
Goudhaan	6	9	15	13
Vuurgoudhaan	-	-	2	2
Grauwe Vliegenvanger*	4	2	15	-
Bonte Vliegenvanger	16	3	10	1
Staartmees	6	12	8	3
Glanskop	5	5	14	7
Matkop*	2	3	2	1
Kuifmees	5	7	4	14
Zwarte Mees	3	3	3	10
Pimpelmees	24	16	35	24
Koolmees	41	32	38	30
Boomklever	14	6	23	22
Boomkruiper	7	6	17	5
Kortsnavelboomkruiper*	-	-	-	2
Grauwe Klauwier*	-	1	-	-
Gaai	4	3	5	4
Kauw	1	3	-	2
Zwarte Kraai	3	2	3	3
Spreeuw	18	10	18	4
Huisemus*	-	14	-	-
Ringmus*	-	3	-	-
Vink	52	38	58	63
Groenling	1	4	2	-
Putter	1	2	1	-
Kruisbek	-	1	-	-
Goudvink	4	2	3	2
Appelvink	3	1	15	12
Geelgors	3	7	-	1
Totaal	637	552	610	506

Tabel 2 - Aantal territoria per deelgebied
 *= Rode lijstsoort

Enkele soorten zijn wel in het terrein aangetroffen (aangegeven met een 0), maar voldoen niet aan de criteria om tot een geldig territorium te besluiten.

Ontwikkelingen in de broedvogelpopulaties

In 1988 is door Rob Vogel als tijdelijk medewerker van NM een grootschalige kartering (6272 ha) uitgevoerd naar schaarse, zeldzame en kenmerkende broedvogelsoorten in Oost-Twente. In dit gebied liggen ook de 4 door ons bezochte deelgebieden. Door het kaartmateriaal met elkaar te vergelijken was het mogelijk de ontwikkelingen op broedvogelgebied in de deelgebieden voor een aantal soorten te volgen. Bij de interpretatie van de cijfers moet rekening gehouden worden met de verschillen in het veldwerk. Bij de karteringen in 1988 is via de toenmalige BSP-methode gewerkt en in 2010 via de BMP-A methode. Bij de BSP-methode gaat men sneller door het veld, omdat het onderzoek slechts gericht is op de bijzondere soorten. Bij BMP-A verblijft de teller langer in het veld en worden er meer inventarisatierondes gelopen.

In het volgende overzicht zijn een aantal ontwikkelingen in de aantallen van enkele broedvogelsoorten te zien. De twee deelgebieden Duivelshof-Zuidwest en Duivelshof-Noordwest zijn samengetrokken tot Duivelshof. In de laatste kolom staat de BMP-index, waarbij het getal 100 staat voor het referentiejaar 1990. Onder de 100 geeft een landelijke afname aan en boven de 100 een toename. Deze gegevens zijn afkomstig uit: Netwerk Ecologische Monitoring, SOVON & CBS, www.sovon.nl.

Soortnaam	Duivelshof		Hakenberg		Haagse Bos		Index
	1988	2010	1988	2010	1988	2010	1990-2008
Dodaars	0	1	0	0	0	0	183
Grauwe Gans	0	0	0	1	0	0	100
Nijlgans	0	0	0	1	0	0	651
Wilde Eend	0	7	1	3	0	0	94
Mandarijneend	0	1	0	0	0	0	-
Rode Wouw	0	0	1	0	0	0	-
Havik	0	0	0	0	0	1	141
Sperwer	0	1	1	0	0	0	124
Buizerd	2	4	1	2	1	1	195
Boomvalk*	0	1	0	0	0	0	52
Waterhoen	0	1	1	0	0	0	101
Meerkoet	1	3	1	0	0	0	123
Kievit	2	1	0	0	2	3	69
Houtsnip	18	17	9	7	5	2	-
Wulp	1	0	0	0	1	0	70
Holenduif	6	4	7	6	6	3	124
Zomertortel*	13	0	7	0	0	0	30
Koekoek*	1	2	3	1	1	0	71
Bosuil	3	5	1	6	3	1	86
Ransuil*	2	0	2	0	1	1	27
Groene Specht*	2	3	0	2	0	2	341
Zwarte Specht	2	2	1	1	2	1	88
Grote Bonte Specht	11	15	19	15	14	13	157
Middelste Bonte Specht	0	1	0	3	0	1	-
Kleine Bonte Specht	5	2	7	2	1	1	224
Boompieper	7	31	0	1	8	3	130
Gele Kwikstaart*	0	1	0	0	0	0	69
Nachtegaal	2	0	6	0	0	0	95
Gekraagde Roodstaart	4	7	2	4	0	2	85
Roodborsttapuit	0	1	0	0	0	0	433
Grote Lijster	6	5	12	2	3	2	68
Bosrietzanger	0	2	0	0	0	0	75
Spotvogel*	0	0	1	0	0	0	51
Braamsluiper	1	0	1	0	0	0	59
Grasmus	9	17	0	0	1	1	133
Fluiter	3	0	7	0	9	0	34
Vuurgoudhaan	5	0	11	2	4	2	121
Bonte Vliegenvanger	12	19	6	10	2	1	113
Glanskop	12	10	15	14	8	7	106
Boomklever	13	19	23	23	20	22	212
Kortsnavelboomkruiper*	0	0	0	0	0	2	-
Grauwe Klauwier	0	1	0	0	0	0	183
Wielewaal*	1	0	0	0	0	0	74
Putter	0	3	1	1	0	0	326
Kruisbek	0	1	0	0	0	0	261
Goudvink	9	6	11	3	2	2	93
Appelvink	6	4	9	15	13	12	114
Geelgors	8	10	0	0	3	1	131

Tabel 3 – Aantal terr. in 1988 en 2010 in Duivelshof, Hakenberg en Haagse Bos en BMP-index 1997-2008

*= Soort van de Rode Lijst van de Nederlandse broedvogels 2004

Met de dalende landelijke trend gaat ook de afname van enkele soorten in de beide onderzoeksjaren gelijk op. Dit geldt voor Koekoek, Grote Lijster en Goudvink.

Totaal uit het gebied verdwenen zijn: Rode Wouw, Wulp, Zomertortel, Nachtegaal, Spotvogel, Braamsluiper, Fluitsner en Wielewaal. De Wielewaal had in de Duivelshof in 1993 zelfs nog 2 territoria. Deze voornoemde vogels hebben allemaal een dalende BMP-index en de Rode Wouw is al jarenlang een uiterst zeldzame broedvogel in Nederland. De Torenvalk die niet in 1988, maar wel in 1993 en 1997 in de Duivelshof werd aangetroffen, is inmiddels ook uit het gebied verdwenen.

Met de landelijke stijging van de BMP-index gaan ook de plaatselijke broedvogels als Buizerd, Meerkoet, Groene Specht, Boompieper, Grasmus, Bonte Vliegenvanger, Boomklever en Putter mee. Nieuwkomers in het gebied zijn Dodaars, Grauwe Gans, Nijlgans, Mandarijneend, Havik, Boomvalk, Middelste Bonte Specht, Gele Kwikstaart, Roodborsttapuit, Bosrietzanger, Kortsnavelboomkruiper, Grauwe Klauwier en Kruisbek.

Tegen de landelijke dalende trend in zien we een toename van Wilde Eend, Bosuil en Gekraagde Roodstaart.

Zorgelijk is de afname van soorten die juist landelijk gezien een opmars maken. Het gaat hier om Holenduif, Kleine Bonte Specht en Vuurgoudhaan.

Er zijn meer soorten bijgekomen dan er verdwenen zijn, nl. 9 verdwenen en 13 nieuwe soorten. Een stabiele situatie is er voor 7 soorten. Een daling heeft zich voorgedaan bij 9 en een stijging bij 12 soorten. De balans slaat dus uit naar de positieve kant. Voor een deel is deze toename te danken aan de totstandkoming van nieuw biotoop in de vorm van ondiepe poelen met randbegroeiing (Dodaars, Grauwe Gans, Nijlgans, Wilde Eend, Mandarijneend, Meerkoet, Bosrietzanger). Verheugend is de komst van Havik en Boomvalk. Onduidelijk is of het ontbreken van jacht in de gebieden de oorzaak is, maar de kans is groot dat dit hier op te herleiden is. De Middelste Bonte Specht en de Kortsnavelboomkruiper zijn in Twente nieuwkomers die geprofiteerd hebben van het ouder worden van rijke loofbossen. Inmiddels zijn de NM-terreinen in de gemeente Losser een van de landelijke bolwerken geworden van deze 2 zeer zeldzame broedvogelsoorten.

Met betrekking tot de verdwenen soorten en de soorten met een dalende tendens is dit grotendeels te herleiden tot de landelijke trend voor deze soorten.

De eindconclusie is dat sinds 1988 er zich verschuivingen binnen de vogelpopulaties hebben voorgedaan. Deze verschuivingen zijn grotendeels te herleiden tot een landelijke daling of stijging van de broedvogelaantallen (zie de BMP-index in tabel 3). Een licht negatieve tendens is in strijd met de landelijke tendens voor Holenduif, Kleine Bonte Specht en Vuurgoudhaan. Gezien de overige positieve ontwikkelingen is dit negatieve aspect minimaal en kan er gesproken worden van een behoorlijke verrijking van de vogelpopulaties sinds 1988.

Ben Hulsebos



Nachtvlinderinventarisatie 2010

Dit jaar is er door ons geïventariseerd op Boerskotten, Arboretum, Stroothuizen, Dinkeldal en Ringstation. We geven per gebied aan wat de hoogtepunten waren.

Boerskotten

Het Boerskotten is eigendom van NM, we hebben hier geïventariseerd in het gebied ten noorden van de A1.

Op het heideveld is door ons enkele keren gevangen met laken en lichtvalkast en een keer is er gesleept met net. In het bos is een keer gevangen met laken, smeer en lichtvalkast, de resultaten vielen hier tegen. Wel leverde het smeren in het bos enkele leuke soorten op zoals een keer 4 x Karmozijnrood weeskind op een smeerplek. In de tuin van Rudi Lanjouw is ook enkele keren gevangen met de lichtvalkast, hier werden ook leuke soorten gevangen, vooral veel micro's.



Ten slotte heeft Sjaak met John Langmaid, de Engelse specialist in vlinders waarvan de rupsen mineren, nog een ronde gemaakt met het zoeken naar deze mineermotten. De rupsen van de mineermotten zijn meestal zeer vlak en bezitten naar voren gerichte onderkaken. Het grootste gedeelte van de rupsen leeft als bladmineerder in bladeren. Hiervoor bezitten de rupsen onderkaken, waarmee het uitsnijden en knippen van bladcellen mogelijk is. De leuke soorten die we op Boerskotten hebben geïventariseerd waren o.a.: Grijsbandspinner, Bosbesbruintje, Satijnvlinder,

Scherphoekbandspanner Karmozijnrood weeskind en de zeer zeldzame Esdoorndwergspanner. Bij de micro's waren de volgende zeldzame soorten aanwezig: Variabele elzenstelmtot, Elzenkokermot, Vale spikkelbladroller en Smalle witlijngrasmot. In de tweede helft van november werden er veel Kleine wintervlinders waargenomen. Leuk was het dat er in de tuin van Rudi rupsen van het Koninginnenpage aanwezig waren en werd in het gebied ook de Kleine ijsvogelvlinder waargenomen, twee zeldzame dagvlindersoorten.

Arboretum

Op het Arboretum (Regio Twente) is geïventariseerd op de Nationale Nachtvlindernacht (NNN) op 9 juli, daarna is er op 19 augustus langs het fietspad gesmeerd en op 12 oktober is een ronde gelopen voor mineermotten.

Op de NNN die onder ideale weersomstandigheden plaats vond, werden maar liefst 180 soorten waargenomen met Eikenoogspanner en Grote vierbandspanner als zeldzame soorten. Leuk waren ook de vele Roesjes en Braamvlinders die op de smeerplekken afkwamen. Met meer dan 60 belangstellenden waaronder veel jeugdigen was de avond meer dan geslaagd. Tijdens de avond dat er langs het fietspad gesmeerd is, werd o.a. het Karmozijnrood weeskind waargenomen. Ook tijdens de ronde die Sjaak samen met John Langmaid heeft gedaan voor het inventariseren van de mineermotten werden enkel leuke soorten waargenomen zoals o.a. de Wilgenlakkenspoormot.



Stroothuizen

Dit gebied van Staatsbosbeheer is dit jaar slechts een keer geïnventariseerd. Er werden de volgende zeldzame soorten waargenomen: Berkenoogspanner, Veenheide-uil, Bosbesbruintje en Bonte marmeruil.

Ringstation

Op het ringstation is maar liefst 20 keer met de lichtvalkast, laken en/of smeergelaten en er is een ronde gemaakt voor het zoeken naar mineermotten,

Bijzondere soorten die hier werden aangetroffen waren Bosrankdwergspanner, Eikenuiltje, Papegaaientje en Groenige Or-vlinder.

Van de micro's zijn vermeldenswaardig voor Twente: Vroege appeldwergmot, Potloodmot, Duizendbladkokermot en Topspinnertje.

Dinkeldal

Er is een aantal keren langs de Dinkel vanaf de Elsbeek tot het Graafschappad gesmeerd om de weeskinderen te inventariseren, drie soorten t.w. Rood, Zwart en Karmozijnrood weeskind werden er aangetroffen. Het Zwart weeskind was met 5 exemplaren aanwezig, duidelijk minder dan in 2009.

Langs de Dinkel is door het Waterschap onderhoud gepleegd, hierbij zijn ook een aantal struiken verdwenen en zijn grote brandnetelbestanden opgeruimd, mogelijk is dit niet zo gunstig geweest voor het Zwart weeskind.

Het Karmozijnrood weeskind werd 5 keer aangetroffen en het Rood weeskind 6 keer.

Leo Hassing en Sjaak Koster

Dagvlinder- en libellenwaarnemingen Losser 2010

In een aantal natuurgebieden zijn niet-systematische waarnemingen verzameld van dagvlinders en libellen, vaak in combinatie met vogelonderzoek. Bij de Oelemars gaat het om het gebied tussen grens, Ravenhorsterweg, Drielandweg en Beerninksweg, met daarbij de Zandbergen. Bij Stroothuizen en Punthuizen is het SBB-terrein onderzocht en bij de Duivelshof de terreinen van Natuurmonumenten. De vetgedrukte soorten betreffen zeldzame tot uiterst zeldzame soorten.

Dagvlinders

Soort	Oelemars/ Zandbergen	Stroothuizen	Oml. Kan./Punt beek	Duivels- hof	Snoeiijns- beek	Punt- huizen
Geelsprietdikkopje						x
Zwartsprietdikkopje	x		x	x	x	
Bont Dikkopje		x		x		x
Groot Dikkopje	x	x	x	x	x	
Aardbeivlinder						x
Citroenvlinder	x	x	x	x	x	x
Groot Koolwitje	x	x	x		x	
Klein Koolwitje	x	x	x	x	x	x
Klein Geaderd Witje	x	x	x	x	x	x
Oranjetipje	x		x	x	x	x
Eikenpage				x		
Groentje		x				x
Heideblauwtje		x		x		
Icarusblauwtje	x	x	x	x		x
Boomblauwtje	x	x		x	x	
Kleine Vuurvlinder			x	x	x	x
Grote Weerschijnvlinder	x			x		
Kleine IJsvogelvlinder				x		
Gehakkelde Aurelia	x			x	x	

Soort	Oelemars/ Zandbergen	Stroothuizen	Oml. Kan./Punt beek	Duivels- hof	Snoeiijns- beek	Punt- huizen
Atalanta	x		x	x	x	
Kleine Vos	x	x	x		x	
Dagpauwoog	x		x	x	x	
Distelvlinder		x	x			
Landkaartje	x	x		x		
Hooibeestje	x	x	x	x	x	x
Bont Zandoogje	x	x		x	x	
Koelvinkje	x		x		x	
Bruin Zandoogje	x	x	x	x	x	

Libellen

Soort	Oelemars/ Zandbergen	Stroothuizen	Oml. Kan./ Puntbeek	Duivelshof	Snoeiijns- beek
Weidebeekjuffer	x		x		x
Bruine Winterjuffer				x	
Gewone Pantserjuffer		x		x	
Tangpantserjuffer		x			
Houtpantserjuffer			x		
Tengere Pantserjuffer		x		x	
Zwervende Pantserjuffer		x			
Vuurjuffer	x			x	x
Watersnuffel				x	
Azuurwaterjuffer	x	x	x	x	
Kanaaljuffer			x		
Lantaarntje	x	x	x	x	
Tengere Grasjuffer				x	
Grote Roodoogjuffer	x	x	x		
Blauwe Breedscheenjuffer	x		x		x
Glassnijder					
Grote Keizerlibel	x	x	x	x	
Bruine Glazenmaker	x	x	x		
Blauwe Glazenmaker	x			x	
Plasrombout	x				
Beekrombout			x		
Smaragdlibel	x			x	
Metaalglanslibel	x		x	x	
Viervlek	x	x	x	x	
Gewone Oeverlibel	x	x	x	x	x
Vuurlibel			x		
Bloedrode Heidelibel	x		x	x	
Steenrode Heidelibel		x		x	
Bruinrode Heidelibel			x		
Platbuik				x	
Paardenbijter	x				
Zwarte Heidelibel		x			
Gevlekte Witsnuitlibel				x	

Ben Hulsebos



Waarnemingen Oelemars t/m 2010

+ = Nieuwe waarneming in 2010 (63 nieuwe kruisjes)

ZZ = Zeer zeldzaam (1 waarneming)

Z = Zeldzaam

WA = Weinig algemeen

A = Algemeen

ZA = Zeer algemeen

	Soort	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Code
1	Parelduiker	x	x											Z
2	Roodkeelduiker								x		x		x	Z
3	Dodaars	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	WA
4	Fuut	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
5	Roodhalsfuut				x	x	x	x		x	x	x	x	WA
6	Geoorde Fuut			x	x	x	x	x	x	x	x			WA
7	KUIFDUKER													
8	Aalscholver	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
9	Roerdomp												x	ZZ
10	Kleine Zilverreiger					x	x			x		x		Z
11	Grote Zilverreiger	x	+	x	x	+	x	x		x	x	x	x	WA
12	Koereiger							x						ZZ
13	Blauwe Reiger	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
14	Purperreiger						x			x				Z
15	Flamingo							x						ZZ
16	Zwarte Ooievaar					+	x			x	x	+	x	Z
17	Ooievaar	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
18	Knobbelzwaan	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
19	Wilde Zwaan	x	x	x	+		x					x	x	WA
20	Kleine Zwaan	x	x	x	x	x						x	x	WA
21	Zwarte Zwaan		x	x						x	x		x	Z
22	Grote Canadese Gans			x	x	x	x	x	x	x	x	x	+	WA
23	Brandgans	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
24	Rotgans				x	x	x					x	x	WA
25	Grauwe Gans	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
26	Kolgans	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
27	Dwerggans													ZZ
28	Taigarietgans	+	+	x								x	x	Z
29	Toendrarietgans	x	x	x	x	x					x	x	x	WA
30	Kleine Rietgans		x	x							+	+	+	Z
31	Sneeuwgans									x				ZZ
32	Nijlgans	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
33	Indische Gans	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	WA
34	Casarca		x	x	x	x	x			x		x	x	WA
35	Mandarijneend	x	x	x		x						x	x	WA
36	Carolinaeend	x	x			x						x		Z
37	Bergeend		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	WA
38	Smient	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
39	Krakeend	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
40	Wintertaling	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x	A
41	Wilde Eend	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
42	Pijlstaart	x	x	x	x	x					x	x	x	WA
43	Zomertaling			x	x	x	x	x	x	x	x	x		WA
44	Slobeend	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
45	Krooneend			+	+	x	x						x	Z

	Soort	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Code
46	Tafeleend	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
47	Kuifeend	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
48	Toppereend								x	x		x		Z
49	Witoogeend	x	x		x	+						x	x	Z
50	Ijseend											x		ZZ
51	Grote Zee-eend				x	x						x		Z
52	Zwarte Zee-eend											x		ZZ
53	Brielduiker	x	x	x	x	x	x	x			x	x	x	WA
54	Nonnetje	x	+	x	x	x						x	x	WA
55	Middelste Zaagbek				x	x						+	x	Z
56	Grote Zaagbek	x	x	x	x	x	x	x			+	x	x	WA
57	Zeearend		x								x			Z
58	Wespendief					x	x	x	x	x	x	x		WA
59	Zwarte Wouw				x	x	x	x		x				WA
60	Rode Wouw	x	x		x	x	x	x		x	x	x	+	WA
61	Bruine Kiekendief		x		x	x	x	x	x	x	x	x		WA
62	Blauwe Kiekendief	x	x	x	x	x	x				x	x	x	WA
63	Grauwe Kiekendief					x					x			Z
64	Havik	x		+	x	x	x	x	x	x	x	x	x	WA
65	Sperwer	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
66	Buizerd	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
67	Ruigbootbuizerd		x									+		Z
68	Visarend				x	x	x	x	x	x	x	x		WA
69	Torenvalk	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
70	Smelleken			x	x	x	x				x	x		WA
71	Boomvalk				x	x	x	x	x	x	x			WA
72	Slechtvalk	x	x		x	x	x		+	x	x	x		WA
73	Roodpootvalk						x				x			Z
74	Patrijs	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
75	Kwartel						x	x	x	x				Z
76	Fazant	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
77	Waterral		x	x	x	x						x	x	WA
78	Waterhoen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
79	Meerkoet	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
80	Kraanvogel			x	x	x	x					x	x	WA
81	Kluut				x	x					x			Z
82	Scholekster			x	x	x	x	x	x	x	x			A
83	Griel								x	x				ZZ
84	Kleine Plevier				x	x	x	x	x	x	x			A
85	Bontbekplevier				x			x	x	x	x			WA
86	Goudplevier			x	x	x	x				x	x	x	WA
87	Zilverplevier					x	x			x	x	x		WA
88	Morinelplevier									x	x			Z
89	Kievit	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
90	Kanoet						x				x			Z
91	Drieteenstrandloper			x			x	x						Z
92	Kleine Strandloper									x	x	x		Z
93	Temmincks Strandl.						x	x			x	x		Z
94	Krombekstrandloper						x	x		x	x	x		WA
95	Bonte Strandloper			x	x	x	x			x	x	x	x	WA
96	Kemphaan			x	x	x	x			x	x	x		WA
97	Bokje	x		x		+						x	x	WA

	Soort	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Code
98	Watersnip	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	WA
99	Houtsnip			x						x	x		x	Z
100	Poelsnip										x			ZZ
101	Grutto			x	x	x	x	x	x					WA
102	Rosse Grutto									+	x			Z
103	Regenwulp				x	x	x		x	x	x			WA
104	Wulp	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
105	Zwarte Ruiter				x	x		x	x	x	x	x	x	WA
106	Tureluur			x	x	x	x	x	x	x	x		x	WA
107	Groenpootruiter				x	x	x	x	x	x	x	x	x	WA
108	Witgat	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
109	Bosruiter				x	x		x	x	x		x		WA
110	Oeverloper				x	x	x	x	x	x	x		x	A
111	Steenloper					x				x		x		Z
112	MIDDELSTE JAGER										+			ZZ
113	Kleine Jager										x			ZZ
114	Dwergmeeuw			x			x	+			x	x	x	WA
115	Kokmeeuw	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
116	Zwartkopmeeuw			x	+		x		x	x	x	x		WA
117	Stormmeeuw	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
118	Kleine Mantelmeeuw		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		A
119	Grote Mantelmeeuw		x	+		x			x			x		WA
120	Zilvermeeuw	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
121	Geelpootmeeuw		x				x		+				+	Z
122	Pontische Meeuw					x	x	+	x				x	Z
123	Dwergster						x							ZZ
124	Visdief				x	x	x	x	x		x	+	x	WA
125	Noordse Stern						x							ZZ
126	Zwarte Stern			x		x	x	x	x	x		+		WA
127	Holenduif	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
128	Houtduif	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
129	Turkse Tortel	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
130	Zomertortel					x	x	x	x	x	x		x	WA
131	Koekoek					x	x	x	x	x	x	x		WA
132	Kuifkoekoek				x									ZZ
133	Stenuil		x	+	x					x	x	x	x	WA
134	Ransuil			x	x	x	x	x	x	x				WA
135	Bosuil	x	x	x		x		x		x			x	WA
136	Velduil										x	+		Z
137	Kerkuil										x			ZZ
138	Gierzwaluw					x	x	x	x	x	x			A
139	IJsvogel	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
140	Hop										x			ZZ
141	Draaihals					x					x			Z
142	Kl. Bonte Specht	x		x	x	x		x	x	x	x		x	WA
143	Mid. Bonte Specht				+						x			Z
144	Gr. Bonte Specht	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
145	Groene Specht	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
146	Zwarte Specht		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	WA
147	Boomleeuwerik			x	x	x	x				x	x	x	WA
148	Veldleeuwerik	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
149	Strandleeuwerik			x							x	x		Z

	Soort	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Code
150	Oeverzwaluw				x	x	x	x	x	x	x			ZA
151	Boerenzwaluw				x	x	x	x	x	x	x			ZA
152	Huiszwaluw				x	x	x	x	x	x	x			ZA
153	Boompieper				x	x	x	x	x	x	x			A
154	Graspieper	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
155	Waterpieper	x		x	x	x					x	x	x	WA
156	Oeverpieper				x							x	x	Z
157	Roodkeelpieper											x	x	Z
158	Duinpieper								x	x				Z
159	Gele Kwikstaart				x	x	x	x	x	x	x			A
160	Noordse Kwikstaart					x	x	x			x			Z
161	Gr. Gele Kwikstaart	x		x	x	x	x		x	+	x	x	x	A
162	Witte kwikstaart	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
163	Rouwkwikstaart				x									ZZ
164	Pestvogel											x		ZZ
165	Winterkoning	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
166	Heggenmus	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
167	Roodborst	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
168	BLAUWBORST									+				ZZ
169	Nachtegaal					x	x	x						Z
170	Zwarte Roodstaart				x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
171	Gekraagde Roodst.				x	x	x	x	x	x	x			A
172	Paapje					x	x	x	x					WA
173	Roodborsttapuit	x	x	x		x	x	x	x	x	+	x	x	WA
174	Tapuit					x	x	x	x			x	x	WA
175	Beflijster					x	x	x				x	x	Z
176	Merel	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
177	Kramsvogel	x	x	x	x	x	x	x			x	x	x	A
178	Zanglijster			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
179	Koperwiek	x	x	x	x	x	x					x	x	A
180	Grote Lijster	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
181	Rietzanger										x	x		Z
182	Sprinkhaanzanger					x	x			x				Z
183	Bosrietzanger					x	x	x	x	x				WA
184	Kleine Karekiet					x	x	x	x	x	x	+		A
185	Spotvogel					x	x	x	x	x				WA
186	Braamsluiper					x	x	x	x	x	x			WA
187	Grasmus					x	x	x	x	x	x	x		A
188	Tuinfluit					x	x	x	x	x				A
189	Fluiter					x								ZZ
190	Zwartkop					x	x	x	x	x	x	x		ZA
191	Tjiftjaf					x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
192	Fitis					x	x	x	x	x	x			ZA
193	Goudhaan	x	x	x	x	x	x	x			x	x	x	A
194	Vuurgoudhaan					x	x	x						Z
195	Grauwe Vliegenvang.						x	x	x					Z
196	Bonte Vliegenvanger					x	x	x	x	x				WA
197	Buidelmees					x	x			+		x		Z
198	Stार्टmees	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
199	Glanskop	x	x	x	x	x	x	x	+	x	x	x	x	A
200	Matkop	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
201	Kuifmees	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	+	x	A

	Soort	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Code
202	Zwarte Mees	x	x	+	x	x	x	x	x	x	x	x	x	WA
203	Pimpelmees	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
204	Koolmees	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
205	Boomklever	x	x	+	x	x	x	x	x	x	x	x	+	WA
206	Boomkruiper	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	WA
207	Taigaboomkruiper	x												ZZ
208	Wielewaal				x	x	x	+	x	x	x			WA
209	Klapekster			x	x						x	x	x	WA
210	Grauwe Klauwier									x	x			Z
211	Gaai	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
212	Ekster	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
213	Kauw	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
214	Roek	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
215	Zwarte kraai	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
216	Bonte Kraai		+								x		+	Z
217	Spreeuw	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
218	Huismus			x	x		x		x	x			x	WA
219	Ringmus	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
220	Vink	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
221	Keep	x	x	x	x	x					x	x	x	A
222	Europese Kanarie			+					x	x	x	x		WA
223	Groenling	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
224	Putter	x	x	x	x	x	x	+	+	x	x	x	x	A
225	Sijs	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x	A
226	Kneu	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
227	Frater	x	x	x								x	x	Z
228	Kleine Barmsijs	x	x	x	x	x					x	x	x	WA
229	Grote Barmsijs	x	x	x	x	x					x	x	x	WA
230	Kruisbek	x		x	x	x		x	x	x	x	x	x	WA
231	Goudvink	x	x	x	x	x	x	+	+	x	x	x	x	A
232	Appelvink	x	x	+	x	x	x		x	x	x	x	x	WA
233	IJsgors	x	x								x	x	+	WA
234	Sneeuwgor		x								x		x	Z
235	Ortolaan								x	x				Z
236	Geelgors	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A
237	Rietgors	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	A

Soortenlijst gemeente Losser

In totaal zijn in de Gemeente Losser 256 soorten vastgesteld (incl. in Nederland broedende exoten). De lijst is door Leo Hassing en Ben Hulsebos samengesteld op basis van literatuuronderzoek, waarnemingenrubrieken en de veldkennis vanuit het verleden van Leo Hassing.

Deze lijst kan een basis zijn voor verder onderzoek en verslaglegging over de avifauna van de gemeente Losser. Vogelaars die graag een lijst bijhouden, kunnen hun waargenomen Losserse soorten hier aankruisen.

Niet-broedvogels		Broedvogels/territoriumhouders	
Roodkeelduiker	Kanoet	Dodaars	Gele Kwikstaart
Parelduiker	Krombekstrandloper	Fuut	Grote Gele Kwikstaart
Roodhalsfuut	Bonte Strandloper	Geoorde Fuut	Witte Kwikstaart
Kuifduiker	Kleine Strandloper	Blauwe Reiger	Winterkoning
Vaal Stormvogeltje	Temmincks Strandloper	Roerdomp	Heggenmus
Jan-van-gent	Kemphaan	Ooievaar	Roodborst
Aalscholver	Regenwulp	Knobbelzwaan	Nachtegaal
Kuifaalscholver	Zwarte Ruiter	Grauwe Gans	Blauwborst
Kleine Zilverreiger	Groenpootruiter	Brandgans	Zwarte Roodstaart
Grote Zilverreiger	Bosruiter	Grote Canadese Gans	Gekraagde Roodstaart
Koereiger	Oeverloper	Nijlgans	Roodborsttapuit
Purperreiger	Steenloper	Mandarijneend	Paapje
Zwarte Ooievaar	Witgat	Carolinaeend	Merel
Flamingo	Poelsnip	Smient	Zanglijster
Wilde Zwaan	Bokje	Wilde Eend	Grote Lijster
Kleine Zwaan	Kleine Jager	Kuifeend	Sprinkhaanzanger
Zwarte Zwaan	Middelste Jager	Wespendief	Bosrietzanger
Sneeuwgans	Dwergmeeuw	Havik	Kleine Karekiet
Kleine Rietgans	Kokmeeuw	Sperwer	Spotvogel
Taigarietgans	Zwartkopmeeuw	Buizerd	Braamsluiper
Toendrarietgans	Stormmeeuw	Torenavalk	Grasmus
Kolgans	Zilvermeeuw	Boomvalk	Tuinfluitier
Rotgans	Geelpootmeeuw	Patrijs	Zwartkop
Dwerggans	Pontische Meeuw	Kwartel	Fluiter
Indische Gans	Kleine Mantelmeeuw	Kwartelkoning	Tjiftjaf
Casarca	Grote Mantelmeeuw	Fazant	Fitis
Carolinaeend	Drieteenmeeuw	Waterral	Goudhaan
Bergeend	Dwergstern	Waterhoen	Vuurgoudhaan
Krakeend	Visdief	Meerkoet	Grauwe Vliegenvanger
Pijlstaart	Noordse Stern	Scholekster	Bonte Vliegenvanger
Slobeend	Kuifkoekoek	Kleine Plevier	Staartmees
Zomertaling	Oehoe	Kievit	Glanskop
Krooneend	Velduil	Watersnip	Matkop
Tafeleend	Grijskopspecht	Houtsnip	Kuifmees
Witoogeend	Strandleeuwerik	Grutto	Zwarte Mees
Topper	Waterpieper	Wulp	Pimpelmees
IJseend	Oeverpieper	Tureluur	Koolmees
Grote Zee-eend	Roodkeelpieper	Holenduif	Boomklever
Zwarte Zee-eend	Duinpieper	Houtduif	Boomkruiper
Brilduiker	Rouwkwikstaart	Turkse Tortel	Wielewaal
Nonnetje	Noordse Kwikstaart	Zomertortel	Grauwe Klauwier
Middelste Zaagbek	Pestvogel	Koekoek	Gaai
Grote Zaagbek	Waterspreeuw	Kerkuil	Ekster
Zeearend	Beflijster	Steenuil	Kauw
Zwarte Wouw	Koperwiek	Bosuil	Roek
Blauwe Kiekendief	Rietzanger	Ransuil	Zwarte Kraai
Bruine Kiekendief	Bergfluitier	Nachtzwaluw	Spreeuw
Ruigpootbuizerd	Bladkoning	Gierzwaluw	Huismus
Visarend	Kleine Vliegenvanger	IJsvogel	Ringmus
Roodpootvalk	Taigaboomkruiper	Groene Specht	Vink
Slechtvalk	Buidelmees	Zwarte Specht	Keep
Smelleken	Notenkraker	Grote Bonte Specht	Europese Kanarie
Porseleinhoen	Raaf	Middelste Bonte Specht	Groenling

Kraanvogel	Bonte Kraai	Kleine Bonte Specht	Putter
Griël	Grote Barmsijs	Draaihals	Sijs
Steltkluit	Frater	Boomleeuwerik	Kneu
Kluit	Witbandkruisbek	Veldleeuwerik	Kleine Barmsijs
Bontbekplevier	IJsgors	Oeverzwaluw	Kruisbek
Goudplevier	Sneeuwgorst	Boerenzwaluw	Goudvink
Zilverplevier	Ortolaan	Huiszwaluw	Appelvink
Morinelplevier		Boompieper	Geelgors
Drieteenstrandloper		Graspieper	Rietgors

Voormalige broedvogels		Exoten	
Wintertaling	Hop	Manengans	Roodschoudertaling
Rode Wouw	Kuifleeuwerik	Chileense Smient	Saruskraanvogel
Grauwe Kiekendief	Tapuit	Vlekbekeend	Pauw
Korhoen	Kramsvogel	Bahamapijlstaart	Witnekkraanvogel
Zwarte Stern	Klapekster	Muskuseend	Valkparkiet
		Kaapse Casarca	Kokardezaagbek

Leo Hassing en Ben Hulsebos



Foto's

Pagina 3	Klapekstertelling, 18 december 2010
Pagina 4	IJsvogel op de Oelemars
Pagina 5	Nestkastcontrole, Duivelshof
Pagina 7	Volwassen Steenuil tijdens het ringen
Pagina 8	Grote Gele Kwikstaart langs het Omleidingskanaal
Pagina 11	Taigaboomkruiper, VRS Conings, 19 november 2010
Pagina 14	Huismus, VRS Conings
Pagina 19	Stormmeeuw (WET59),Tafeleend (BCARREC), Kokmeeuw(T9R5),Nijlgans(W9YE)
Pagina 20	Tekst op de octogonale ELSA ring en Elsa en Dirk foeragerend langs de Dinkel
Pagina 22	Mandarijneend ♂ tijdens watervogeltelling op de Dinkel
Pagina 33	Telpost Oelemars, 2 oktober 2010, 5 minuten voor de doorkomst van de Middelste Jager
Pagina 40	Karakteristieke pose van een Steenuil op een kippenschuurtje
Pagina 41	Twee nestkasten die direct het eerste jaar al succesvol waren
Pagina 43	Nestkast in veldschuur; geplaatst op 31 maart 2010 en direct succesvol
Pagina 49	Egheria, leefgebied van de Middelste Bonte Specht
Pagina 54	Boomklever
Pagina 55	Scherphoekbandspanner, Springzaadspanner en Roesje
Pagina 57	Kanaaljuffer
Pagina 64	Roodborsttapuit

Fotografen: Ben Hulsebos, Friso Koop, Leo Hassing, Marc Bulte, Martin Bonte, Ralf Schröer, Ronald Kamphuis, Sjaak v.d. Genugten, Sander Wansing

